

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

379.1593 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 6915 นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ : บ้านเรียนดวงตะวัน
208 หน้า
ISBN : 974-559-928-X
1. การจัดการศึกษาโดยครอบครัว
2. บ้านเรียนดวงตะวัน 3. ชื่อเรื่อง

นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ : บ้านเรียนดวงตะวัน

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 90/2549

ISBN : 974-559-928-X

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน 2549

จำนวน 2,000 เล่ม

ผู้พิมพ์เผยแพร่ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02-668-7123 ต่อ 2413

โทรสาร 02-243-2787

<http://www.onec.go.th>

ผู้พิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์

296 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ 02-433-0026-7, 02-433-8586

โทรสาร 02-433-8587

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 ได้ให้สิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ครอบครัว หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวให้จัดการศึกษาให้แก่บุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในปกครองของครอบครัว ทำให้มีครอบครัวที่จัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวแล้วจำนวน 41 ครอบครัว แต่ก็ยังมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในบางเรื่อง ระหว่างผู้จัดบ้านเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของบ้านเรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ร่วมกับสมาคมบ้านเรียนไทย ดำเนินการศึกษาวิจัยแนวทางการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างศูนย์การเรียนครอบครัว องค์กรเครือข่ายและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้กับบ้านเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประมวลประสบการณ์ องค์กรความรู้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของบ้านเรียนหรือศูนย์การเรียนครอบครัว ซึ่งยังเป็นเรื่องใหม่ของสังคมไทยที่ยังมีองค์ความรู้และความรู้ความเข้าใจทั้งในเชิงปรัชญาแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาในเรื่องนี้ไม่มากนัก รวมทั้งการจัดการศึกษาของบ้านเรียนยังมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามสภาพของครอบครัวและผู้เรียน ตลอดจน

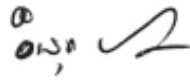
เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตีร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการ-
ศึกษาบ้านเรียน อันจะนำไปสู่การขยายแนวคิดการจัดการศึกษาโดย
ครอบครัวให้มีการพัฒนายิ่งขึ้นและเผยแพร่ออกไปกว้างขวางมากขึ้น

ในการนี้ สำนักงานฯ และสมาคมบ้านเรียนไทย ได้ร่วมกันเก็บ
รวบรวมข้อมูลการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน และพิจารณา
เห็นว่า บ้านเรียนดวงตะวันเป็นกลุ่มของครอบครัวที่ร่วมตัวกันจัดการ-
ศึกษาบ้านเรียน ที่มีแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษา-
ในระบบ โดยมีนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการจัดการศึกษาที่น่าสนใจ
เป็นอย่างยิ่งร่วมทั้งมีกลยุทธ์การทำงานและประสานงานกับสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาได้เป็นอย่างดี จนเกิดเป็นความมั่งงามในการเรียนรู้-
ของเด็กบ้านเรียน และการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบ้านเรียนกับสำนักงาน-
เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีอีก
รูปแบบหนึ่งในการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา

อย่างไรก็ตาม นายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลามจตุรพิช ซึ่งเป็นผู้จัดการ-
การศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาทาง
เลือกของบ้านเรียนดวงตะวันว่า "การศึกษาทางเลือกก็เหมือนกับแพทย์-
ทางเลือก ที่ครั้งแรกจะไม่มีคนเหลียวแล แต่เมื่อไรที่ผู้ป่วยหมดหวัง
จากแพทย์ทางหลักแล้ว ก็มักจะแสวงหาแพทย์ทางเลือกทั้งสิ้น เช่น
เดียวกับการศึกษาทางเลือก ถ้าหากเริ่มเปิดพื้นที่ให้กับการศึกษาทาง
เลือกให้ดี ก็จะเป็นการเปิดโอกาสและทางเลือกให้กับลูกหลานในอนาคต
ที่อาจมีความจำเป็นต้องใช้บริการการศึกษาทางเลือกก็เป็นได้"

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณ ดร.สวัสดิ์ ตี๋ชื่น
คุณยุทธชัย เณลิมชัย นายแพทย์เกรียงศักดิ์ และคุณสมใจ

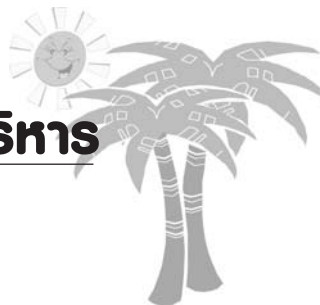
ลามจตุรพิธ คุณจำเริญ และคุณสร้อยญา เรืองศรีอรัญ คุณชรินทร์ เทพกิจอารีกุล และคุณพรนิตา สุขทะเล คุณกิตติกรและคุณทัศนีย์ วรรณพัฒน์ รวมทั้งนายกมล ศิริบรรณ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา- ขอนแก่นเขต 1 นายวีระศิลป์ ประเสริฐทรง รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่- การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ศึกษาพิเศษ และเจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริม การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลและถ่ายทอดประสบการณ์การจัดการศึกษา โดยครอบครัว อันมีคุณค่าทางวิชาการอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา อันจะเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับบ้านเรียนที่กำลังจัดการ- ศึกษาให้กับบุตรหลาน และผู้ที่สนใจได้อีกแนวทางหนึ่งต่อไป

(นายอรุณ จันทวานิช)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บ้านเรียนดวงตะวัน เป็นกลุ่มครอบครัวกลุ่มหนึ่งจำนวน 4 ครอบครัว ที่ขออนุญาตจัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 ซึ่งจัดการศึกษาที่ค่อนข้างเป็นแบบแผนร่วมกัน และมีนวัตกรรมเป็นที่น่าสนใจ โดยมีแรงบันดาลใจในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานแตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว แต่ก็มีเป้าหมายเดียวกัน คือความรักและความห่วงใยต่อลูก หวังที่จะให้ลูกเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยปัจจุบันได้จัดการศึกษาทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และกำลังเริ่มจัดในระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้หากพ่อแม่สามารถสอนลูกได้เองก็จะเป็นการลดภาระให้กับรัฐบาล ขณะเดียวกันประเทศไทยก็ได้คนที่มีคุณภาพมากขึ้นเนื่องจากพ่อแม่ยอมรับบุตรหลานของตนเองมากกว่าผู้อื่นอยู่แล้ว

การบริหารจัดการการศึกษา

ครอบครัวของนายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิช เป็นเจ้าภาพหลักในเบื้องต้นก่อนในการบริหารจัดการและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยพ่อแม่ของเด็กทุกครอบครัวจะร่วมมือกันระดมความคิดและดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาร่วมกัน พร้อมทั้งกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานที่มุ่งให้ครอบครัวและสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามีชัยชนะด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย “WIN-WIN” โดยการสร้างความเห็นใจ ความเข้าใจกัน และชี้แนะแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน รวมทั้งนำเทคนิคการบริหารจัดการในธุรกิจการฝึกอบรมที่พ่อแม่ทำงานอยู่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลของบ้าน-เรียนด้วย

ครูของบ้านเรียนดวงตะวัน นอกจากพ่อแม่จะมีส่วนร่วมในการสอนแล้ว ยังมีครูช่วยสอนอีก 2 คน และครูสอนเปียโน 1 คน ครูจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ซึ่งให้หน้าหนักกับการสอนของครูถึงร้อยละ 90 ครูมีอิสระสูงมากในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้จัดการศึกษาเพียงแต่กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ ส่วนวิธีการสอนขึ้นอยู่กับครูที่จะปรึกษาหารือกัน ครูของบ้านเรียนจึงต้องมีความสามารถสูง เพื่อให้เด็กเก่ง ดี มีความสุข บ้านเรียนจึงเริ่มต้นที่ครู และลงใจครูให้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตัวเองก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก ซึ่งผู้ประกอบการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เห็นว่า ครูของบ้านเรียนมีความสุขในการสอน ขณะที่นักเรียนก็มีความสุขในการเรียน และเจ้าหน้าที่เองก็มีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกับบ้านเรียน

สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา นายแพทย์เกรียงศักดิ์ จะเป็นเจ้าภาพหลักในการบริหารค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคนเป็นเงินประมาณหนึ่งหมื่นบาทต่อภาคเรียน ซึ่งยังไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม บ้านเรียนดวงตะวันได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนแต่ละคนตามเกณฑ์ที่รัฐสนับสนุนโรงเรียนเอกชนเป็นรายปี ปีละ 4,960 บาท/คน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ที่ผ่านมา ตามสิทธิที่ครอบครัวควรจะได้รับตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสร้างความรู้สึกที่ดีร่วมกันเป็นอย่างมากระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับ

บ้านเรียน แม้ว่าเงินอุดหนุนที่ได้รับจะไม่เพียงพอต่อการศึกษาที่จัดก็ตาม

การขออนุญาตจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน

จากการที่ผู้ปกครองมีความสนใจ และได้ศึกษาการจัดการศึกษา โดยครอบครัวมาก่อน รวมทั้งมีการเตรียมการการดำเนินงานมาก่อน อยู่บ้างแล้ว เมื่อมีการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของครอบครัวในการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 ครอบครัวทั้ง 4 ครอบครัว จึงได้เจรจาและปรึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา ในระยะแรก บ้านเรียนดวงตะวัน ได้เขียนแผนการจัดการศึกษาเป็นรายวิชาตามที่ได้รับคำแนะนำจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้แผนการจัดการศึกษามีรายละเอียด หนามาก แต่ต่อมาได้ปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาให้มีลักษณะ- บรูณาการจึงสั้นลง และเริ่มมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น โดยขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการจัดทำแผนการจัดการศึกษาในปีการศึกษา- ใหม

การจัดทำแผนการจัดการศึกษา เริ่มจากการจัดทำหลักสูตรโดยมี- ครอบครัวลาภจตุรพิทเป็นหลักก่อน ซึ่งได้ยึดปรัชญาการศึกษา แนวคิด ความเชื่อด้านการศึกษาหลาย ๆ แนวผสมผสานกัน โดยเฉพาะแนวคิด- จากหนังสือ “พลิกฝ่ามือหรือเรื่องเร่เรียนรู” ซึ่งได้รวบรวมนวัตกรรมการศึกษา- และการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาชั้นนำทั่วโลก ที่บ้านเรียนได้นำมา- ประยุกต์ใช้ โดยกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนา- รายตัว ทักษะชีวิต ทักษะการคิดและการเรียนรู้ และเนื้อหาวิชาตาม- หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่นำมาบูรณาการในกิจกรรมต่าง ๆ และสอนเสริมเป็นบางรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้สาระตามหลักสูตร- ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตรงกับความรู้ลึกและความต้องการของ

บ้านเรียน จากนั้นจึงนำหลักสูตรมาปรึกษาหารือ ระดมความคิดเห็นร่วมกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ โดยหลักสูตรจะไม่ยึดติดกับระเบียบ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องจัดให้เด็กเรียนในเวลาเดียวกัน-พร้อม ๆ กันหมดเหมือนกับการศึกษาในโรงเรียน แต่จะมุ่งส่งเสริมให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน

แผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษา (ประกอบด้วย องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรบ้านเรียนดวงตะวัน การเรียนรู้จากครอบครัว) ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวและผู้เรียน รวมทั้ง-การเพิ่มพูนทักษะทางสังคม เมื่อบ้านเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาแล้วเสร็จ จึงนำเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาให้ความเห็น-ชอบต่อไป

การส่งเสริมการจัดทำแผนการจัดการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมการ-จัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยครอบครัวโดยตรง ซึ่งระยะแรก เจ้าหน้าที่-งานส่งเสริมฯ ยังไม่ทราบว่ามีความรู้หรือทักษะอะไรบ้าง และยังมีความรู้สึกในทาง-ลบต่อการจัดการศึกษาโดยครอบครัวอยู่บ้าง แต่ต่อมาเริ่มเห็นว่า ผู้ที่จัด-บ้านเรียนมีความสนใจในบุตรหลานของตนอย่างมาก และจัดการศึกษา-ได้ดีตรงกับความสนใจ ความถนัด และบริบทของครอบครัว รวมทั้ง-เริ่มเข้าใจว่าผู้ที่จัดบ้านเรียนได้ให้ความสำคัญกับเด็กและเข้าใจทฤษฎี-การเรียนรู้เป็นอย่างดี

ขณะเดียวกันผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 นับว่าเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการจัดการศึกษา สามารถ-ชี้แนะแนวทางการทำงานแก่เจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างดี และจัดระบบงานใน-หน่วยงานให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้เป็นอย่างดี โดยสำนักงาน

เขตพื้นที่ฯ ได้จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกับครอบครัว และเสนอให้ครอบครัวจัดทำและปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาให้แล้วเสร็จก่อน จึงยื่นขออนุญาตจัดการศึกษา เนื่องจากเกรงว่าอาจจะพิจารณาแผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวเสนอไม่ทันตามระยะเวลาที่กฎกระทรวงกำหนด ต่อมาบ้านเรียนได้จัดส่งแผนการจัดการศึกษาให้กับคณะทำงานที่สำนักงานเขตพื้นที่ฯ ตั้งขึ้นเพื่อพิจารณา โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานซึ่งมีบทบาทสำคัญได้เชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านเรียนและศึกษานิเทศก์ ให้เห็นด้วยกับแผนการจัดการศึกษาที่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของบ้านเรียนและมีความชัดเจนมากขึ้น ต่างไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยจะระบุถึงจุดประสงค์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลัก และโครงการที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมทั้งกิจกรรมที่จัดในภาพรวมเพื่อให้ครอบครัวมีโอกาสตัดสินใจจัดการศึกษาได้เองมากขึ้น

การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษานำเสนอแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวันให้กับกลุ่มนโยบายและแผน เพื่อนำเข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบพร้อมกับแจ้งให้บ้านเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษานำเสนอต่อที่ประชุม โดยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะเลขานุการ ได้ชี้แจงการขออนุญาตจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะจัดการศึกษาให้กับลูก และเชื่อว่าผู้ประกอบการกลุ่มนี้สามารถทำได้ดี พร้อมทั้งให้การรับรองต่อที่ประชุมที่จะติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของบ้านเรียนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งมากกว่าที่กฎกระทรวงกำหนดไว้(อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง) นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้รวมอภิปรายเสริมในส่วนดีอีกด้วย ทำให้บ้านเรียน-

ดวงตะวันได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2548

การจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียนดวงตะวัน

บ้านเรียนดวงตะวัน มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาของวอลดอร์ฟ และยึดเป้าประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลัก จุดเน้นของหลักสูตรบ้านเรียนจะมีความยืดหยุ่นตัวค่อนข้างสูง โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านผู้เรียนและความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของบ้านเรียนดวงตะวัน จะเน้นการพัฒนาทักษะ 4 ด้าน การพัฒนารายตัว อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เด็ก ๆ ได้ตระหนักถึงศักยภาพที่พร้อมจะพัฒนาอัตลักษณ์ของตน โดยอยู่ภายใต้พื้นฐานของสังคมเกิดเป็นความภาคภูมิใจของตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ยังเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะชีวิต รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ มีเหตุผลในการแก้ไขปัญหา สามารถควบคุมอารมณ์ได้ แต่ก็ต้องเรียนรู้ที่จะยอมรับความแตกต่างและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ สามารถสื่อสารได้ดีตามระดับพัฒนาการของแต่ละคน โดยการบูรณาการการเรียนรู้เข้าด้วยกัน ซึ่งต่างจากการศึกษาในโรงเรียนที่ยังมีลักษณะแยกส่วนและยังไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ พร้อมกับจัดกิจกรรมเสริม การฝึกกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งการเรียนรู้ทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมในครอบครัว ที่มุ่งให้เกิดพัฒนาการในการดูแลสุขภาพ การพึ่งพาตนเอง และการสร้างระเบียบวินัยในตนเอง นอกเหนือจากที่กำหนดในตารางสอนอีกด้วย

บ้านเรียนดวงตะวันจัดการเรียนผ่านครูผู้สอนอย่างน้อย 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ใน 5 รายวิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ส่วนกิจกรรมที่จัด 6 กิจกรรม ได้แก่ เล่นเปียโน งานประดิษฐ์ งานเกษตร กีฬา(ว่ายน้ำ) และทัศนศึกษาจาก

แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในทุกวันศุกร์โดยยึดความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก รวมทั้งกิจกรรมฝึกสมอง เพื่อฝึกทักษะการคิดและการเรียนรู้ได้แก่ กิจกรรม PMI (Plus Minus Interesting) หมวก 6 ใบ แผนภาพ-ความคิด (MIND MAPPING) และกิจกรรมตะขอกี๊ว

การจัดตารางการเรียน บ้านเรียนดวงตะวันได้จัดตารางการเรียนของเด็กให้มีลักษณะเป็นการเรียนแบบบูรณาการแล้ว ยังจัดให้เป็น การเรียนร่วมกันของเด็กในชั้น ป.2 ป.3 ป.6 ซึ่งมีตารางเวลาเรียนชัดเจน โดยจะเน้นกิจกรรมในครอบครัวและงานบ้านก่อน จากนั้นเด็ก-จะเรียนวิชาหลัก โดยครูจะสอนเด็กทีละคนแล้วจึงให้งานทำ ซึ่งครูสามารถ-เหลื่อมเวลาสอนเด็กได้ ส่วนตอนบ่ายจะเน้นกิจกรรมเฉพาะบุคคล เช่น การสอนเปียโน โดยจะสอนเด็กทีละคนแล้วจึงให้งานทำเช่นกัน

การกำหนดสาระการเรียนรู้ บ้านเรียนดวงตะวันจะไม่กำหนดกรอบเนื้อหาที่จะสอนเช่นเดียวกับการสอนในระบบโรงเรียน แต่จะเน้น-ให้เด็กเรียนรู้จากสถานการณ์และการปฏิบัติจริง รวมทั้งการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง และเห็นคุณค่าในสิ่งที่ทำ รวมทั้งมีความภาคภูมิใจที่ทำงานด้วยตนเอง

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน ผู้ประสาน-งานสำนักงานเขตพื้นที่ฯ เห็นว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการของบ้านเรียน มีเทคนิคการคิดและวิธีการสอนที่ลึกซึ้งมาก รวมทั้งสามารถจัดการศึกษา-ได้ราบรื่นดี ในขณะที่ผู้ปกครองก็จะมีวิถีชีวิตที่หมุนช้าลงเพื่อให้เวลา-สำหรับดูแลลูกด้วย ปัจจุบันพ่อแม่ของเด็กบ้านเรียนดวงตะวันเริ่มเห็น-ความสำคัญ เห็นความสนใจของลูกมากขึ้น เริ่มอ่านลูกตัวเองออก และ-เริ่มมีทิศทางของตัวเองที่ชัดเจนขึ้น รวมทั้งลูก ๆ จะเป็นผู้ที่ขยาคความคิด-ให้กับพ่อแม่ เป็นคนเปลี่ยนพ่อแม่มากกว่า นอกจากนี้ในปีการศึกษา 2549 บ้านเรียนดวงตะวันได้ส่งน้องน้ำฟ้าเขารวมกิจกรรมเนตรนารีกับโรงเรียน-

กัลยาณวัตร ซึ่งก็ได้รับการต้อนรับจากเพื่อนร่วมห้องด้วยดี รวมทั้งโรงเรียนและผู้ปกครองต่างก็มีความพอใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

บ้านเรียนดวงตะวัน จัดให้มีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงจากการทำแบบทดสอบ การทำโครงการ โดยมีการประเมินทั้งจากผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง รวมทั้งนำผลการประเมินการอบรมทางธุรกิจในด้านทัศนคติ ความรู้ และทักษะ มาใช้ในการประเมินผลเด็ก ตลอดจนมีการคิดวิธีการวัดและประเมินผลร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอีกด้วย โดยลำดับแรก ครูประเมินผู้เรียนจากการสังเกตการสอนทุกวัน และครอบครัวจะตรวจสอบการประเมินของครู รวมทั้งผู้จัดการศึกษาจะตรวจสอบการประเมินอีกครั้งด้วยการสอบถามครู และเด็ก พิจารณานับที่การสอนของครู ผลงานของเด็ก รวมทั้งตรวจสอบที่ตัวเด็กเอง ตลอดจนฝากให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบเด็กอีกด้วย จากนั้นจึงจัดทำรายงานการประเมินผลเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ส่วนการจดบันทึกของครอบครัว บางครอบครัวมีการจดบันทึกแต่ก็ยังไม่ได้ส่งให้เขตพื้นที่การศึกษา และเด็กก็มีการบันทึกสั้นๆ ถึงความรู้สึกลงในแต่ละวัน ซึ่งมีการนำขึ้นเว็บไซต์ของบ้านเรียนด้วย อย่างไรก็ตามบ้านเรียนได้พยายามผลักดันให้ผู้ปกครองบันทึกการเปลี่ยนแปลงของลูกมากขึ้น เพื่อเป็นร่องรอยหลักฐานประกอบการวัดและประเมินผู้เรียนต่อไป

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศิษยานุศิษย์จะประเมินพัฒนาการของเด็กไปพร้อมกับการทำวิจัย ซึ่งพบว่าเด็กมีพัฒนาการที่น่าพึงพอใจ แต่ก็ยังเห็นว่าการประเมินผลยังต้องใช้หลักฐานลักษณะเดียวกับโรงเรียน มีการให้เกรดในแต่ละรายวิชา เพื่อนำไปสู่การหา

เกรดเฉลี่ย เพื่อให้เด็กจากบ้านเรียนสามารถกลับเข้าเรียนในโรงเรียน ในช่วงชั้นต่าง ๆ หรือระหว่างช่วงชั้นได้ แต่บ้านเรียนก็ยังไม่สามารถประเมินผลออกมาเป็นรายวิชาเป็นเกรดได้ โดยเห็นว่าควรประเมินในลักษณะดีหรือไม่ดี ผ่านหรือไม่ผ่าน ฯลฯ โดยไม่จำเป็นต้องประเมินเป็นเกรดแบบเดียวกับการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งทั้ง 2 ฝ่าย เห็นควรให้มีการประเมินว่า ศูนย์การเรียนรู้ได้ให้สิ่งที่เป็นประโยชน์อะไรกับเด็กบ้าง ทำตามหน้าที่ที่กำหนดหรือไม่ โดยไม่ต้องประเมินเป็นเกรดตามรายวิชา

คุณภาพผู้เรียนของบ้านเรียน

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการจากทดสอบ NT พบว่า ผู้เรียนจากบ้านเรียนดวงตะวัน ได้คะแนนในวิชาต่าง ๆ ค่อนข้างดี ในด้านคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เป็นจุดเด่นของผู้เรียน ผู้ปกครองเห็นว่าลูกมีพัฒนาการมากขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความคิดที่แตกต่างกันระหว่างเด็กบ้านเรียนด้วยกัน โดยเด็กในบ้านเรียนจะยอมรับซึ่งกันและกันในความเก่ง/ถนัดของแต่ละคน เนื่องจากเด็กสามารถเล่นได้ อย่างอิสระ สามารถคิดนอกกรอบได้ มีการเรียนรู้จากการทำงานจริง และได้ฝึกแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งมีความสุขในการเรียน

การออกหลักฐานการจบการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังไม่ได้กำหนดรูปแบบหลักฐานการจบการศึกษาให้แก่ผู้เรียน โดยอยู่ระหว่างประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเร่งจัดทำเพราะบางครั้งครอบครัวอาจมีความจำเป็นต้องใช้หลักฐานการจบการศึกษาขึ้นมาเมื่อไรก็ได้ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังได้จัดทำบัตรประจำตัวให้แก่ผู้เรียนบ้านเรียนอีกด้วย

การขยายตัวของบ้านเรียน ได้มีผู้สนใจที่จะจัดการศึกษาโดยครอบครัวมากขึ้น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก็พร้อมที่จะให้คำแนะนำ-

ในการจัดการศึกษา ขณะเดียวกันผู้ปกครองก็รู้สึกดีใจที่มีทางเลือกให้-
เลือกได้ หรือจะเลือกรับบริการการศึกษาที่รัฐจัดให้ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความ-
ต้องการและความพร้อมของผู้ปกครองเป็นหลัก

บ้านเรียนดวงตะวันจึงเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา
ทางเลือกในสังคมไทย และเป็นสีล้นในการปฏิรูปการศึกษาตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเปรียบเหมือนดอกไม้ที่มีหลากหลาย
สีล้นฉันใด การจัดการศึกษาในสังคมไทยก็ควรมีความหลากหลาย
ฉันนั้น โดยมีเป้าประสงค์สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็น
กำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

อย่างไรก็ตาม บ้านเรียนดวงตะวันยังมีปัญหาอุปสรรคในการ
ดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

1. ยังมีความเข้าใจในการจัดทำแผนการศึกษาที่แตกต่างกัน
ระหว่างบ้านเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ทำให้หาข้อยุติได้ยาก โดย
สำนักงานเขตพื้นที่ฯ จะยึดการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นหลัก ขณะที่
บ้านเรียนก็มีปรัชญาแนวคิดในการจัดการศึกษาของตนเองต่างจากการ-
ศึกษาในโรงเรียน

2. แผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนยังไม่สามารถผ่านการ-
พิจารณาของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาได้ง่ายนัก ทำให้บ้าน
เรียนรู้สึกท้อถอย รวมทั้งใช้เวลามากในการพิจารณา

3. บ้านเรียนยังไม่เห็นด้วยกับการวัดและประเมินผลการจัดการ-
ศึกษาที่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมิน
ผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งประเมินเป็นเกรดใน 8 กลุ่ม-
สาระวิชา ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับปรัชญาแนวคิดในการจัดการศึกษา
ของบ้านเรียน

4. ครอบครัวที่จัดการศึกษาตามกฎกระทรวงฯ ยังไม่ได้รับเงิน

อุดหนุนการจัดการศึกษา และการลดหย่อน/ยกเว้นภาษีจากรัฐตามที่กฎหมายกำหนด อย่างเป็นระบบตามสิทธิที่ควรจะได้รับ

5. ยังมีความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างผู้จัดการศึกษาในระบบกับบ้านเรียนในประเด็นดังนี้

5.1 เด็กบ้านเรียนอาจขาดทักษะทางด้านสังคม ขณะที่ครอบครัวไม่ได้มีความกังวลในเรื่องนี้ และเห็นว่าเด็กบ้านเรียนมีทักษะทางสังคมที่ดีกว่าเด็กทั่วไป รวมทั้งเห็นว่ามิงงานวิจัยรองรับแล้วว่า เด็ก home school ไม่ได้มีปัญหาด้านสังคม

5.2 บ้านเรียนเป็นที่กักขังเด็ก ขณะที่ผู้จัดบ้านเรียนมองว่าเด็กบ้านเรียนมีการทัศนศึกษาบ่อยที่สุด จึงได้พบกับผู้คนที่หลากหลายมากกว่าเด็กในโรงเรียน

5.3 เด็กบ้านเรียนขาดวินัย ซึ่งบ้านเรียนสามารถยืนยันได้ว่าเด็กบ้านเรียนที่จบไปแล้วและอยู่ระหว่างศึกษาต่อ เป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูงกว่าเพื่อน ๆ แต่ก็ยังไม่มีการวิเคราะห์วิจัยกันถึงสาเหตุที่แท้จริง

5.4 เด็กบ้านเรียนได้รับการปกป้องจากพ่อแม่มากเกินไป ซึ่งบ้านเรียนเห็นว่า เด็กบ้านเรียนจะเหนียวกว่าเด็กในโรงเรียน เพราะทำทุกอย่างเองหมด โดยพ่อแม่ไม่ได้ปกป้องเลย แม้แต่เกี่ยวข้าวยังได้เกี่ยวเอง

5.5 คนจนไม่สามารถจัดบ้านเรียนได้ แต่ปัจจุบันได้มีผู้จัดบ้านเรียนบางรายที่ไม่ได้มีฐานะดีในสังคมแต่ก็จัดการศึกษาให้กับลูกเอง โดยใช้สภาพแวดล้อมของครอบครัวที่มีอยู่ เป็นเนื้อหาสาระ สื่อ และอุปกรณ์ ในการจัดการศึกษาให้กับลูกโดยไม่ต้องซื้อหาแต่อย่างใด

สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของบ้านเรียน พอสรุปได้ดังนี้

1. ควรเร่งผลักดันการส่งเสริมสนับสนุนของภาครัฐตามสิทธิที่ผู้เรียนควรจะได้รับตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะเงินอุดหนุนการจัดการศึกษา

2. ควรเร่งสร้างความเข้าใจและการยอมรับบ้านเรียนระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับครอบครัวให้มากขึ้น โดยเฉพาะบ้านเรียนในระยะหลังซึ่งอาจจะยังขาดความพร้อมในการจัดการศึกษาคอนข้างมาก

3. ควรประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาโดยครอบครัวและแนวทางการศึกษาต่อเมื่อสำเร็จการศึกษาจากบ้านเรียนให้เป็นที่รับทราบทั่วกัน เพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ที่จะจัดการศึกษาให้ลูกหลาน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีความรู้ความเข้าใจบ้านเรียนมากขึ้น

4. จัดให้มีการสัมมนาเพื่อนำเสนอผลผลิตของบ้านเรียน ทั้งที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระบบ และที่เรียนจบจนมีงานทำแล้ว

5. สนับสนุนงานเขียนของบ้านเรียน ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ออกสู่สังคมอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ของสังคมไทย

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมพ่อแม่ที่จัดการศึกษากันเอง เนื่องจากเป็นการศึกษาที่มุ่งเด็กเป็นสำคัญอย่างแท้จริง และมีความหลากหลายที่แตกต่างไปตามความต้องการของเด็กแต่ละคน

7. เทคนิคการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

7.1 ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องมีวิสัยทัศน์ มีความเข้าใจ ให้ความสนอกกับบ้านเรียน และสนับสนุนการดำเนินงานของบ้านเรียน รวมทั้งมีเทคนิคในการนำเสนอแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนให้ผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

7.2 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของบ้านเรียน ต้องมีความเข้าใจในกฎกระทรวง สามารถเชื่อมโยงการทำงานเข้ากับ-หลาย ๆ ฝ่ายได้ ทั้งศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานนโยบายและแผน กลุ่มงาน-ประชาสัมพันธ์ และเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน รวมทั้งมีแนวคิดนอกกรอบ

7.3 กลุ่มงานต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบการทำงานที่ส่งเสริมและเกื้อหนุนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน เพื่อให้คำแนะนำในการจัดการศึกษาและร่วมกันแก้ไขปัญหาของบ้านเรียน

7.4 เจ้าหน้าที่ประสานงานของเขตพื้นที่การศึกษา ต้องทำหน้าที่-อยู่ตรงกลางระหว่างความต้องการของบ้านเรียนและนโยบายของ-หน่วยงาน รวมทั้งรวมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

7.5 ควรเปิดใจให้มีการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างบ้านเรียน-กับสำนักงานเขตพื้นที่ฯ โดยสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน และแลกเปลี่ยน-ความคิดเห็นแนวคิดมุมมองใหม่ ๆ ในแต่ละด้านที่เห็นต่างกัน

	หน้า
คำนำ	(1)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์	2
การดำเนินงาน	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
ข้อจำกัดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 หลักการและแนวคิดในการจัดการศึกษา	
โดยครอบครัว	8
หลักการ แนวคิดในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว	10
กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษา	
ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547	11
การจัดการศึกษาตามแนวอลดอร์ฟ	13
การจัดการเรียนรู้แนวพหุปัญญา	19

	หน้า
บทที่ 3 บ้านเรียนดวงตะวัน : นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์	24
ก้าวแรกสู่บ้านเรียนดวงตะวัน	24
การบริหารจัดการการศึกษา	36
การขออนุญาตจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน	41
การจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียนดวงตะวัน	51
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	64
คุณภาพผู้เรียนของบ้านเรียน	71
บทที่ 4 บทสรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ	78
บทสรุป	78
การบริหารจัดการการศึกษา	79
การขออนุญาตจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน	80
การจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียนดวงตะวัน	83
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	86
คุณภาพผู้เรียนของบ้านเรียน	87
ปัญหาอุปสรรค	89
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	
ก กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547	101
ข แผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน	107
ค คะแนนสอบ NT ของเด็กบ้านเรียน	175
ง บัตรประจำตัวของเด็กบ้านเรียน	183

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา

ตามที่ได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ.2547 และเริ่มมีครอบครัวไปจดทะเบียนขออนุมัติจัดการศึกษากับทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามที่มีภูมิลำเนาอยู่แล้วนั้น โดยปัจจุบันมีจำนวน 41 ครอบครัว ซึ่งยังมีจำนวนน้อยกว่าที่ทางราชการเคยคาดการณ์ไว้ ทั้งยังมีความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างครอบครัวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในหลายเรื่อง เนื่องจากการศึกษาบ้านเรียนยังเป็นเรื่องใหม่ของสังคมไทย ที่ภาครัฐและครอบครัวยังขาดความเข้าใจในปรัชญา หลักการ แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างไปจากการศึกษาในโรงเรียน และมีความหลากหลายไปตามสภาพของครอบครัวและผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ร่วมกับสมาคมบ้านเรียนไทย ดำเนินโครงการวิจัยแนวทางการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างศูนย์การเรียนครอบครัว องค์กรเครือข่าย และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในพื้นที่ที่มีครอบครัวลงทะเบียนจัดการศึกษาแล้ว เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอด-

ประสบการณ์องค์ความรู้ และนำไปสู่การขยายผลการจัดการศึกษาโดย-
ครอบครัว รวมทั้งเผยแพร่สร้างความเข้าใจต่อสาธารณชนโดยรวม

ในการนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พิจารณาเห็นว่า
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 มีแนวทางการส่งเสริม
สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเป็นที่น่าสนใจทั้งบทบาทใน
การส่งเสริมสนับสนุนของภาครัฐ และการบริหารจัดการในเชิงวิชาการ
และทรัพยากรทางการศึกษา รวมทั้งได้ดำเนินการวิจัยทางนวัตกรรม
การเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย จากการสนับสนุนของสำนักพัฒนานวัตกรรม
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
นอกจากนี้ ครอบครัวบ้านเรียนดวงตะวันที่จัดการศึกษาในจังหวัด
ขอนแก่น ซึ่งมีด้วยกัน 4 ครอบครัว มีการจัดการศึกษาที่เป็นแบบแผน-
ร่วมกัน และได้รับการประเมินว่ามีประสิทธิผลทางการศึกษาที่ดี เป็นที่-
น่าสนใจในเชิงนวัตกรรม ซึ่งควรเป็นแบบอย่างในการจัดการศึกษาของ-
ครอบครัว และถอดประสบการณ์การจัดการศึกษาเพื่อเผยแพร่ต่อไป

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
และสมาคมบ้านเรียนไทย จึงได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวม
ข้อมูลการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวันซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้
โดยครอบครัวที่ได้มีการจดทะเบียนต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่นเขต 1 ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน และ
แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน-

ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 รวมทั้งรูปแบบการทำงานฉันท์กัลยาณมิตรระหว่างครอบครัว และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การดำเนินงาน

1. ประชุมวางแผนการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกันระหว่างสถาบันบ้านเรียนไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา บ้านเรียนดวงตะวัน และผู้เกี่ยวข้อง

2. ประชุมร่วมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในประเด็น ดังนี้

✿ แนวคิด ทศนคติ ระบบงาน แผนปฏิบัติงาน ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และกระบวนการ/วิธีการในการแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

✿ แนวทางการอุดหนุนการศึกษาให้กับศูนย์การเรียนรู้ครอบครัว และการส่งเสริม สนับสนุนสิทธิของครอบครัวด้านอื่น ๆ

✿ แนวทางการดำเนินการวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้ และการกำกับติดตามประเมินผลการศึกษา

3. ศึกษาและเก็บข้อมูลการจัดการศึกษาโดยครอบครัวจากบ้านเรียนดวงตะวันเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษา การวัด และการประเมินผลการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของครอบครัว และแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน

ดวงตะวัน

4. วิเคราะห์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบ/แนวทางการทำงานพื้นที่-
กัลยาณมิตร ระหว่างครอบครัว องค์กรเครือข่าย และสำนักงานเขตพื้นที่-
การศึกษาขอนแก่นเขต 1

5. สรุปและจัดทำรายงานการศึกษา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวันที่เป็น
นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นต้นแบบต่อไป

2. ได้แนวทางการดำเนินงานรูปแบบกัลยาณมิตร ระหว่าง
ครอบครัวบ้านเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1

ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ จะกล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับอนุบาลใน
บางตอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน
เพื่อให้เห็นภาพรวมในการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวันชัดเจน
มากขึ้น

นิยามศัพท์

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) หมายถึง-
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บิดา มารดา หรือบิดาหรือมารดา หรือ
ผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานด้วยตนเอง
โดยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกสอนให้เกิดการเรียนรู้

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะเรียกครอบครัวที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม กฎกระทรวงฯ ว่า บ้านเรียน

การศึกษาตามแนววัลดอร์ฟ (Waldorf Education) มุ่งพัฒนา- มนุษย์ให้เป็นผู้ที่มีความคิดแยกกาย สดใส มีพลัง และสร้างสรรค์ เปี่ยมด้วยเมตตา กล้าหาญ ศรัทธาต่อชีวิต มีจิตใจใฝ่รู้ มีพลังเจตจำนง- แนวแน่ สามารถบรรลุภารกิจแห่งชีวิตที่ตนเองเป็นผู้เลือกสรร ด้วยการ- ดึงศักยภาพที่แฝงเร้นในเด็กแต่ละคน ให้แสดงออกมา จึงเอื้อให้- ค้นพบพลังแห่งความกระตือรือร้น และปัญญาที่ตนเองมีอยู่ เพื่อนำ- มาซึ่งคุณภาพสูงสุดของตนเอง

เด็กสมาธิสั้นหรืออยู่ไม่สุข (Attention Deficit Hyperactivity : ADHD) เป็นเด็กที่อาจจะมีสติปัญญาปกติ ต่ำกว่าปกติ หรือสูงกว่าปกติ ก็ได้ แต่ไม่สามารถมีสมาธิได้นานที่จะรับข้อมูลเข้าไปในสมองเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เด็กไม่สามารถที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการ- เรียนได้ดี

เด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ (Learning Disabilities : LD) หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาพื้นฐาน อย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่านั้น ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็น- เป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งอาจแสดงออกมาทางความสามารถที่- ไม่สมบูรณ์ในการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน สะกดคำหรือ- การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ความบกพร่องในการเรียนรู้ นั้นยัง- ครอบคลุมสภาพต่าง ๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ ภาวะที่สมอง- ถูกกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย ภาวะความบกพร่องในการอ่าน และ- ความบกพร่องในการเข้าใจ เด็กที่มีภาวะบกพร่องในการเรียนรู้สามารถ-

ที่จะเรียนรู้ได้ เพียงแต่เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีที่แตกต่างไปจากคนอื่น และจำเป็นต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมด้วยวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ โดยใช้จุดเด่น ความถนัด และความสามารถของเด็กในการชดเชยจุดด้อย

นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดและการปฏิบัติในการจัดการศึกษาที่เป็นแนวคิดใหม่ที่สร้างสรรค์อันต่างจากการศึกษาในรูปแบบเดิม ซึ่งในมิติของครอบครัวผู้จัดการศึกษาจะมองว่าเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นแบบแผนร่วมกันของทั้ง 4 ครอบครัว โดยมีการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ และมีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบวอลดอร์ฟ

ศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษา นอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง-

ส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน-
ประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์
สถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บ้านเรียนดวงตะวัน หมายถึง ครอบครัวที่ได้รับอนุญาตให้จัดการ-
ศึกษาโดยครอบครัวในปีการศึกษา 2548 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-
ขอนแก่นเขต 1 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่นเขต 1 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2548 โดยมี
นายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิท เป็นผู้จัดการศึกษาประกอบด้วย 4
ครอบครัว คือ ครอบครัวลาภจตุรพิท ครอบครัวเรืองศรีอรัญ ครอบครัว
เทพกิจอารีกุล ครอบครัววรรณพัฒน์ มีผู้เรียนในระดับประถมศึกษา
จำนวน 5 คน

บทที่

หลักการแนวคิดในการ จัดการศึกษาโดยครอบครัว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีเจตนารมณ์ที่จะยกระดับความรู้ขั้นพื้นฐานของคนไทยให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีสันติและสงบสุข ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างรุนแรงและรวดเร็ว จึงกำหนดให้คนไทยทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

เพื่อตอบสนองต่อเจตนารมณ์ดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดหลักการสำคัญในการจัดการศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ประกอบกับการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่สามารถจัดได้อย่างกว้างขวาง และหลากหลายเท่าที่ควร จึงไม่สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนในมิติต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มบุคคลที่ต้องการการศึกษาเป็นพิเศษได้ รวมถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการเพิ่มขึ้นของแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนั้นในมาตรา 12 จึงกำหนดให้ นอกเหนือจาก

รัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กร-
ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ
และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็น-
ไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 18(3) ได้กำหนดให้ ศูนย์-
การเรียนรู้ ได้แก่ สถานศึกษาที่หน่วยงานจัดการศึกษาออกโรงเรียน บุคคล
ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน
องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบัน-
ทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

นอกจากนี้มาตรา 13 14 และ 61 ได้กำหนดให้ รัฐต้องสนับสนุน-
ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง บุคคล ชุมชน องค์กร และสถาบันสังคม-
ต่าง ๆ ดังกล่าวมีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามรถ-
ในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ และสนับสนุน-
ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีความรู้ความสามารถในการให้การศึกษ-
แก่บุตร รวมทั้งเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด
ตลอดจนการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่-
กฎหมายกำหนด

จากบทบัญญัติในมาตรา 12 ดังกล่าว จึงได้มีการประกาศใช้กฎ-
กระทรวงแล้วจำนวน 3 ฉบับ โดยกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการ-
ศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 เป็นกฎกระทรวงฉบับแรก-
ที่ได้มีการประกาศใช้ และนำมาสู่การจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่มี-
กฎหมายรองรับอย่างเป็นทางการ

หลักการ แนวคิดการจัดการศึกษาโดยครอบครัวตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากบทบัญญัติในมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น **มีสิทธิ**ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คำว่า **"มีสิทธิ"** ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าบุคคล องค์กร สถาบันสังคมต่าง ๆ สามารถที่จะเลือกจัดหรือไม่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้ การจัดการศึกษาตามมาตรา 12 จึงนับเป็นทางเลือกในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ประสงค์จะจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยผู้ประสงค์จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องดำเนินการตามที่กฎกระทรวงกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาโดยบุคคล องค์กร สถาบันสังคมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน ไม่ว่าผู้ใดจะเป็นผู้จัดการศึกษาก็ตาม

ทั้งนี้ แนวคิดการจัดการศึกษาตามมาตรา 12 จะมุ่งเน้นให้การจัดการศึกษา มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีอิสระในรูปแบบและวิธีการการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย มีความต้องการการศึกษาเป็นพิเศษและขาดโอกาสทางการศึกษา ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้ารับการศึกษาได้ด้วย

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547

จากการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัวและสถานประกอบการขึ้น เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน รวมทั้งสามารถเทียบโอนผลการเรียนไปสู่ระบบอื่นได้ โดยมีสาระสำคัญในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว สรุปได้ดังนี้

ครอบครัว ในที่นี้หมายถึง บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง เป็นผู้ที่มีอำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว หมายถึง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานด้วยตนเอง หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

การขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ให้ครอบครัวที่ประสงค์จะจัดการศึกษา ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยต้องมีรายละเอียด ประกอบด้วย ชื่อ ชื่อสกุลของครอบครัว ผู้เรียน ลำเนา/ภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัวและผู้เรียน ที่ตั้งและแผนผังสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา ลำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ของผู้จัดการศึกษา ระดับและประเภทการจัดการศึกษา และแผนการ-
จัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันกำหนด-
ตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมาย-
ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

2. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอคำขออนุญาตจัดการ
ศึกษาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็ว และแจ้งผลการพิจารณาคำ
ขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษา
ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำขออนุญาตจัดการศึกษา

3. กรณีที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่า ครอบครัวที่ได้รับ-
อนุญาตจัดการศึกษา ไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษา ให้
แนะนำครอบครัวนั้นปรับปรุงการจัดการศึกษาภายในระยะเวลาที่
กำหนด หากไม่ดำเนินการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอต่อ
คณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ครอบครัวนั้นเลิกจัดการศึกษา

4. ให้ครอบครัวดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
ของผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตร-
การศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผลการ
เรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาที่-
เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการวัดผลและประเมิน
ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่าน
การวัดและประเมินผล ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งให้ครอบครัว-
จัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียน และจัดให้มีการวัดและประเมิน
ผลใหม่ภายในระยะเวลาที่กำหนด

6. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกหนังสือรับรอง/หลักฐานการจบการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ผ่านการวัดและประเมินผล

การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัว ให้ทำได้โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามีมติให้เลิกจัดการศึกษาตามที่ครอบครัวไม่ดำเนินการตามคำแนะนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กล่าวโดยสรุปการศึกษาโดยครอบครัว นับเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาตามมาตรา 12 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ กรรมการสภาการศึกษา ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาตามมาตรา 12 นับเป็นสี้นของการปฏิรูปการศึกษา เป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการศึกษาในมิติใหม่ ซึ่งมีความก้าวหน้าโดยลำดับ นอกจากนี้การศึกษาโดยครอบครัวยังถือเป็นห้องปฏิบัติการในการปฏิรูปการศึกษา และเป็นหนทางที่จะช่วยตอบคำถามในการปฏิรูปการศึกษาได้ในหลายเรื่อง เช่น องค์ความรู้ที่หลากหลาย การจัดการศึกษาที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง การจัดการศึกษาที่มีวิธีการที่หลากหลาย และมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน

การจัดการศึกษาตามแนวอลดอร์ฟ

จากรายงานเรื่อง การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดอลดอร์ฟ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปี 2543 ได้กล่าวถึงปรัชญา และจุดมุ่งหมาย ทิศนะต่อความเป็นมนุษย์ พัฒนาการของเด็กกับการเรียนรู้ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวอลดอร์ฟ ไว้ดังนี้

ปรัชญาและจุดมุ่งหมาย

หัวใจสำคัญของการศึกษาแบบวอลดอร์ฟ คือ ความเชื่อมั่นว่า คุณค่าอันลึกซึ้งที่สุดและเป็นสากลที่สุดของมนุษย์ จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อ การศึกษานำมาซึ่งความสมดุลระหว่างความสามารถในการคิด รู้ลึก และพลังเจตจำนง ซึ่งดำรงอยู่ในตัวเด็กแต่ละคน

การศึกษาแบบวอลดอร์ฟ มุ่งหวังจะพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้ซึ่งมีความคิดแยกกาย สดใส มีพลัง และสร้างสรรค์ ผู้ซึ่งมีความรู้ลึกในใจเปี่ยมล้นไปด้วยเมตตา กล้าหาญ ครีธาต่อชีวิต และมีจิตใจใฝ่รู้ ผู้มีพลังเจตจำนงแน่วแน่ สามารถบรรลุภารกิจแห่งชีวิตที่ตนเองเป็นผู้เลือกสรร โดยความสำเร็จของการศึกษาไม่อาจวัดได้เพียงจากการดูว่า นักเรียนรู้และทำอะไรได้บ้าง แต่ที่สำคัญยิ่งไปกว่าก็คือ เขาเหล่านั้นเติบโตใหญ่เป็นมนุษย์เช่นไร โดยมุ่งหมายที่จะดึงศักยภาพซึ่งแฝงเร้นอยู่ในตัวเด็กแต่ละคนให้แสดงออกมา ไม่ใช่มุ่งนำข้อมูลความรู้จากภายนอกใส่เข้าไปในเด็กเพื่อการผลิตซ้ำ จึงเอื้ออำนวยให้อนุชนคนพบพลังความกระตือรือร้น และปัญญาที่ตนเองมีอยู่ เพื่อนำมาซึ่งคุณภาพสูงสุดของตนเอง

การศึกษาแบบวอลดอร์ฟให้ความสำคัญกับวัยเด็ก โดยเห็นว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญของความเป็นมนุษย์ ซึ่งทุกคนต้องก้าวผ่านและควรจะได้รับ การเรียนรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้

ทัศนะต่อความเป็นมนุษย์

ความเป็นมนุษย์ ประกอบด้วย 3 มิติ คือ

1. รูปร่าง (body) คือ ส่วนที่ประกอบขึ้นเป็นรูปร่างของมนุษย์ ทำให้สามารถรับรู้โลก รู้จักตัวเอง และสิ่งต่าง ๆ โดยรอบ ตลอดจนสามารถลงมือกระทำต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโลก ซึ่งแสดง

ออกโดยผ่านการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ที่แฝงเร้นไปด้วยพลังเจตจำนง-
ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเป็นไปโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตามที่ การพัฒนา-
เจตจำนงให้มุ่งไปในทิศทางที่ถูกต้องและดีงาม จึงเป็นเรื่องที่จำเป็น

2. จิตใจ (soul) คือ มิติของโลกภายในใจเรา ทำให้เราเกิดความ-
รู้สึกต่อโลก ต่อตัวเอง และสิ่งต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกโดยผ่านความรู้สึก
ต่าง ๆ ของมนุษย์ ผ่านหัวใจ การพัฒนาความรู้สึก (feeling) ต่าง ๆ
ให้เชื่อมล้นด้วยความงาม จึงเป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์

3. สำนึกและจิตวิญญาณ (spirit) คือ มิติซึ่งก่อให้เกิดความ
ตระหนักรู้ในตน และนำไปสู่การแสวงหาความเป็นจริงแห่งชีวิต ซึ่งจะ-
สามารถเข้าใจได้โดยผ่านสมอง อันได้แก่ การคิด หรือการใช้ปัญญาเพื่อ-
ทำความเข้าใจต่อสัจจะ ต่อความเป็นจริงในทางโลกและทางธรรม
การพัฒนาความคิดของมนุษย์จึงจำเป็นต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งการแสวงหา
สัจจะ การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามภาวะที่เป็นจริง

พัฒนาการของเด็กกับการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ในวัยเด็กเป็นสิ่งที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ เพราะ
เด็กมีทัศนะและวิธีการมองโลกที่ต่างออกไป การใช้ทัศนะแบบผู้ใหญ่ที่-
ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทางเชาวน์ปัญญา ก็จะส่งผลเสียต่อความ-
สามารถในการพัฒนาตนเองขึ้นมาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ดังนั้นหากมี-
การละเลยการเรียนรู้โดยผ่านการมีประสบการณ์ตรงไป จนเหลือแต่การ-
เรียนรู้ในเชิงเชาวน์ปัญญา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในเชิงประสบการณ์ทางอ้อม
เด็กก็จะขาดความเข้าใจที่แท้จริงต่อสิ่งต่าง ๆ ทำให้การพัฒนาจิตสำนึก
เป็นไปอย่างไม่ถ่องแท้ ขณะเดียวกันยังส่งผลเสียต่อพัฒนาการทางกาย-
และใจอีกด้วย

กระบวนการพัฒนาของกาย ใจ และจิตวิญญาณ ไม่ได้มีลักษณะ-

ที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอพร้อม ๆ กัน โดยในช่วงวัยแรกของชีวิต (0-7 ปี) เด็กจะมีจุดเด่นอยู่ที่การเติบโตทางกาย ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก มีการแปรเปลี่ยนในทางโครงสร้าง รูปทรง อันนำไปสู่กายภาพที่เป็นแบบผู้ใหญ่และมีวุฒิภาวะในที่สุด ในช่วงวัยนี้จะเป็นช่วงวัยที่โดดเด่นในการพัฒนาพลังเจตจำนง แต่ในทางใจและจิตสำนึกกลับยังไม่มีความเด่นชัดเท่า กล่าวคือ อารมณ์ความรู้สึกของเด็กยังไม่ได้มีความละเอียดอ่อนเท่าผู้ใหญ่ เด็กยังไม่สามารถแยกโลกภายในใจกับโลกภายนอกได้อย่างแท้จริง แต่จะกลับไปกลับมาระหว่างสองโลกนี้

ช่วงวัยที่สอง คือ ช่วงวัยประมาณ 7-14 ปี ระดับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ความรู้สึกของเด็กจะแสดงออกอย่างเด่นชัด ส่วนความเป็นมนุษย์ในเชิงสำนึกและจิตวิญญาณ เด็กยังขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงต่อสิ่งเหล่านี้ เพราะวุฒิภาวะของเด็กยังไม่เอื้อ ไม่สามารถสร้างรูปการณ์ความคิดเชิงมโนคติขึ้นมาได้

ช่วงวัยที่สาม คือ ช่วงวัย 14-21 ปี เด็กจะสามารถคิดอย่างมีกฎเกณฑ์ได้ และเด็กจะเกิดความต้องการแสวงหาความหมายและลัทธิธรรมของชีวิต

ด้วยเหตุนี้ การกระทำใดที่แสดงถึงคุณลักษณะที่ดิ่งมโนในเชิงสำนึกและจิตวิญญาณของเด็กวัย 7 ปีแรก ส่วนใหญ่จะเกิดจากความเคยชิน อันเป็นการปฏิบัติซ้ำ ๆ มากกว่าที่จะเกิดจากการพิจารณา วิเคราะห์ แยกแยะ จนเกิดความกระจ่างแจ้งในเชิงปัญญาจากที่เด็กบรรลุนิติภาวะแล้ว จึงมักจะพบว่าเด็กต้องการที่จะลงมือกระทำมากกว่าคอยนั่งฟังคำสอนหรือบทเรียนต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้โดยผ่านการลงมือกระทำ เป็นการพัฒนาพลังเจตจำนงของเด็ก การได้ลงมือกระทำต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จะนำ-

ไปสู่ความเคยชินในการปฏิบัติ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กในช่วงวัยนี้ จึงต้องเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดี เพราะจะส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ดีงาม อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่ดีงามในบั้นปลายได้ ตรงกันข้ามหากสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อให้เด็กกระทำสิ่งที่ดี พลังเจตจำนงของเด็กก็จะไม่ได้รับการพัฒนาเมื่อเติบโตใหญ่ขึ้น แม้ว่าจะมีความเข้าใจว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี แต่ในทางปฏิบัติก็จะเป็นไปได้ยาก หรือต้องใช้ความพยายามค่อนข้างมาก เนื่องจากขาดการปฏิบัติจนเป็นนิสัย

แนวทางการจัดการเรียนการสอน

ในช่วง 7 ปีแรกของชีวิต เป็นวัยพัฒนาพลังเจตจำนงเป็นหลัก แนวทางการจัดการเรียนการสอนจึงคำนึงถึงปัจจัยดังนี้

1. แบบแผนจังหวะชีวิตของเด็กและห้องเรียน (Rhythm) ต้องเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เด็กต้องการความมั่นคงในการดำเนินชีวิต สิ่งใดก็ตามที่เกิดขึ้นเป็นประจำและสม่ำเสมอ จะทำให้เด็กสามารถคาดการณ์ได้และเกิดความมั่นคงในจิตใจ การดำเนินชีวิตที่ไร้ระบบระเบียบแบบแผน จะทำให้เด็กเกิดความงุนงง สับสน ไม่สามารถคาดคะเนอนาคตได้ เกิดความไม่มั่นใจภายในใจตน ยิ่งไปกว่านั้นแบบแผนการดำเนินชีวิตที่สม่ำเสมอ จะทำให้เป็นเรื่องง่ายสำหรับเด็กที่จะดำเนินการกิจซึ่งกระทำอยู่ทุกวัน ให้เสร็จสิ้น เป็นการช่วยเสริมให้เด็กพัฒนาพลังเจตจำนงขึ้นมาอย่างเป็นธรรมชาติ

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องจึงแตกต่างกันไปตามที่ผู้สอนจะเห็นเหมาะสม ซึ่งครูจะกำหนดแบบแผนกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ขึ้นมา ที่มีความสม่ำเสมอแน่นอนไปจนตลอดปี ซึ่งอาจจะมีการแก้ไขปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นได้บ้างตามสถานการณ์ อันจะทำให้เด็ก-

เกิดความมั่นใจภายใน เนื่องจากสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่ากิจกรรม-
ลำดับต่อไปคืออะไร นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยัง-
ต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างกิจกรรมกลุ่มกับกิจกรรมอิสระเฉพาะ
ตน และกิจกรรมที่ต้องการสมานกับกิจกรรมที่ใช้การเคลื่อนไหวด้วย
อันจะทำให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้นานขึ้น เป็นการพัฒนา
พลังเจตจำนงอีกส่วนหนึ่งด้วย

2. การทบทวนหรือทำกิจกรรมซ้ำ (Repetition) เด็กจะมีความ
ต้องการกระทำในสิ่งเดิมซ้ำกันหลายครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่าง
ถ่องแท้ และยังพัฒนาพลังเจตจำนงของเด็กให้แน่วแน่มากขึ้น เมื่อเด็ก-
ทำซ้ำจนเกิดความชำนาญแล้วก็จะหันไปหาสิ่งใหม่เพื่อเรียนรู้โลกต่อไป
กิจกรรมหลักในแนววลดอร์ฟก็จะเป็นแบบเดียวกันติดต่อกันไปตลอด-
ทั้งปี

3. ความรู้สึกเกรงขาม (Reverence) ต่อความดีงาม ทำให้เกิด
ความสงบในใจเด็ก บรรยายาศในห้วงและการปฏิบัติของครู ควร
สะท้อนถึงทัศนะของครูที่รักเคารพและศรัทธาต่อชีวิต ธรรมชาติ และ
โลกรอบตัว เพื่อจะนำพาเด็กให้กลายเป็นผู้ที่มีสำนึก รู้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อม-
รอบตัว และทำให้เด็กอยากกรู้อยากเห็นและใคร่กระทำตาม ทำให้เด็ก
เห็นคุณค่าของชีวิตและการดำรงอยู่อย่างมีความหมาย

องค์ประกอบในการจัดกิจกรรม

ประกอบด้วย

1. การเลียนแบบ (Imitation) การเลียนแบบเป็นวิธีที่เรียนรู้โลก-
ได้ง่ายและเข้าใจมากที่สุด และทำให้เด็กมีประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างถวน-
ทั่วทั้งตัวตน โดยไม่ได้เป็นเพียงในท่าทางแต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความ-
รู้สึกภายในใจของผู้ที่ถูกเลียนแบบด้วย การกระทำของครู จึงต้องเป็น-

สิ่งที่ควรค่าแก่การเลียนแบบ เพราะเด็กจะรับไปปฏิบัติได้ง่ายและเร็วกว่าคำพูดมาก

2. จินตนาการ (Imagination) เด็กอายุ 3 ปีขึ้นไป พลังจินตนาการของเด็กจะเผยตัวในรูปการคิด การเล่นของเด็ก จะเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา แปรเปลี่ยนไปมาไม่หยุดหย่อน กิจกรรมของเด็กจึงควรสร้างเสริมจินตนาการ เช่น การฟังนิทาน การเล่นละครหุ่น หรือการเล่นที่ให้โอกาสเด็กใช้ความคิดของตนได้เต็มที่ การระบายสีที่ไม่กำหนดภาพที่วาดอันจะทำให้เด็กมีความคิดคล่องแคล่ว ละเอียดคม ไม่ตายตัว และพัฒนาเป็นความคิดที่สร้างสรรค์ต่อไปในภายหลัง

3. แรงบันดาลใจ (Inspiration) ทุกสิ่งทุกประสบการณ์ คือ ความมหัศจรรย์ของโลกของเด็ก กิจกรรมพื้นฐานในชีวิตประจำวันสามารถเป็นสิ่งที่น่าเรียนรู้ นำทำตามสำหรับเด็ก กิจกรรมง่าย ๆ ที่ทำให้เด็กเห็นความเปลี่ยนแปลงนำไปสู่ผลลัพธ์อันน่าพิศวงได้ จะให้ผลดีต่อพัฒนาการของเด็ก มากกว่าสิ่งที่ซับซ้อนเกินกว่าจะเข้าใจได้ เช่น การสีข้าว การโม่แป้ง ซึ่งแปรสภาพจากของสิ่งหนึ่งไปเป็นอาหารหรือขนมต่าง ๆ ซึ่งจะส่งเสริมความคิดของเด็กในการมองสิ่งต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์ต่อเนื่อง และยังพัฒนาพลังเจตจำนงของเด็กด้วย

เนื้อหาการสอน จะมาจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ส่วนใหญ่จะสะท้อนฤดูกาล หรือประเพณี ตลอดจนวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม หรือมาจากนิทานก็ได้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี (Theory of Multiple Intelligence - MI)

เฮวาร์ด การ์ดเนอร์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน แห่งมหาวิทยาลัย

ฮาร์วาร์ด ได้เสนอทฤษฎี เรียกว่า "ทฤษฎีพหุปัญญา" ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยความฉลาดหรือเชาวน์ปัญญา โดยการวัดเนอร์ได้จำแนกความสามารถหรือปัญญา (Intelligence) ของมนุษย์ ออกเป็น 7 ด้าน คือ (โธมัส อาร์มสตรอง, 2543)

1. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นการพูด และความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับโครงสร้างภาษา เสียง ความหมาย

2. ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence) เป็นความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข ความไวในการเห็นความสัมพันธ์แบบแผนตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรม และการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล (Cause - Effect) และการคิดคาดการณ์ (If - Then) วิธีการที่ใช้ได้แก่ การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐานสรุป คิดคำนวณ และตั้งสมมุติฐาน

3. ปัญญาทางด้านมิติ (Spatial Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการมองเห็นพื้นที่ และสามารถปรับปรุงและคิดวิธีการใช้เนื้อที่ได้ดี รวมถึงความไวต่อสี เส้น รูปร่าง เนื้อที่ และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเหล่านี้ ความสามารถที่จะมองเห็น และแสดงออกเป็นรูปร่างถึงสิ่งที่เห็น และความคิดเกี่ยวกับพื้นที่

4. ปัญญาทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily - Kinesthetic Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการใช้ร่างกายของตนแสดงความคิด ความรู้สึก รวมถึงทักษะทางกาย เช่น ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และประสาทสัมผัส

5. ปัญญาทางด้านดนตรี (Musical Intelligence) คือ มีความสามารถทางด้านดนตรีรวมถึงความไวในเรื่องจังหวะ ทำนองเสียง

ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรี

6. ปัญญาทางด้านมนุษย์สัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) คือ มีความสามารถสูงในการเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกต นำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการเรียนรู้ถึงลักษณะต่าง ๆ ของสัมพันธภาพของมนุษย์ และสามารถตอบสนองได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตาม

7. ปัญญาทางด้านตนหรือการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) คือ ความสามารถสูงในการรู้จักตนเอง และสามารถประพฤติตนได้จากความรู้จักตนนี้ ความสามารถในการรู้จักตนเอง ความสามารถในการรู้จักตนได้แก่ รู้จักตนเองตามความเป็นจริง เช่น มีจุดอ่อน จุดแข็งเรื่องใด มีความรู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตน มีความสามารถที่จะฝึกตนเอง เข้าใจตนเองและความนับถือตนเอง

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า คนทุกคนมีปัญญาทั้ง 7 ด้าน เพียงแต่จะมีมากหรือน้อยในด้านใดเท่านั้น นักวิทยาศาสตร์และนักปรัชญาจะมีปัญญาทั้ง 7 ด้านในระดับสูงทุกด้าน แต่คนส่วนใหญ่จะมีเพียงหนึ่งหรือสองด้าน ส่วนด้านอื่นจะมีไม่สูงนัก ซึ่งทุกคนสามารถพัฒนาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับที่ใช้การได้ ซึ่งการ์ดเนอร์เชื่อว่าถ้ามีการให้กำลังใจ ฝึกฝนอบรม ก็อาจจะเสริมสมรรถภาพของปัญญาด้านต่าง ๆ ได้ ปัญญาด้านต่าง ๆ นี้ทำงานร่วมกันในวิธีที่ซับซ้อน มีการทำงานปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ซึ่งลักษณะของปัญญาด้านต่าง ๆ เป็นเพียงการนำลักษณะพิเศษเฉพาะออกมาศึกษา เพื่อหาทางใช้ให้เหมาะสมนอกจากนั้น ปัญญาแต่ละด้านจะแสดงความสามารถหลายทาง เช่น คนบางคนที่ไม่มีความสามารถ

ทางเทคนิคการอ่าน ก็มีได้หมายความว่าด้วยปัญญาทางภาษา ซึ่งบุคคลนี้อาจจะเก่งทางการเล่านิทาน การพูดอย่างคล่องแคล่ว จะเห็นได้ว่าปัญญาด้านหนึ่ง ๆ จะมีการแสดงออกถึงความสามารถหลากหลาย

ทฤษฎีพหุปัญญามีรูปแบบการเรียนรู้ที่พยายามอธิบายว่า บุคคลจะใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา และออกแบบผลิตผลอย่างไร ซึ่งต่างจากรูปแบบอื่นที่เน้นกระบวนการการพัฒนาปัญญา "ประสบการณ์ตลกผลึก" เป็นจุดสำคัญ ซึ่งประสบการณ์นี้มักเกิดขึ้นตั้งแต่ปฐมวัย และเป็นประสบการณ์ที่ปลูกเร้าปัญญาที่มีอยู่ให้พัฒนาจนถึงขั้นสูงสุด

ทฤษฎีพหุปัญญา ให้รูปแบบการพัฒนาบุคคลเพื่อให้รู้จักสไตล์การเรียนรู้ของตน ซึ่งเป็นโครงสร้างของปัญญาของแต่ละคน ทั้งยังเป็นส่วนช่วยสร้างแนวการสอนให้แก่ครู รูปแบบการจัดกิจกรรมมากมายที่ช่วยเราพัฒนาปัญญา และกระตุ้นปัญญาที่ถูกบั่นทอนด้วยอิทธิพลและสภาพอื่น ๆ และสามารถนำปัญญาที่พัฒนานี้ไปสู่ความสามารถในระดับสูง

สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้นั้น ครูที่สอนตามแนวพหุปัญญาจะต่างจากครูแบบเดิม ซึ่งครูแบบเดิมนั้นจะสอนโดยการบรรยายหน้าชั้นเรียน เขียนบนกระดานดำ ตั้งคำถามถามเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านหรือเอกสารที่แจก จากนั้นก็ให้ผู้เรียนทำงานตามที่มอบหมาย แต่สำหรับการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญา ครูจะเปลี่ยนการสอนอย่างต่อเนื่องจากภาษาไปมิติสัมพันธ์ ศิลปะ ดนตรีเรื่อยไป ซึ่งครูมักจะใช้วิธีของปัญญาทั้งเจ็ดรวมเข้าด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนั้น อาจจะใช้บางเวลาสอนบรรยายหน้าชั้น เขียนบนกระดานดำ หรือทำไดอะแกรม ฉายวีดีโอเทปเพื่อให้นักเรียนใช้แนวคิดหรือใช้ดนตรีประกอบ หรือให้เรียนรู้จากของจริง และให้ผู้เรียนได้ลุกไปเดินไปมาหรือส่งผ่านสิ่งของ

ที่ใช้เรียนนั้น ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความเข้าใจบทเรียนที่เป็นรูปธรรม และครูอาจจะให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันแบบต่าง ๆ ด้วยการจับคู่ หรือเป็นกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ เพื่อทำกิจกรรม รวมถึงครูให้ผู้เรียนได้คิดไตร่ตรอง เพื่อสัมพันธ์ความรู้สึกของตนกับสิ่งของหรือเรื่องราวที่เรียน

ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญา ซึ่งอาจจะนำวิธีสอนแบบเดิมมาใช้ในการสอนแบบพหุปัญญา เช่น ครูที่บรรยายหน้าชั้นเรียนด้วยการเน้นจังหวะ(ดนตรี) วาดภาพบนกระดานแสดงจุดต่าง ๆ (ด้านมิติ) หรือทำทางแบบละคร(ด้านร่างกาย) ขณะพูด หรือหยุดให้เด็กได้คิดไตร่ตรอง(ด้านรู้จักตน) หรือตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันคิดอภิปรายเป็นกลุ่ม(ด้านมนุษยสัมพันธ์) กล่าวได้ว่า แม้การเรียนการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางก็สามารถนำวิธีพหุปัญญามาใช้ได้

ส่วนการประเมินผู้เรียนนั้น ทฤษฎีพหุปัญญาจะเป็นการประเมินผลแบบใหม่ ซึ่งจะไม่ใช้มาตรฐานแบบอิงกลุ่ม แต่จะอยู่ในรูปแบบของอิงเกณฑ์ อิงมาตรฐานและวัดผลการปฏิบัติจริง และเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลงานของผู้เรียนแต่ละคน ประชญาการประเมินตามแนวพหุปัญญานั้นจะเป็นการประเมินตามสภาพจริง และใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยเครื่องมือในการประเมินที่ดีนั้นก็คือ การสังเกต ซึ่งการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาปัญญาด้านใด และยังใช้การประเมินจากบันทึกประจำวันหรือบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและไม่ใช่วิชาการ รวมทั้งการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน การสำรวจ การสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการเรียน เป็นต้น

บทที่ ๓

บ้านเรียนดวงตะวัน : นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์

ในบทนี้เป็นการนำเสนอ นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน เริ่มตั้งแต่ ก้าวแรกสู่บ้านเรียนดวงตะวัน การบริหารจัดการการศึกษา การขออนุญาตจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการจัดการศึกษาของบ้านเรียน และแนวโน้มการขยายตัวของบ้านเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก้าวแรกสู่บ้านเรียนดวงตะวัน

บ้านเรียนดวงตะวัน เป็นกลุ่มของครอบครัวกลุ่มหนึ่งที่มีการจัดการศึกษาคอนซังเป็นแบบแผนร่วมกัน และมีนวัตกรรมที่น่าสนใจ รวมทั้งเป็นตัวอย่างที่มีกระบวนการทำงานระหว่างบ้านเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ในรูปแบบกัลยาณมิตร ตลอดจนมีกระบวนการติดตามประเมินผลและการศึกษาวิจัยในนวัตกรรมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวได้อย่างน่าสนใจ นอกจากนี้ยังมีกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กบ้านเรียนได้มีโอกาสศึกษาและร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมที่เป็นแบบอย่าง-

ที่ดีที่ควรแก่การเผยแพร่แนวคิดเรื่องนี้ต่อไป

บ้านเรียนดวงตะวัน ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 360/198 ถนนเลี้ยวเมือง ต. เมืองเก่า อ. เมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2544 โดยจดทะเบียนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 ซึ่งเปิดโอกาสให้พ่อแม่เป็นผู้ขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว และผู้จัดการศึกษามีฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดการศึกษา ครอบครัวจึงสามารถนำบุตรหลานมาเรียนรวมกันแล้วจัดให้มีครูสอนรวมกันที่บ้านเรียนดวงตะวัน ประกอบด้วยครอบครัวที่จัดการศึกษาให้กับบุตรของตนเองรวมกันจัดการศึกษา จำนวน 7 ครอบครัว (ระดับอนุบาล 3 ครอบครัว ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 4 ครอบครัว) และมีสมาชิกในปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น 10 คน จำแนกเป็น ระดับอนุบาล จำนวน 5 คน ระดับประถมศึกษา 4 คน และมัธยมศึกษา 1 คน โดยมีรายละเอียดของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ดังนี้

1. ครอบครัวลาภจตุรพิช โดยนายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิช เป็นผู้ขออนุญาตจัดการศึกษาให้กับ ด.ช.ศุภวิชญ์ ลาภจตุรพิช (น้องจอยเตียม) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2. ครอบครัวเรืองศรีอรัญญา โดยนายจำเริญ เรืองศรีอรัญญา เป็นผู้ขออนุญาตจัดการศึกษาให้กับ ด.ช. ชยางกูร เรืองศรีอรัญญา (น้องฟาง) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ด.ญ. ธรรมพร เรืองศรีอรัญญา (น้องน้ำฟ้า) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. ครอบครัวเทพกิจอารีกุล โดยนายชรินทร์ เทพกิจอารีกุล เป็นผู้ขออนุญาตจัดการศึกษาให้กับ ด.ช. กฤตริน เทพกิจอารีกุล (น้องเก่ง)

ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4. ครอบครัววรรณพัฒน์ โดยนายกิตติกร วรรณพัฒน์ เป็นผู้ขอ-
อนุญาตจัดการศึกษาให้กับ ด.ญ. ใจแจ่ม วรรณพัฒน์ (น้องจันทร์) ใน-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บ้านเรียนดวงตะวัน มีนายเกรียงศักดิ์ ลากจตุรพิช เป็นผู้อำนวยการ-
จัดการศึกษา ซึ่งมีวุฒิการศึกษา แพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัย-
ขอนแก่น จัดการศึกษาทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา-
ตอนต้น โดยระดับอนุบาลไม่ได้จดทะเบียน เนื่องจากไม่ได้เป็นการศึกษา-
ภาคบังคับ แต่เมื่อเด็กมีอายุเข้าเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับแล้ว จึง
จำเป็นต้องขอจดทะเบียนเพื่อจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ครอบครัวที่ร่วมจัดการศึกษาในบ้านเรียนดวงตะวัน อยู่ในพื้นที่
ที่ได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดใหญ่จังหวัดหนึ่งที่มีความเจริญทั้งด้านการศึกษา
เศรษฐกิจและสังคม ที่นับได้ว่าอยู่ในระดับที่ดี โดยเฉพาะด้านการศึกษา
ครอบครัวเหล่านี้มีแรงบันดาลใจในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานของ-
ตนเองแตกต่างกันไป ดังนี้

ครอบครัวลากจตุรพิช

การจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน เริ่มจากครอบครัวลาก
จตุรพิช ซึ่งมีนายแพทย์เกรียงศักดิ์ และคุณสมใจ ลากจตุรพิช เป็น
ผู้อำนวยการจัดการศึกษา มีหลานชายที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ในกรุงเทพฯ ประสบปัญหาในเรื่องการเรียน และถูกส่งมาให้อยู่ในความ-
ดูแล จึงคิดว่าทำไมเด็กจึงมีปัญหาเรียนไม่รู้เรื่องและเกเร จึงเข้ารับการ-
ตรวจเช็คจากจิตแพทย์ ซึ่งพบว่า หลานชายเป็นเด็กสมาธิสั้นและมี
ความบกพร่องในการเรียนรู้ (learning disability: LD) รวมทั้งพบ-
ว่ามี IQ ประมาณ 110 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี แต่ความสามารถใน-

ด้านการเขียนกลับเทียบได้กับระดับชั้น ป. 1 ส่วนการอ่านเทียบเท่ากับ-
ชั้น ป. 3 จิตแพทย์ได้ให้การรักษาด้วยการจ่ายยาลดอาการสมาธิสั้น
และแนะนำให้เน้นการรักษาอาการสมาธิสั้น และการบดพร่องทางการ
เรียนรู้เป็นเรื่องหลักก่อน ยังไม่ควรเน้นความรู้ทางวิชาการ

นายแพทย์เกรียงศักดิ์จึงได้ตัดสินใจแก้ปัญหา โดยจัดให้เรียน
ร่วมกับโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในวิชากิจกรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้การ
อ่านเขียน และจ้างครูมาสอนวิชาที่ใช้การเขียนการอ่านที่บ้าน ในตอนนั้น-
ครอบครัวลาภจตุรพิชยังไม่ได้คิดถึงการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
(home school) เลย แต่ก็ได้ยินมาบ้างว่ามีคนจัดบ้านเรียนแล้ว
และรู้สึกที่น่าตื่นเต้น แต่ตนเองคงไม่กล้าทำ

จนกระทั่งลูกชายซึ่งขณะนั้นกำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาล ไม่อยากไป
โรงเรียน และขาดความสุข จึงเริ่มจัดการศึกษาให้กับลูกตัวเอง โดยเริ่ม-

ต้นด้วยความกลัวว่าครอบครัวจะทำได้หรือ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ได้ให้ความเห็นตรงกับที่ อีวาน อีลิช ผู้เขียนหนังสือเรื่อง "แพทย์เทพเจ้ากาลิ" ที่กล่าวไว้ว่า มี 2 เรื่องสำคัญ ที่รู้ดีดึงเอาไปจากประชาชน ส่งผลให้ประชาชนเสียความเชื่อมั่นในการดูแลตนเอง ก็คือ เรื่องสุขภาพและการศึกษา โดยใครที่ป่วยจะกินยาก็ไม่กล้ากิน ต้องหาหมอก่อนและการสอนหนังสือก็กลายเป็นหน้าที่ครูเท่านั้น พ่อแม่ไม่กล้ายุ่ง และไม่มั่นใจว่าตนเองจะสอนลูกได้

หลังจากปริญญาผู้รู้ และศึกษาหาความรู้ จึงเริ่มมีความมั่นใจขึ้นและเริ่มจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กเพียง 2 คน คนหนึ่งเป็นลูกเรียนชั้นอนุบาล อีกคนเป็นหลานชายเรียนชั้นประถมศึกษา

เมื่อจัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาลและประถมศึกษาไปเพียง 5-6 เดือน ก็พบว่าหลานชายที่เรียนในชั้นประถมศึกษามีผลการรักษาที่ดีเยี่ยมจนจิตแพทย์ประหลาดใจมาก เพราะในช่วงนั้นเด็กไม่ได้รับประทานยาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยาที่รักษาขาดตลาด ปรากฏว่าเด็กหายดี และเรื่องเรียนก็มีพัฒนาการดีขึ้น โดยการอ่านการเขียนได้พัฒนาขึ้นมาตรงกับระดับชั้น ซึ่งถือว่าน่าพอใจ ในที่สุดหลานชายก็เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ญาติจึงนำกลับมาเรียนต่อในโรงเรียนที่กรุงเทพฯ

จากการที่ครอบครัวลาภจตุรพิธได้จัดการศึกษาระดับอนุบาลมาอย่างต่อเนื่อง จากผลที่ได้รับในระดับอนุบาล ทำให้มีความมั่นใจ และสนใจที่จะจัดการศึกษาให้ลูกต่อในระดับประถมศึกษา ซึ่งคุณสนใจสนใจการศึกษาในแนววอลดอล์ฟ โดยศึกษาจากเอกสารด้วยตนเองและเข้ารับการอบรมการจัดการศึกษาในแนวของวอลดอล์ฟในกรุงเทพฯพร้อมกับครูอีก 1 ท่าน ที่ผ่านการรับสมัครของบ้านเรียนดวงตะวัน และคัดเลือกมาช่วยสอน จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการจัดการศึกษาของบ้าน-

เรียนดวงตะวันมาจนถึงปัจจุบัน

แรงบันดาลใจของครอบครัวลาภจตุรพิช เกิดจากความต้องการในการแก้ปัญหาการศึกษาให้กับหลานชายที่ประสบปัญหาผลการเรียนไม่ดี มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ก้าวร้าวกับครู และลูกชายซึ่งจะต้องเข้าเรียนในระดับอนุบาลแต่ไม่ยอมไปโรงเรียน

จากนั้นครอบครัวลาภจตุรพิชได้เชิญชวนเพื่อนมาร่วมจัดการศึกษา และจุดประกายแนวคิดการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้กับเพื่อน เพื่อให้ลูก ๆ มาเรียนอนุบาลร่วมกัน เนื่องจากการเรียนในระดับอนุบาลเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งพ่อแม่ยังไม่คาดหวังกับลูกมากและยังไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับด้วย เมื่อเด็ก ๆ มาเรียนอนุบาลก็ดูท่าทางมีความสุข โดยเด็กจะรวมกิจกรรมตามแนวการจัดการศึกษาของวอลดอล์ฟ ซึ่งถูกใจเด็ก ๆ ทำให้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นกัน จนมีเพื่อนที่สนใจจัดการศึกษาโดยครอบครัวส่งลูกมาเรียนที่บ้านเรียนดวงตะวันร่วมกันมากขึ้น ต่อเนื่องมาจนถึงระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา ซึ่งแต่ละครอบครัวมีแรงจูงใจในการก้าวเข้าสู่บ้านเรียนดังนี้

ครอบครัวเรื่องศรีอรัญ

ครอบครัวเรื่องศรีอรัญ โดยนายจำเริญ เรื่องศรีอรัญ และนาง สิริัญญา เรื่องศรีอรัญ มีลูก 2 คน ได้แก่ ด.ญ. ชรรมพร เรื่องศรีอรัญ (น้องน้ำฟ้า) ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ด.ช. ชยางกูร เรื่องศรีอรัญ (น้องฟาง) เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในขณะนั้นน้องน้ำฟ้ากำลังเรียนอยู่โรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ในชั้น ป. 2 ซึ่งผ่านการคัดเลือกมาตั้งแต่ชั้นอนุบาล โดยการเรียนระดับอนุบาลผู้ปกครองยังไม่ได้สังเกตเด็กมากนัก แต่ก็เห็นว่าเด็กกระตือรือร้นไปโรงเรียนดี

มีความเชื่อมั่นในตนเองมาก จะทำอะไรก็ค่อนข้างมั่นใจ แต่เมื่อเริ่มเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาได้สังเกตเห็นลูกเริ่มไม่มีความสุขและเริ่มเครียด จึงค้นหาสาเหตุ โดยเริ่มไปสังเกตที่โรงเรียน สังเกตการประเมินผลของครูว่ามีการประเมินผลลูกอย่างไร ซึ่งในการประเมินครั้งหนึ่ง พบว่าการประเมินเด็กผิดคนซึ่งไม่ตรงกับน้องน้ำฟ้าเลย ทำให้พ่อแม่เสียความมั่นใจในครูและโรงเรียนมาก เนื่องจากห้องเรียนหนึ่งมีนักเรียนจำนวนมากถึง 80 คน เวลาเรียนก็ต้องแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนละ 40 คน หันหลังหากัน จึงไม่มั่นใจว่าเวลาครูสอนจะรู้เรื่องหรือไม่ ประกอบกับเด็กมีความเครียดในวิชาที่ไม่สมควรเครียด เช่น วิชาพลศึกษา หรือศิลปะ ซึ่งเป็นวิชาที่ผ่อนคลาย โดยพบว่า ครูจะใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งครูไม่ทันสังเกตเห็นว่าผู้ปกครองอยู่ จึงเริ่มคิดว่าการเรียนการสอนของโรงเรียนมีปัญหาซ่อนอยู่ ประจวบเหมาะกับนายแพทย์เกรียงศักดิ์ได้มาชักชวนและจุดประกายการจัดการศึกษาโดยครอบครัว รวมทั้งได้เห็นหลานชายของนายแพทย์เกรียงศักดิ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันตัวน้องน้ำฟ้าเองเมื่อเห็นหลานชายของนายแพทย์เกรียงศักดิ์เรียนแบบบ้านเรียนก็ตกลงใจที่จะเรียนแบบบ้านเรียนด้วย ครอบครัวเรื่องศรีอรัญจึงได้นำลูกทั้ง 2 คนมาเรียนที่บ้านเรียนดวงตะวัน ซึ่งก็ต้องต่อสู้กับญาติพี่น้องที่ไม่เห็นด้วยกับการเรียนที่บ้านเรียน แต่ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของบ้านเรียนมากกว่า ซึ่งทุกวันนี้ญาติๆ ก็ยังถามอยู่ว่าทำไมไม่เอาลูกเข้าโรงเรียน ซึ่งก็ได้แต่ตอบว่าเด็ก ๆ ชอบ และมีความสุข

แรงบันดาลใจของครอบครัวเรื่องศรีอรัญ เกิดจากน้องน้ำฟ้าไม่ยอมไปโรงเรียน และผู้ปกครองเห็นว่า ลูกมีความเครียดในวิชาที่ไม่ควรเครียด มีความเชื่อมั่นในตัวเองลดลง และไม่มั่นใจในการเรียนการสอน-

ของโรงเรียนแม้ว่าจะเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมากก็ตาม

ครอบครัวเทพกิจอารีกุล

ครอบครัวเทพกิจอารีกุล โดย นายชรินทร์ เทพกิจอารีกุล และนางพรนิตา สุขทะเล มีลูกที่เรียนอยู่ที่บ้านเรียนดวงตะวัน 1 คน คือ ด.ช. กฤตริน เทพกิจอารีกุล (น้องเก่ง) ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครอบครัวนี้คุณพ่อและคุณแม่จะมีความแตกต่างกันมาก โดยจะมีความคิดไปคนละทางอยู่ตลอดเวลา คุณแม่มีความเต็มใจที่จะนำลูกมาเข้าบ้านเรียน เพราะเห็นความแตกต่างจากการเลี้ยงดูเอาใจใส่ลูก ระหว่างลูกคนที่ 1 กับลูกคนที่ 2 โดยลูกคนที่ 1 เลี้ยงเอง สอนเอง ทำเองทุกอย่าง พอโตขึ้นมาเด็กจะรับผิดชอบตัวเอง และเข้ากับคนอื่นได้ดี ต่างจากลูกคนที่ 2 ไปเรียนที่โรงเรียนอนุบาล ที่ดูจะอ่อนด้อยกว่าที่เมื่อมีลูกคนที่ 3 ซึ่งมีปัญหาเรื่องสุขภาพ ในตอนแรกจึงคิดอยากจัดการศึกษาให้เหมือนกับลูกคนที่ 1 คือเลี้ยงเอง ให้โตมากับพ่อแม่ แต่คุณแม่ก็กลัวว่าหากเลี้ยงเอง ลูกจะไม่เก่งไม่ทันเพื่อน ไม่มีเพื่อน ไม่ได้สังคม จึงถกเถียงกันว่า การมีสังคมหากจะหมายถึง การมีเพื่อนมาก ๆ การรู้จักคนมาก ลูกก็อาจจะไม่ได้สังคมตรงนั้น แต่ถ้าสังคมหมายถึง การที่เด็กจะอยู่ได้กับคนทุกคน ทุกสังคม ทุกเพศ ทุกวัย ที่บ้านเรียนสามารถให้ได้ โดยเด็กจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ จึงตกลงกันว่า ในตอนแรกยอมให้ลูกเข้าเรียนในโรงเรียนก่อนตามความต้องการของคุณพ่อ ขณะที่คุณแม่ซึ่งทำงานที่บ้านก็คิดว่า ตนเองก็มีความรู้ มีความสามารถที่จะเลี้ยงดูดูแลลูกได้อยู่แล้ว แต่คุณแม่ก็ไม่เชื่อ ประกอบกับลูกคนที่ 3 มีปัญหาเรื่องภูมิแพ้ โดยสัปดาห์หนึ่งจะไปโรงเรียนได้เพียง 1-2 วัน เนื่องจากเจ็บป่วย เช่น เป็นหวัด เป็นต้น ไม่ว่าจะไปเรียนที่โรงเรียนใดทั้งที่มีชื่อเสียงหรือไม่ชื่อเสียงก็ตาม ในตอนหลัง-

ได้ให้ลูกไปเรียนที่โรงเรียนอนุบาลในชั้นอนุบาล 2 ซึ่งมีเด็กไม่มาก และได้ไปแอบเห็นว่า โรงเรียนมีการลงโทษเด็กโดยให้คาบไม้บรรทัดซึ่งเป็นการทำโทษเหมือนกับเด็กโต

เมื่อนายแพทย์เกรียงศักดิ์มาซักชวน ก็ยังเป็นห่วงเรื่องการมีสังคมของลูก คุณพ่อคุณแม่จึงได้ปรึกษาหารือกันอีกครั้ง โดยคุณแม่เห็นว่าลูกไม่จำเป็นต้องมีเพื่อนมากที่เป็นเพื่อนแต่เพียงชื่อเท่านั้น การเรียนที่บ้านเรียนแม่จะมีเพื่อนน้อย แต่ก็รู้จักและมีความเข้าใจกันมากกว่า จึงลองมาเรียนที่บ้านเรียนในช่วงรอยต่อระหว่างอนุบาล 2 เทอม 2 โดยนายแพทย์เกรียงศักดิ์ได้เสนอให้เด็กมาลองเรียนที่บ้านเรียนดูก่อน 1 สัปดาห์ และหากเด็กชอบและอยากอยู่ ผู้ปกครองค่อยมาปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร แต่ถ้าเด็กไม่อยากอยู่ก็ไม่ต้องตัดสินใจ

เมื่อน้องเก่งมาอยู่บ้านเรียนได้ 1 สัปดาห์ สุขภาพก็เริ่มดีขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะที่บ้านเรียนดวงตะวัน ไม่ค่อยมีมลพิษ และเด็กได้วิ่งเล่น สุขภาพจึงเริ่มดีขึ้น เริ่มหายป่วย จึงตัดสินใจให้เรียนที่บ้านเรียนจนถึงชั้นอนุบาล 3 เมื่อจะขึ้นชั้น ป. 1 ก็มีความขัดแย้งกันอีกครั้งระหว่างคุณพ่อคุณแม่ โดยคุณพ่อต้องการให้เข้าโรงเรียนที่คุณพ่อเป็นศิษย์เก่าโดยสามารถเข้าเรียนได้อยู่แล้ว และที่บ้านเองก็มีพี่เลี้ยงคอยดูแล แต่คุณแม่ก็ไม่ยอม จึงให้ลูกเป็นคนเลือกว่าจะเรียนที่ใด ซึ่งลูกก็ต้องการเรียนที่บ้านเรียน เพราะชอบ เรียนแล้วมีความสุข จึงตกลงให้ลูกเรียนที่บ้านเรียนตามความต้องการของลูก ซึ่งปู่ย่าก็บ่นตลอดทำให้คุณพ่อโดนกดดันโดยสมัยก่อนเมื่อจะไปโรงเรียนกว่าจะปลุกน้องเก่งได้ จะต้องทะเลาะกันทุกวัน ไม่ว่าจะเปลี่ยนโรงเรียนเป็นโรงเรียนใดก็ตาม น้องเก่งก็จะมีอาการดีใน 2-3 วันแรก แต่หลังจากนั้นจะไม่อยากไปโรงเรียนอีกแล้ว โดยลูกจากที่นอนยากมาก แต่เดี๋ยวนี้จะตื่นง่ายมาก ประมาณ 7 โมง

กว่า โดยจะแข่งมาบ้านเรียนให้เร็วเพื่อให้ชนะน้องอนุบาลให้ได้

นอกจากนี้ครอบครัวนี้ยังเห็นด้วยกับแนวคิดของคุณหมอมือที่ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา โลกส่วนหนึ่งของเด็ก ๆ จะอยู่ที่ครอบครัวด้วย การอยู่ที่โรงเรียนก็เป็นเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น อีกทั้งบ้านเรียนดวงตะวันจะมีความยืดหยุ่นมากกว่าโรงเรียน ตัวอย่างเช่น หากพ่อแม่ต้องการจะพาลูกไปทัศนศึกษาที่ใดก็ตาม เช่น พาลูกไปชม-นิทรรศการ ไปเยี่ยมญาติ ก็สามารถพาไปได้เลย แต่ที่โรงเรียน หากเด็กขาดเรียน เด็กจะรู้สึกกังวลมาก เพราะกลัวครูจะไม่รัก กลัวจะไม่ได้ทำการบ้าน จึงไม่ยอมให้ลูกเป็นเช่นนั้น ในตอนแรกพ่อแม่ก็มีความรู้สึกกลัว แต่เมื่อทดลองดูแล้วก็พบว่าเด็กมีพัฒนาการดีขึ้นจึงได้ให้ลูกเรียนมาจนถึงปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป น้องเก่งเข้าสู่บ้านเรียนดวงตะวันเนื่องจากมีปัญหา-ด้านสุขภาพไม่ดีจากการเป็นโรคมึนแผลและหอบหืด ทำให้ต้องเปลี่ยน-โรงเรียนหลายแห่ง และการที่ได้เห็นครูทำโทษนักเรียนอย่างไม่เหมาะสม-ทั้ง ๆ ที่ยังเป็นเด็กอนุบาล จึงได้นำเด็กเข้าสู่บ้านเรียนดวงตะวัน ซึ่งใน-ตอนแรกก็เกรงว่าลูกจะไม่มีสังคม แต่ก็เห็นว่า น้องเก่งไม่จำเป็นต้องมี-เพื่อนมาก แต่ขอให้มีเพื่อนสนิทและเล่นกันได้กับทุกคน ดีกว่าการมี-เพื่อนมากแต่จำได้เพียงชื่อเท่านั้น

ครอบครัววรรณพัฒน์

ครอบครัววรรณพัฒน์ โดยนายกิตติกร วรรณพัฒน์ และนางทัศนีย์ วรรณพัฒน์ มีลูกเรียนที่บ้านเรียนดวงตะวัน คือ ด.ญ.ใจแจ่ม วรรณพัฒน์ (น้องจันทร์) ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คุณแม่ของน้องจันทร์เป็นเพื่อนกับนายแพทย์เกรียงศักดิ์ ใน

สมัยที่เรียนชั้นมัธยมศึกษา ในสมัยที่เรียนด้วยกันหมอบเป็นคนเก่งจึงมีความเชื่อถือหมอบมาก่อนอยู่แล้ว เมื่อมาพบกันอีกครั้งหลังจากที่ไม่พบกันมานานถึง 10 ปี ขณะนั้นน้องจันทร์เรียนอยู่โรงเรียนอนุบาล ซึ่งไม่มีปัญหาในการเรียนเลย สอบได้ที่ 1 ในห้อง เป็นหัวหน้าห้อง เป็นที่รักของเพื่อน เป็นที่รักของครู เมื่อนายแพทย์เกรียงศักดิ์ชักชวนให้ส่งลูกมาลองเรียนที่บ้านเรียนดวงตะวัน 1 สัปดาห์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และเด็กก็อยากมาลองเรียนที่บ้านเรียน จึงมาลองเรียนดู โดยคาดว่าเด็กอาจจะมีความสุขในการเรียนมากขึ้น เมื่อมาลองเรียนแล้ว น้องจันทร์ก็ไม่อยากกลับไปโรงเรียนอีก จึงมาเรียนชั้นอนุบาล 2 และ 3 ที่บ้านเรียนดวงตะวัน

เมื่อจะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา พ่อแม่ก็อยากให้กลับไปเรียนที่โรงเรียนใกล้บ้าน เพราะเห็นว่าน้องจันทร์ไม่มีปัญหาใดๆ จึงให้เรียนชั้น ป. 1 ในโรงเรียน ซึ่งน้องจันทร์ได้เล่าให้ฟังว่า การเรียนที่โรงเรียนจะเรียนอยู่ในห้องตลอดเวลา ไม่ว่าจะเรียนเกษตรก็เรียนในห้อง ไม่ได้สัมผัสกับของจริง ด้วยความจำกัดเรื่องพื้นที่ และอีกประการหนึ่งผู้ปกครองพยายามส่งเสริมให้ลูกรักการอ่าน แต่ก็ไม่ได้รับการตอบสนองจากครูเท่าที่ควร ทำให้คุณแม่กลัวว่าลูกจะเป็นเด็กที่อยู่แต่ในกรอบที่โรงเรียนวางไว้ และคิดว่าครูไม่สามารถใส่ใจดูแลเด็กทั้งห้อง 50 คนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งก็ไม่ได้ต้องการให้ครูสนใจแต่เพียงลูกของเราคนเดียว แต่เนื่องจากในชั้นเรียนมีเด็กจำนวนมาก จึงได้สอบถามน้องจันทร์ว่า ครูดูแลทั่วถึงไหม ซึ่งน้องจันทร์ได้บอกว่า น้องจันทร์เองก็ยังไม่รู้จักนักเรียนทุกคน บางที่ยังจำชื่อเพื่อนไม่ได้เลย และตอนที่คุณแม่พื่อน้องจันทร์ออกจากโรงเรียน ครูได้ถามว่าไม่กลัวลูกจะไม่มีสังคมหรือ ซึ่งผู้ปกครองก็เห็นว่าตอนที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนน้องจันทร์ก็รู้จักเพื่อน

กันเพียงไม่กี่คน แต่การเรียนที่บ้านเรียน เด็ก ๆ จะรู้จักกันครบทั้ง 8 คน และเป็นสังคมที่ดี จึงคิดว่าน้องจันทร์จะมีความสุขและมีพัฒนาการ-ได้ตามวัย ดังนั้นเมื่อจบ ป. 1 จึงได้นำน้องจันทร์กลับมาเรียนชั้น ป. 2 ที่บ้านเรียนดวงตะวันอีกครั้งหนึ่ง จนปัจจุบันน้องจันทร์เรียนอยู่ในชั้น ป. 4 แล้ว

แรงบันดาลใจของครอบครัววรรณพัฒน์ จึงเกิดจากพ่อแม่มีความศรัทธาต่อนายแพทย์เกรียงศักดิ์ และการที่น้องจันทร์ไม่ยอมไปโรงเรียน ประกอบกับการเรียนในโรงเรียนเป็นการเรียนแต่ในห้องเรียน เด็กจึงไม่ได้สัมผัสกับสภาพจริงหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง และไม่ได้รับการส่งเสริมการอ่านขณะที่ครอบครัวเน้นการส่งเสริมให้ลูกรักการอ่าน จึงทำให้ไม่แน่ใจว่าลูกจะเรียนได้อย่างมีความสุขหรือได้รับการพัฒนาตามวัยหรือไม่ ซึ่งตอนที่จะนำลูกออกจากโรงเรียนก็มีปัญหาทั้งความไม่เห็นด้วยของญาติผู้ใหญ่ และท่ามกลางความขัดแย้งกันของพ่อแม่ และบุคคลใกล้ชิด รวมทั้งความกังวลว่า หากจัดการศึกษาให้ลูกแบบนี้แล้วเด็กจะไม่ได้สังคม

จะเห็นได้ว่า ก้าวแรกสู่บ้านเรียนของครอบครัวทั้งสี่ครอบครัวนั้นมีสาเหตุที่ต่างกัน แต่ก็มีเป้าหมายเดียวกันคือ ความรักและห่วงใยต่อลูกและหวังที่จะให้ลูกเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบกับทุกครอบครัวมีความพอใจแนวการจัดการศึกษาของวอลดอร์ฟที่บ้านเรียนดวงตะวันจัดให้ในระดับชั้นอนุบาล

ในตอนนี้นายแพทย์เกรียงศักดิ์ได้ตัดสินใจที่จะจัดการเรียนการสอนให้กับลูก ๆ ของตนแล้วนั้น ในขณะที่นั้นยังไม่มีกฎกระทรวงมารองรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว จึงได้ขึ้นทะเบียนเด็กในระดับ

ชั้นประถมศึกษา กับโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดกาญจนบุรี และได้เริ่มต้นโทรศัพท์ติดต่อกับศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (ต่อมาเปลี่ยนเป็นสถาบันบ้านเรียนไทย) และแม่ส้มซึ่งเป็นผู้หนึ่งผู้จัดการศึกษาให้ลูกด้วยตัวเอง จนในที่สุดได้พบกับคุณวิไลลักษณ์ ซึ่งเป็นนำของคุณภราดร ศรีชาพันธุ์ ที่จัดการศึกษากลับบ้านเรียนให้กับลูกของตนเอง และเป็นคนขอนแก่นเช่นกัน หลังจากได้รับคำแนะนำจากหลาย ๆ ท่าน รวมทั้งการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ จนเกิดความมั่นใจที่จะจัดการศึกษาให้กับลูกของตน รวมทั้งคุณแม่เองได้ไปอบรมการเรียนการสอนตามแนวการจัดการศึกษาของวอลดอล์ฟอีกด้วย ตลอดจนได้เชิญครูอ้อย (อภิสิทธิ์ เลิศชวณะกุล) จากอนุบาลบ้านรักมาอบรมให้กับครู พ่อแม่ และโรงเรียนอนุบาล ในจังหวัดขอนแก่นอีกด้วย

การบริหารจัดการการศึกษา

บ้านเรียนดวงตะวันมีการจัดการศึกษาทั้งระดับอนุบาลและประถมศึกษา โดยได้ขออนุญาตจัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวในระดับประถมศึกษาจำนวน 4 ครอบครัวแล้วจึงมาจัดการศึกษาร่วมกัน (ปัจจุบันมีเด็กเลื่อนชั้นเป็นระดับมัธยมศึกษา 1 คน) โดยครอบครัวของนายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิช จะเป็นเจ้าภาพหลักก่อนในเบื้องต้น และได้จัดให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน

กลยุทธ์การทำงานที่บ้านเรียน ในการทำงานที่บ้านเรียนดวงตะวัน เนื่องจากครอบครัวไม่ใช่บุคลากรศึกษา จึงไม่ค่อยเข้าใจข้อกำหนดในกฎกระทรวงเท่าใดนัก แต่เมื่อได้รับฟังคำชี้แจงจากสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษา และสมาคมบ้านเรียนไทย จึงเกิดแรงบันดาลใจจน จดทะเบียนจัดการศึกษาโดยครอบครัว พร้อมทั้งคิดกลยุทธ์ในการทำงานว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีชัยชนะในการทำงานด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย "WIN-WIN" เพื่อให้การศึกษาของบ้านเรียนก้าวต่อไปได้ จึงเน้นกลยุทธ์การประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกครั้ง จะต้องทำให้ได้ 3 อย่าง คือ 1) ให้มีความเห็นใจกันก่อน 2) ให้เข้าใจกัน และ 3) ให้มีการชี้แนะแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความเห็นใจ เข้าใจกัน และชี้แนะแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน โดยบ้านเรียนได้กล่าว ทุกครั้งว่า การศึกษาทางเลือกก็เหมือนกับแพทย์ทางเลือก ที่ครั้งแรกจะไม่มีคนเหลียวแล แต่เมื่อไรที่ผู้ป่วยหมดหวังจากแพทย์ทางหลักแล้ว ก็มักจะแสวงหาแพทย์ทางเลือกด้วยกันทั้งสิ้น เช่นเดียวกับการศึกษาทางเลือก ถ้าหากเริ่มเปิดพื้นที่ให้กับการศึกษาทางเลือกให้ดี ก็จะเป็นการเปิดโอกาสและทางเลือกให้กับลูกหลานในอนาคต ที่อาจมีความจำเป็น ต้องใช้บริการการศึกษาทางเลือกก็เป็นได้

นอกจากนี้ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ ประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจ ผักอบรม จึงได้นำเทคนิคการบริหารจัดการในธุรกิจมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อ รวมทั้งการประเมินผลด้วย การทำงานของบ้านเรียนในตอนแรกจะมีอุปสรรคมาก เพราะยังไม่สามารถขอความร่วมมือจากพ่อแม่ในการช่วยจัดการศึกษาได้มากนัก และมีการลาออกของครอบครัวครั้ง เนื่องจากเห็นว่าการสอนที่บ้านเรียน มีอนาคตน้อยกว่าการสอนในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของบ้านเรียน ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) บุคลากร (ผู้บริหารวิชาการ และครูซึ่งเป็น

ผู้อำนวยการ) 2) ผู้เรียน ซึ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) หลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะของบ้านเรียนดวงตะวัน และ 4) สื่อ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล และแหล่งเรียนรู้

ผู้บริหารวิชาการ ประกอบด้วย พ่อแม่ของเด็กทุกคนครบถ้วน-
มือกันในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และมีการระดมความคิดเห็นในการจัด
การศึกษาร่วมกัน โดยมีนายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิช เป็นผู้ประสาน-
งาน

ครู การจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียน จะเน้นการสอนของครู ซึ่งทำ-
หน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกเป็นหลักโดยให้น้ำหนักถึงร้อยละ 90
และให้ครูมีอิสระสูงมาก โดยผู้จัดจะบอกแต่เพียงเป้าหมายว่าครบครัน-
ต้องการอะไร ส่วนครูจะอย่างไรให้ปรึกษาหารือกัน ขณะเดียวกัน-
บ้านเรียนจะเน้นและให้ความสำคัญกับการอบรมครูเป็นหลัก เพราะ
หากต้องการให้เด็กเก่ง ดี มีความสุข ก็ต้องผ่านครู โดยทำให้ครูเก่ง ดี
และมีสุขแล้ว เด็กก็จะได้สิ่งที่ต้องการ โดยเห็นได้ชัดเจนจากเดิมที่ครู
ของบ้านเรียนยังทำอะไรไม่เป็นก็เริ่มทำเป็น และสามารถดูแลเด็กให้มี-
ความสุขได้ บ้านเรียนจึงพยายามเริ่มต้นที่ครู และจูงใจครูให้เปลี่ยนแปลง-
ตัวเอง โดยมุ่งให้ครูอยากพัฒนาตัวเองก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้
เด็ก ๆ ตัวอย่างเช่น หากครูไม่เมื่อนักอ่านที่ดี ย่อมยากที่จะสร้างให้
นักเรียนเป็นนักอ่านที่ดีได้ด้วย

ครูของบ้านเรียน นอกจากพ่อแม่ที่มีส่วนร่วมในการสอน 4 ท่าน
ได้แก่ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิช นางสมใจ ลาภจตุรพิช
นายจำเริญ เรืองศรีอรัญ และนายกิตติกร วรณพัฒน์ แล้ว บ้านเรียน-
ยังมีครูช่วยสอน 2 คน และครูพิเศษสอนเปียโน 1 คน โดยครูผู้ช่วย-
สอนสำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ สาขาคณิตศาสตร์ มี-

ประสบการณ์การสอนที่โรงเรียนอนุบาลจิตเมตมาก่อน ทำหน้าที่สอนทุกวิชา ยกเว้นวิชาการถักนิตติ้ง โครเซ ซึ่งครูไม่ถนัด จึงมอบหมายให้ครูอีกคนที่สอนในระดับชั้นอนุบาลมาสอน ซึ่งครูประถมก็จะเรียนไปพร้อมกับเด็ก ๆ ครูจึงได้วิชาความรู้ไปด้วย

การที่พ่อแม่ได้มีโอกาสสอนลูกเอง พ่อแม่จะมีความมั่นใจในสิ่งที่สอนมาก เนื่องจากการสอนในสิ่งที่เคยทำ มีประสบการณ์ตรงมาแล้ว สอนแล้วสามารถนำไปใช้/พัฒนาได้จริง ซึ่งผู้ปกครองเห็นว่า การสอนในโรงเรียนบางครั้งครูผู้สอนเองก็ยังไม่มีความถนัดในวิชาที่สอน เนื่องจากการขาดแคลนครูในบางสาขาวิชา จึงจำเป็นต้องให้ครูที่มีอยู่สอนแทนแม้ว่าจะไม่มีความถนัดในเรื่องนั้น ๆ เลยก็ตาม

นอกจากนี้ผู้ประสานงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังได้กล่าวถึงครูของบ้านเรียนว่า เทาที่ได้สัมผัสกับครูของบ้านเรียนพบว่า ครูเองก็มีความสุขในการสอน ขณะที่นักเรียนก็มีความสุขในการเรียน และเจ้าหน้าที่เองก็มีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกับบ้านเรียน รวมทั้งบ้านเรียนเองก็มีส่วนช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอีกด้วย

ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน นายแพทย์เกียรติศักดิ์จะเป็นเจ้าภาพหลักในการบริหารค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยหารเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาทั้งหมดเท่า ๆ กัน ซึ่งเด็กแต่ละคนจะเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงินประมาณหนึ่งหมื่นบาทต่อภาคเรียน แต่จะยังไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ค่าเปียโน ค่าเทควันโด ค่าเรียนเสริมที่ผู้ปกครองพาไปเรียนเอง ซึ่งปู่ย่าของเด็ก ๆ ก็จะบอกว่าแพง แต่เมื่อเทียบกับโรงเรียนเอกชนโดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนที่ดี ๆ ก็จะมีค่าใช้จ่ายไม่น้อย บางโรงเรียนมีค่าใช้จ่ายภาคเรียน-

ละหลายหมื่นบาท สำหรับการศึกษาระดับอนุบาลของบ้านเรียนดวงตะวัน- จะขาดทุนตลอด โดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองใกล้เคียงกับโรงเรียน- อนุบาลทั่วไป ซึ่งนายแพทย์เกรียงศักดิ์ จะรับภาระค่าใช้จ่ายส่วนเกิน- อื่น ๆ เอง โดยคิดว่า ถึงอย่างไรก็จัดการศึกษาให้ลูกอยู่แล้ว และหาก- บ้านเรียนได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐก็จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษาต่อไป

การสนับสนุนเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา สำนักงาน- เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ได้สนับสนุนเงินอุดหนุนการจัดการ- ศึกษาให้กับผู้เรียนของบ้านเรียนที่จดทะเบียนทุกคน เนื่องจากปัจจุบัน- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดสรรงบประมาณให้- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหมวดเงินอุดหนุน (ซึ่งจะต้องโอนให้- กับโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนต่อไป) มากกว่าจำนวนนักเรียนที่มีอยู่- จริงถึง 2 ปีจึงมีเงินเหลือ ประกอบกับเงินอุดหนุนมีเงื่อนไขเฉพาะในการ- ใช้ โดยเงินอุดหนุนที่เหลือจะต้องส่งคืนให้ส่วนกลาง ไม่สามารถนำไป- ใช้ในหมวดอื่นได้

เมื่อมีบ้านเรียนเกิดขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงได้พิจารณา- จัดสรรเงินอุดหนุนให้กับผู้เรียนของบ้านเรียนเป็นรายปี ปีละ 4,960 บาท/ คน โดยใช้เกณฑ์ตามค่าบำรุงการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่กระทรวง- ศึกษาธิการอนุญาต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ที่ผ่านมา 2 ปี (ปีการศึกษา 2547-2548) เป็นเงิน 9,920 บาท ซึ่งแต่ละครอบครัวดีใจและรู้สึกภูมิใจ- มากที่รัฐมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ และได้สร้างความรู้สึกที่ดี- มากร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษากับบ้านเรียน รวมทั้ง- เห็นการสนับสนุนจากรัฐในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของ- บ้านเรียน แม้ว่าเงินอุดหนุนนี้จะเป็นสิทธิส่วนหนึ่งที่ครอบครัวควรจะได้- รับตามที่กฎหมายกำหนดและแม้ว่าจะไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา

ที่จัดอยู่ก็ตาม

การจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับบ้านเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-
ได้หารือร่วมกับผู้ปกครองของเด็กบ้านเรียนไว้ล่วงหน้าก่อนแล้วว่
การสนับสนุนเงินอุดหนุนนี้จะไม่เป็นการผูกมัดให้สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจะต้องให้ทุกปี โดยหากเป็นการผิดระเบียบและมีการเรียก
เงินคืนก็จะต้องขอคืนจากบ้านเรียน ซึ่งบ้านเรียนดวงตะวันก็พร้อมจะ
คืนเงินอุดหนุนให้กับภาครัฐ แต่หากไม่มีการทักท้วงใด ๆ ในเดือน
กันยายน 2549 หากมีเงินอุดหนุนเหลือในช่วงเดือนสิงหาคมก็จะได้
จัดสรรให้กับครอบครัวต่อไป

ปัจจุบันมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพียง 2 แห่งที่จัดสรรเงิน
อุดหนุนให้กับผู้เรียนจากบ้านเรียน ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-
ขอนแก่นเขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1
อย่างไรก็ตามบ้านเรียนควรมีการเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา-
ของครอบครัวเป็นรายบุคคล และหากเป็นไปได้ควรมองในเชิงความ-
สัมพันธ์ด้วยว่า หากค่าใช้จ่ายรายหัวสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
เด็กจะผันแปรตามค่าใช้จ่ายหรือไม่ รวมถึงความคุ้มค่าในการจัดการ
ศึกษาของบ้านเรียน

การขออนุญาตจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน

การจัดการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอนุบาลหรือประถมศึกษา หาก-
ผู้เรียนสามารถเรียนกับพ่อแม่ได้หรือพ่อแม่เป็นผู้จัดการศึกษาให้กับลูก-
หลานของตนเองก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เพราะสามารถสร้างบุคลิกภาพ
และปรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กได้ดี โดยเน้นการเรียนจากการเล่น-
เป็นหลัก การเล่นจึงเป็นการสอนไปพร้อมกัน พ่อแม่ผู้ปกครองจึง

สามารถเลี้ยงและดูแลเด็กในระดับนี้ได้เต็มที่หากมีความพร้อม ซึ่งหากพ่อแม่ส่วนใหญ่สอนลูกได้เองก็จะลดภาระรัฐบาลลงและทำให้ได้- คนที่มีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ยอมรับบุตรหลานของตนเอง- มากกว่าผู้อื่นอยู่แล้ว

กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 เปิดโอกาสให้พ่อแม่มีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับลูกของตนเองได้ จึงกำหนดให้ครอบครัวที่ประสงค์จะจัดการศึกษา ต้องยื่นคำขอ- อนุญาตจัดการศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมทั้งยื่นแผน- การจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกัน- กำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาตาม- กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ จากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา- จะเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา- พิจารณา และแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัว

จากการที่ผู้ปกครองมีความสนใจ และได้ศึกษาการจัดการศึกษา- โดยครอบครัวมาก่อนแล้ว รวมทั้งมีการเตรียมการดำเนินงานไว้มาก่อน- อยู่บ้างแล้ว เมื่อมีการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของครอบครัว- ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 ครอบครัวทั้ง 4 ครอบครัว- จึงได้เจรจาและปรึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา ในรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผล การเทียบเคียงกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน และการจบช่วงชั้น

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยบ้านเรียนดวงตะวัน หลังจาก- ที่บ้านเรียนได้เจรจาและปรึกษารื้อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา- ขอนแก่นเขต 1 แล้ว ในระยะแรก บ้านเรียนดวงตะวันได้เขียนแผน-

การจัดการศึกษาเป็นแต่ละวิชาตามที่ได้รับคำแนะนำ และเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เช่น ภาษาไทย จะเรียนการผสมคำ อักษร พยัญชนะ ตัวสะกดแม่ต่าง ๆ สระต่าง ๆ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องการให้บ้านเรียนเขียนแผนการจัดการศึกษาโดยมีรายละเอียดมากจนเป็นเล่มหนา แต่ต่อมาเมื่อมีความเข้าใจกันดีขึ้น และในทางปฏิบัติจริงบ้านเรียนก็จะสอนแบบบูรณาการซึ่งไม่แยกออกเป็นแต่ละรายวิชา รวมทั้งการเขียนแผนลักษณะบูรณาการจะทำได้ยาก โดยจะยังไม่เห็นกระบวนการที่ชัดเจนในขณะนั้น จึงจัดทำแผนการจัดการศึกษาให้สั้นลง และเริ่มมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันกำลังอยู่ระหว่างการเขียนแผนการจัดการศึกษาในปีการศึกษาใหม่

ปรัชญา แนวคิด และความเชื่อในการจัดการศึกษา บ้านเรียนดวงตะวัน ได้ใช้ปรัชญาการศึกษา และแนวคิด ความเชื่อด้านการศึกษาหลาย ๆ อย่าง ผสมผสานกัน โดยเฉพาะแนวคิดจากหนังสือ "พลิกฝ่ามือหรือเรื่องเรียนรู้" ซึ่งแปลจากหนังสือ "The Learning Revolution To Change The Way The World Learns" แต่งโดย Gordon Dryden & Dr. Jeannette Vos อันเป็นการรวบรวมนวัตกรรมการศึกษา และการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาชั้นนำทั่วโลก ซึ่งได้นำเสนอการวางหลักสูตรเป็น 4 ด้าน ที่บ้านเรียนได้นำมาประยุกต์ใช้ โดยหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. การพัฒนารายตัว ประกอบด้วย การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การพัฒนาอัตลักษณ์ของตน เพื่อให้ตระหนักถึงศักยภาพภายในตนเอง มีความเป็นปัจเจกภายใต้พื้นฐานวัฒนธรรมในบริบทของสังคม มีความภูมิใจในตนเองและครอบครัว รวมทั้งมีความ-

เพียรและอดทนในการทำงานจนสำเร็จลุล่วง

2. ทักษะชีวิต ประกอบด้วย การจัดการตนเอง การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การวางแผนอาชีพในอนาคต เศรษฐศาสตร์ การบริหาร-ความขัดแย้ง และการเข้าถึงเทคโนโลยี เพื่อให้มีเหตุผลในการแก้ไขปัญหาและหาทางออกที่เหมาะสมเมื่อเกิดความขัดแย้ง รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ยอมรับและเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ รวมทั้งสามารถสื่อสารด้วยการพูดและเขียนได้ดีตามระดับพัฒนาการ

3. ทักษะการคิดและการเรียนรู้ ประกอบด้วย ทักษะในวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะกับการทำงานของสมอง เพื่อให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเรื่องสนุก รวดเร็ว และมีประสิทธิผล มีนิสัยรักการอ่าน สามารถจับประเด็น และเชื่อมโยงความรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ค้นหาคำตอบความรู้ได้ดีจากแหล่งต่าง ๆ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ รวมทั้งรู้จักระบบความคิดสามารถนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสม

4. เนื้อหาวิชา เป็นการนำเนื้อหาตามหลักสูตรของกระทรวง-ศึกษาธิการมาบูรณาการในกิจกรรมต่าง ๆ และสอนเสริมเป็นบางรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้สาระตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรทักษะดังกล่าว ตรงกับความรู้สึกลึกและความต้องการของบ้านเรียน จึงเป็นจุดเปลี่ยนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน เพราะการมองเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กเก่ง ดี มีสุข นั้น ก็ยังไม่มีทิศทางการไปสู่เป้าหมายให้เห็นได้ชัด แต่ทักษะดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็น-ทิศทางการไปสู่เป้าหมายได้ และหนังสือเล่มนี้ยังกล่าวถึงข้อจำกัดของ-ระบบการศึกษาในโรงเรียนที่มีการปรับตัวช้า จึงนำนวัตกรรมมาสร้างความ-เปลี่ยนแปลงได้น้อยมาก ในขณะที่ภาคธุรกิจอบรมคนเพียง 1 - 2

เดือน ยังสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากมาย โดยจะมีการสอนที่ง่าย ๆ และเห็นผลได้ไว จึงเกิดแนวคิดในการเริ่มต้นจัดการศึกษาตามแนวของหนังสือเล่มนี้

การจัดทำหลักสูตรของบ้านเรียน เริ่มจากครอบครัวลามาจตุรพิธเป็นหลักก่อน แล้วจึงนำมาปรึกษาหารือ ระดมความคิดร่วมกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ โดยหลักสูตรจะไม่ยึดติดระเบียบ เวลารเรียนเหมือนกับการศึกษาในโรงเรียน และส่งเสริมให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันตรุษจีน วันปีใหม่ ฯลฯ ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้วิชาสังคม วิชาวัฒนธรรม และวิชาอื่น ๆ ซึ่งเป็นของจริง การที่เด็กได้อยู่ร่วมพิธีในวันสำคัญดังกล่าวกับครอบครัวจึงไม่ถือเป็นการขาดเรียน โดยครูสามารถปรับการเรียนการสอนได้ และการเรียนรู้ของเด็กก็ไม่จำเป็นต้องจัดให้พร้อม ๆ กันไปหมดเหมือนกับโรงเรียน

ทั้งนี้แผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน ประกอบด้วยประวัติความเป็นมาของบ้านเรียนดวงตะวัน การจัดกระบวนการเรียนรู้ (ได้แก่ องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรบ้านเรียนดวงตะวัน การเรียนรู้จากครอบครัว) ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว และข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน หลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 2 3 และ 6 รวมทั้งการเพิ่มพูนทักษะทางสังคม (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก)

การส่งเสริมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินงาน ดังนี้

✿ **เริ่มรู้จักบ้านเรียน** เริ่มต้นจากการที่เจ้าหน้าที่กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษา ซึ่งรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมระดมความคิดในการสัมมนา เรื่อง

การติดตามความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ระหว่างวันที่ 17-19 มีนาคม พ.ศ. 2548 ณ โรงแรมลีดา รีสอร์ท จังหวัดนครนายก ทำให้ได้รู้จักบ้านเรียนดวงตะวัน ซึ่งก่อนที่จะเข้าร่วมสัมมนา ก็ยังไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตัวเอง และยังไม่เคยเห็นกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาโดยครอบครัวมาก่อน ความรู้สึกที่มีต่อบ้านเรียนในตอนแรกจึงมีความรู้สึกในทางลบบ้าง โดยคิดในใจว่า "เราไม่ได้สอนให้คนเก่งเท่านั้นนะ แต่เราสอนให้คนอยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุข"

อย่างไรก็ตาม จากการที่ได้รู้จักและเข้าใจหัวใจของพ่อแม่ที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวของบ้านเรียนดวงตะวันในการสัมมนาครั้งนั้น ทำให้เริ่มเปลี่ยนความรู้สึกไปในทางที่ดีขึ้น โดยเห็นว่า คนที่จัดบ้านเรียนต่างมีความสนใจบุตรหลานของตนมาก และสามารถจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการ ความถนัด และบริบทของครอบครัวได้ จนตนเองรู้สึกอายนี่แม่แต่ตัวเองก็ยังไม่ได้ให้ความสนใจและจัดการศึกษาให้กับลูกหลานได้ถึงขนาดนั้น โดยบางวันยังทำงานจนไม่สามารถไปรับส่งลูกไปโรงเรียนได้ และเริ่มมีความเข้าใจว่าผู้ที่จัดบ้านเรียนได้ให้ความสำคัญกับเด็กและเข้าใจทฤษฎีการเรียนรู้มากกว่าพวกเราเสียอีก จึงทำให้ความรู้สึกที่มีต่อบ้านเรียนเริ่มเปลี่ยนไป

เมื่อกลับมาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงได้รายงานต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 (นายกมล ศิริบรรณ) ว่า จะมีบ้านเรียนมาขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยคิดว่าตนเองเพิ่งอบรมมาใหม่ ๆ จึงน่าจะรู้มากกว่าผู้อำนวยการ แต่ปรากฏว่าผู้อำนวยการก็ทราบเรื่องการจัดการศึกษาของบ้านเรียนเป็นอย่างดี และมีความคิดต่อบ้านเรียนในด้านดี รวมทั้งมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในเรื่องนี้ด้วย โดยให้แนวทาง/แนวคิดในการทำงานแก่เจ้าหน้าที่ว่า การจัดการศึกษา-

เปรียบเสมือนการจราจรมี 3 ทาง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งไม่จำเป็นต้องดำเนินการเหมือนกันแต่ก็สามารถบรรลุจุดหมายปลายทางได้เช่นเดียวกัน ทำให้การประสานกับบ้านเรียนมีความเข้าใจกันดี นอกจากนี้ยังได้จัดระบบงานที่ดูแลการจัดการศึกษาโดยครอบครัวได้ดี โดยมอบให้รองผู้อำนวยการ (นายวิระศิลป์ ประเสริฐทรง) ที่ดูแลศูนย์การเรียนรู้ และดูแลศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาอีกด้วย ซึ่งประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน ศึกษานิเทศก์ระดับ 9 ซึ่งชำนาญการดูแลเด็กพิเศษเฉพาะ (โดยคิดว่าเด็กจากบ้านเรียนเป็นเด็กกลุ่มที่ต้องการการส่งเสริมเป็นพิเศษด้วย) และศึกษานิเทศก์ด้านวัดและประเมินผล 1 คน ทำให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีการประสานและส่งเสริมกันได้มากยิ่งขึ้น

จากจุดเริ่มต้นด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและการทำงานเชิงรุกของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการดำเนินในลักษณะกัลยาณมิตรร่วมกัน ทำให้การประสานกับบ้านเรียนมีความเข้าใจกันดี เกิดเป็นความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของเด็กบ้านเรียน และการเรียนรู้ร่วมกันของบ้านเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1

*** การจัดทำแผนการจัดการศึกษาร่วมกับครอบครัว** เมื่อบ้านเรียนขออนุญาตจัดศูนย์การเรียนรู้ครอบครัว จึงได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำแผนการจัดการศึกษา โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้แนะนำบ้านเรียนเพิ่มเติมว่าจะต้องทำอะไร และจะยังไม่ให้บ้านเรียนยื่นแผนการจัดการศึกษาเพื่อขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัวทันที เนื่องจากเกรงว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอาจจะพิจารณาไม่ทันตามระยะเวลาที่กฎกระทรวงกำหนด จึงให้บ้าน

เรียนจัดทำแผนการจัดการจัดการศึกษา และปรับปรุงให้แล้วเสร็จก่อน พร้อม-
ทั้งให้ชุดหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่บ้านเรียนเพื่อไปศึกษา-
เพิ่มเติม

การปรึกษาหารือครั้งต่อมาเป็นการพิจารณาแผนการจัดการศึกษา
ที่บ้านเรียนส่งมาให้คณะทำงานที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาขอนแก่นเขต 1 มอบหมายดังกล่าวข้างต้น ศึกษาวิเคราะห์จึงได้ช่วย-
กันพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข และให้คำแนะนำ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ประสาน-
งานพยายามที่จะเชื่อมโยงทั้งสองฝ่าย ทั้งบ้านเรียนและศึกษานิเทศก์
ให้มาพบกันครึ่งทาง โดยแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนจะต้อง-
สามารถปรับปรุงให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ตามบริบทได้ ขณะ
เดียวกันบ้านเรียนจะต้องพยายามจัดทำแผนการจัดการศึกษาให้ชัดเจน-
มากขึ้น จนได้ข้อยุติว่าจะการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน-
ไม่จำเป็นต้องคล้ายกับการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งจะพิจารณา
จุดประสงค์สุดท้าย พฤติกรรมที่อยากจะทำให้เกิดขึ้นเป็นเป้าหมายหลัก
และให้ครอบครัวเขียนโครงการใหญ่ ๆ ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้
ที่ผู้เรียนจะได้รับ ส่วนกิจกรรมจะเป็นกิจกรรมรวม ๆ โดยไม่ต้องลง
รายละเอียดของหลักสูตร ขั้นตอน และกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งไม่ต้อง-
ระบุว่ากลุ่มสาระที่ 1 มีกิจกรรมอะไรบ้าง สาระที่ 2 มีกิจกรรมอะไรบ้าง
โดยให้ครอบครัวได้มีโอกาสตัดสินใจได้เอง ซึ่งแผนการจัดการศึกษาของ-
บ้านเรียนจะมุ่งเน้นใน 4 ด้าน คือ 1) ให้เด็กรู้จักตัวเองก่อน 2) ให้มี-
ทักษะในการดำรงชีวิต เมื่อรู้ตัวเองแล้วและรู้ว่าจะอยู่ในสังคมได้อย่างไร
จึงมาถึง 3) ทักษะความคิด และสิ่งสุดท้าย 4) การเรียนรู้ต่าง ๆ ในสิ่ง-
ที่จำเป็น เป็นเนื้อหาสาระวิชาที่จำเป็นทั่ว ๆ ไป ดังกล่าวแล้วข้างต้น

การปรึกษาหารือร่วมกันจึงทำให้มีการยอมรับซึ่งกันและกันก่อน

ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน-
ก็ยังไม่ใช้แผนการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์

✿ การให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษาของครอบครัว

ในการพิจารณาแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน จะมีกลุ่มงานที่
เกี่ยวข้องกันในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ด้วยกัน 4
กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ
โดยตรง จะรับผิดชอบงานด้านธุรการ 2. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมิน-
ผลการจัดการศึกษา ดูแลและให้คำแนะนำการจัดทำแผนการศึกษา จะ
ต้องมีความเข้าใจและค่อนข้างจะเปิดใจในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะ-
สมกับบ้านเรียน 3. กลุ่มนโยบายและแผน เป็นกลุ่มงานที่จัดประชุม
คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และ 4. กลุ่มงานประชาสัมพันธ์
ดำเนินการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยนำขึ้น-
เว็บไซต์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งทั้ง 4 กลุ่มมีการทำงานร่วมกันเป็น-
ทีม (team work) ที่ดีมาก

เมื่อบ้านเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาแล้วเสร็จ กลุ่มส่งเสริม
การจัดการศึกษาจะเสนอเรื่องให้กับกลุ่มนโยบายและแผน เพื่อนำเข้าสู่-
วาระการประชุมของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1
พิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งการประชุมคณะกรรมการฯ แต่ละครั้ง
นับเป็นเรื่องใหญ่ เนื่องจากมีบุคคลภายนอกและผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วม-
ประชุมเป็นจำนวนมาก และมีวาระการประชุมในแต่ละครั้งจำนวนมากหลาย-
เรื่อง ในการนำเสนอแผนการจัดการศึกษาของครอบครัวจึงต้องประสาน-
กับกลุ่มนโยบายและแผนพร้อมกับแจ้งให้บ้านเรียนได้ทราบช่วงระยะ
เวลาที่จะมีการประชุม เพื่อเร่งจัดทำแผนการจัดการศึกษาเสนอต่อที่-
ประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ในการประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะเลขานุการ ได้ชี้แจงการขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัวทั้ง 4 ครอบครัว ซึ่งมีผู้เรียนจำนวน 5 คน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ได้มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ตรวจสอบแผนการจัดการศึกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และนำเสนอมุมมองที่ผู้ปกครองมีความรัก ความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะจัดการศึกษาให้กับลูก และเชื่อว่าผู้ปกครองกลุ่มนี้ทำได้และทำได้ดี พร้อมทั้งให้การรับรองต่อที่ประชุมที่จะติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของบ้านเรียนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยที่กฎกระทรวงกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องประเมินการจัดการศึกษาของบ้านเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้นายกเทศมนตรี ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับผู้ที่พบเห็นได้ดี ได้รวมอภิปรายเสริมในด้านดีว่า จริง ๆ แล้วการศึกษาเริ่มต้นที่บ้าน โดยมีพ่อแม่เป็นคนสอน จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่พ่อแม่จะมาจัดการศึกษาให้กับลูก และพ่อแม่ก็รักลูกอยู่แล้ว ทำให้การประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาจบลงด้วยความพอใจของทุกฝ่าย แผนการจัดการศึกษาของทั้ง 4 ครอบครัวจึงได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาโดยครอบครัวจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2548

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว ฝ่ายส่งเสริมการจัดการศึกษา จึงจัดทำหนังสืออนุญาตให้จัดการศึกษาโดยครอบครัวแจ้งไปยังบ้านเรียนตามแบบฟอร์มที่กำหนดในแนวปฏิบัติ ซึ่งได้มีการปรับปรุงไปจากแบบฟอร์มที่กำหนดไว้บ้าง โดยมีการเพิ่มตราครุฑ เนื่องจากเป็นหนังสือราชการ และเพิ่มเลขที่หนังสือ-

ราชการ จึงเป็นที่สังเกตว่าการที่ส่วนกลางออกแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน ควรมีลักษณะเป็นการอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน เป็นตัวอย่างให้กับหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งสามารถที่จะปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการทำงานในแต่ละพื้นที่ได้ เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา จะมีการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนไม่เหมือนกันอยู่แล้วขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อม

นอกจากนี้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาโดยรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบ นายกเทศมนตรี และผู้บริหารการศึกษาหลายท่าน รวมทั้งผู้แทนจากสำนักพัฒนานวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ไปสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ผู้จัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน เพื่อให้เห็นการจัดการศึกษาของบ้านเรียนด้วยสายตาของตนเอง

การจัดการเรียนรู้อิงของบ้านเรียนดวงตะวัน

หลังจากที่บ้านเรียนได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาแล้ว บ้านเรียนจึงจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาไปพร้อมกับการศึกษาระดับอนุบาลที่จัดอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ระดับจะแยกออกจากกัน โดยมุ่งจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ตระหนักถึงความสนใจของผู้เรียน การสอนให้รู้จักคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ด้วยการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ซึ่งพ่อแม่สามารถเป็นครูของลูกได้ในทุกเรื่อง ทุกที่ ทุกเวลา ครอบครัวที่จัดการศึกษาให้ลูกจึงต้องเสียสละอย่างมาก นอกจากจะเสียสละเวลาในการทำมาหากินแล้ว ยังต้องเสียสละทุนทรัพย์ในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานอีกด้วย

การจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียนดวงตะวัน จะมุ่งเน้นการจัดกิจกรรม-ให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ตามหลักสูตร มีการบูรณาการหมวดวิชา-ต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และฝึกกระบวนการกลุ่ม โดย-เรียนผ่านครูผู้สอนอย่างน้อย 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ไปพร้อมกับการเรียนรู้ทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมในครอบครัว

การเรียนการสอนของบ้านเรียนจะมีลักษณะเป็นการบูรณาการ-เรียนรู้ โดยการสอนในเรื่องหนึ่งจะสามารถเชื่อมโยงกับเรื่องอื่น ๆ หลาย-เรื่องไปได้พร้อมกัน เช่น กิจกรรมการถักโครเช ของเด็กบ้านเรียน-กิจกรรมนี้ไม่เพียงแต่จะเป็นการฝึกสมาธิเท่านั้น แต่ยังเป็นการฝึกให้-เด็กใจเย็น และมีความอดทนรอคอยในการทำงานอีกด้วย ซึ่งการ-ศึกษาในโรงเรียนยังมีลักษณะแยกส่วนและยังไม่สามารถเชื่อมโยงกัน-ได้มากนัก

ระดับชั้นที่เปิดสอน

การศึกษาในแนวवलดอร์ฟ เป็นการให้การศึกษาที่เหมาะสมกับ-วัย และธรรมชาติของเด็ก สรุปได้ดังนี้

ช่วงอายุ	การเรียนรู้มุ่งเน้น	ทำให้เด็กรับรู้ว่า	ผลที่ต้องการ
1-7 ขวบ	ผ่านการลงมือทำ	โลกนี้ดี	ให้เด็กรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย มีความมุ่งมั่นในการกระทำสิ่ง-ที่ดี และถูกต้อง
7-14 ขวบ	ผ่านความรู้สึก	โลกนี้งดงาม	ให้เด็กเห็นถึงความงาม-ที่ซ่อนอยู่ในธรรมชาติ-วิชาความรู้ ชีวิต
14-21 ขวบ	ผ่านความคิด	เข้าใจโลกที่แท้จริง	ให้เด็กตระหนักรู้ในตัวเอง-แสวงหาความจริงแห่งชีวิต

บ้านเรียนดวงตะวัน จัดการเรียนรู้โดยอิงแนวทางการศึกษาแบบ
วอลดอร์ฟ โดยผ่านครูเป็นหลัก ในระดับอนุบาล จะเน้นให้เด็กได้ลง-
มือทำ เรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ พร้อมกับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มี
จังหวะแบบแผน เพื่อช่วยให้เด็กรู้สึกมั่นคง อบอุ่นและมุ่งมั่น รวมทั้ง-
เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้จินตนาการในตัวเองอย่างเต็มที่ ซึ่งหากเด็กขาด-
ความรู้สึกดังกล่าวไป ก็จะไม่ไว้วางใจในโลก ส่งผลเสียต่อเด็กในอนาคต
และยังไม่สร้างสิ่งแวดล้อมที่หล่อเลี้ยงที่ดีต่อเด็ก

ระดับประถมศึกษา เด็กจะยังไม่สามารถแยกแยะสิ่งที่ดีหรือชั่วได้-
ง่าย แต่เด็กเรียนรู้ผ่านความรู้สึก(feeling) อารมณ์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น
โกธ ยินดี เป็นสุข ได้ง่ายกว่า การนำเรื่องราวต่าง ๆ มาให้เด็กได้เรียน-
รู้ผ่านอารมณ์ และความรู้สึก เด็กจะซึมซับได้ดีกว่า และเด็กควรได้รับ-
การเติมเต็มในภาพประทับแห่งความงามในทุกสิ่งอย่างเต็มที่ ทั้งนี้การ
ให้ภาพจริงหรือภาพเลวร้ายของสังคมต่อเด็ก จะต้องให้ในภาวะที่
เหมาะสมและถูกเวลา เด็กประถมศึกษาซึ่งอายุ 7-14 ขวบ ยังไม่ต้องการ
สังคมหรือต้องการเพื่อนมากมาย จนกระทั่งอายุ 14-21 ปี ความต้องการ-
เพื่อนและสังคมจะมากขึ้น อีกทั้งความคิดของเด็กเริ่มจะโตขึ้น จึง
เริ่มใส่ภาพของความจริง ซึ่งเด็กจะสามารถแยกแยะดีชั่วออกจากกันได้
เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ตามความเป็นจริง เพราะพัฒนาการทางความคิดของ-
สมองพร้อมแล้ว จึงสามารถเชื่อมโยงความคิด แยกแยะ วิเคราะห์ได้ดี

ทั้งนี้ในระดับอนุบาลหรือประถมศึกษา หากให้ข้อมูลในทางเลวร้าย-
แก่เด็ก ถ้ารับรู้แต่สิ่งเหล่านี้ เด็กจะไม่ไว้วางใจไม่เชื่อใจโลก บ้านเรียนจึง-
พยายามจัดวางสิ่งต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจังหวะเวลา และวัยของเด็ก
หากเด็กรับรู้เบื้องต้นว่า โลกนี้ดีสำหรับเขา ถูกสร้างขึ้นมาอย่างงดงาม เพื่อ-
เตรียมให้เขาสามารถสร้างความดีขึ้นอีกในอนาคต และเมื่อพอโตขึ้นรับ-

รู้ความจริง ก็สามารถเผชิญความจริงได้ จึงจะเกิดสมดุลกันระหว่างความดี ความงาม และความจริง

อย่างไรก็ตาม ในการสอนการทำความดีให้กับเด็ก บางครั้งความดีอาจไม่ไปในทิศทางเดียวกันกับสภาพสังคมที่เป็นจริง พ่อแม่จะต้องรู้วิธีการที่จะสื่อสารกับลูก โดยทำให้เด็กเห็นในสิ่งที่ดีกว่าที่มีอีกมากที่สามารถเลือกได้ เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความสับสน ซึ่งเป็นการสอนความหลากหลายของธรรมชาติที่ดีที่งามให้กับเด็ก ความหลากหลายก็จะสามารถบูรณาการไปได้ในอีกหลายเรื่อง ซึ่งต้องสร้างโอกาสให้กับเด็กได้ค้นพบในสิ่งที่ดีงาม

ระดับอนุบาล การจัดการเรียนรู้ตามแนววอลดอร์ฟ มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมพื้นฐานที่คำนึงถึงความสมดุลระหว่างกิจกรรมกลุ่มกับกิจกรรมอิสระ และความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ต้องการความสงบหรือเป็นการฝึกสมาธิและกิจกรรมที่สร้างความ

เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
8.00 – 9.40 น. (1.40 ชม.)	เล่นอิสระ	กิจกรรมหลัก *
9.40 – 9.55 น. (15 นาที)	เก็บของเล่น	จันทร์ วาดสีเทียน สีน้ำ
9.55 – 10.05 น. (10 นาที)	เบิกอรุณ	อังคาร ร้อยมาลัย
10.05 – 10.20 น. (15 นาที)	ทานของว่างตอนเช้า	พุธ บัณฑิตเหนียว, ชี้ผึ้ง
10.20 – 11.00 น. (40 นาที)	กิจกรรมหลัก*	พฤหัสบดี ทำขนม
11.00 – 11.15 น. (15 นาที)	กิจกรรมวงกลม	ศุกร์ ทำความสะอาด
11.15 – 11.45 น. (30 นาที)	เล่นกลางแจ้ง	
11.45 – 12.00 น. (15 นาที)	ฟังนิทาน	
12.00 – 12.50 น. (50 นาที)	ทานอาหารกลางวัน	
12.50 – 13.30 น. (40 นาที)	แปรงฟัน อาบน้ำ	
13.30 – 15.30 น. (2 ชม.)	นอนหลับพักผ่อน	
15.30 – 16.00 น. (30 นาที)	เก็บที่นอน	
16.00 – 17.00 น. (1 ชม.)	อำลา เล่นอิสระ	
	กลับบ้าน	

สนุกสนาน เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความสมดุลทุกด้าน โดยกิจกรรมในแต่ละวัน มีดังนี้

ตอนเช้ากิจกรรมหลักประจำวันจะจัดที่ศาลาในบริเวณบ้าน โดยมีกิจกรรมพื้นฐานแน่นอนตามตารางที่กำหนด กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ การเล่นสร้างสรรค์ (Creative play) / การเล่นอิสระ (free play) กิจกรรมวงกลม เล่นกลางแจ้ง และนิทาน โดยถือการเล่นเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งสำหรับเด็ก เพราะเป็นหนทางสำคัญแห่งการเรียนรู้โลกและชีวิต และหล่อเลี้ยงจินตนาการของเด็ก ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ความสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมเล่นอิสระจะต้องปราศจากการแทรกแซงของครูหรือผู้ใหญ่ เพื่อให้เด็กสามารถใช้จินตนาการของตนได้โดยเสรี

รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการทำงานประดิษฐ์ และงานฝีมือ เป็นต้น ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอนุบาลโดยจำลองสถานการณ์ที่เป็นจริง

ระดับประถมศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนรวม 5 รายวิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา และจัดให้มีกิจกรรม 6 กิจกรรม ได้แก่ เล่นเปียโน งานประดิษฐ์ งานเกษตร กีฬา (ว่ายน้ำ) และทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ใน-ทุกวันศุกร์โดยยึดความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งจะหมุนเวียนผู้รับผิดชอบกันไปจนครบทั้ง 4 ครอบครั้ว รวมทั้งกิจกรรมฝึกสมอง เพื่อฝึกทักษะการคิดและการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรม PMI (Plus Minus Interesting) เป็นการฝึกกระบวนการค้นหาข้อดี ข้อเสีย เพื่อค้นหาความคิดใหม่ ทางออกใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิม ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดย-ที่ครูเป็นผู้ตั้งโจทย์ เมื่อเจอเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตจริง จะได้ไม่เป็นคนมองแง่มุมเดียว กิจกรรมหมวก 6 ใบ เป็นการฝึกคิด 6 มุมมอง เพื่อให้คิดละเอียดรอบคอบขึ้น ฝึกความจำจากจินตนาการ กิจกรรมแผนภาพความคิด (MIND MAPPING) เป็นการฝึกการอ่านจับใจความ จดบันทึก แล้วนำมาเขียนเป็นแผนภาพเหมือนกิ่งก้านสาขาของต้นไม้ และกิจกรรมตะขอกี่เกี่ยว เป็นการฝึกการจำพร้อมกับการใช้จินตนาการ ผูกเรื่องราวสิ่งที่จะต้องจำ 16 สิ่งกับอีก 16 สิ่งที่เป็นภาพได้อยู่แล้ว เพื่อตอบสนองและพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน นอกจากนี้ยังมีข้อตกลงให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่บ้านของเด็กแต่ละคนด้วยหลังเลิกเรียนหรือหลัง 4 โมงเย็นไปแล้ว ผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวันของ-ครอบครั้ว โดยมุ่งเน้นให้เกิดพัฒนาการที่สำคัญ 3 ด้าน คือ การดูแล-สุขภาพ การพึ่งพาตนเอง และการสร้างระเบียบวินัยในตนเอง นอกเหนือ-

จากที่กำหนดในตารางสอน

ตารางการเรียนของบ้านเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่จัดแบบบูรณาการ และเป็นการเรียนร่วมกัน-
ของเด็กในชั้น ป.2 ป.3 ป.6 ซึ่งมีการกำหนดตารางเวลาเรียนชัดเจน
ดังนี้

ตารางเรียนของเด็กบ้านเรียนดวงตะวัน ระดับชั้น ป. 2 และ ป. 3

วันเวลา	08.30 น.	09.10 น.	09.30 น.	10.45 น.	11.00น.	13.00 น.	14.00 น.	15.00 น.
จันทร์			ป.2 ภาษาไทย/ คณิตสลับกัน	ป.2 พัก	ป. 2 เล่นอิสระ	ป. 2 ทบทวน ข้อสอบเขียน ป. 3 พัก	ทำอาหาร	
อังคาร			วิชาละ 1 เดือน ป.3 ภาษาไทย	ป.3 ซ้อมเขียน	ป. 2 เล่นอิสระ			พักผ่อน
พุธ			คณิต	คณิต	สังคม		เกษตร	เกษตร
พฤหัสบดี	กวาด+ รดน้ำต้นไม้	พักทัก+ รายงาน ความดี	ป. 2 ภาษาไทยคณิต พยอเขียนเขียนสลับกับ ป. 3 คณิตภาษาอังกฤษ ป. 3 ภาษาไทยคณิต พยอเขียนเขียนสลับกับ ป. 2 สอดคล้องภาษาอังกฤษ และทักษะเชื่อมโยง	ป. 2 ภาษาไทยคณิต พยอเขียนเขียนสลับกับ ป. 3 คณิตภาษาอังกฤษ	สังคม		ป. 2 สีนัว/ ร้อยมาลัย	ป. 3 สีนัว/ ร้อยมาลัย
ศุกร์			ภาษาไทย/ คณิต	ป. 2 พัก ป. 3 ซ้อมเขียน	ป. 2 เล่นอิสระ ป. 3 กวดวิช		ทัศนศึกษา	ว่ายน้ำพิเศษ

หมายเหตุ หมวดกิจกรรมแยกเข้า : กวาดไม่ รดน้ำต้นไม้ และรายงานความดีเป็นงานประจำวันที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครอง
 ไม้ประสงค์ : ป. 2 งานบ้านเมื่องานที่สร้างนิสัย ทำที่บ้านน้อย อำเภอดงหลวงให้กับสมาชิกภายในบ้าน และยังเติมความรัก
 : ป.3 งานบ้านเมื่องานที่สร้างรากฐานวินัย การดูแลตนเอง ทำที่บ้านน้อย อำเภอดงหลวง ให้กับสมาชิกภายในบ้าน และยังเติม
 ความรัก ความใส่ใจ ให้กับคนในครอบครัวอีกด้วย
 หมวดกิจกรรม : เด็ก ๆ จะเรียนรู้กับครอบครัว ซึ่งได้แก่ การดูแลสุขภาพ การพึ่งพาตนเองในชีวิตประจำวัน วินัยในตนเอง
 สร้างเสริมลักษณะนิสัย

ตารางเรียนของชั้นประถมศึกษา 6

วันเวลา	08.30 น.	09.10 น.	09.30 น.	10.00 น.	11.00 น.	13.00 น.	14.00 น.	15.00 น.
จันทร์	กวาด + รดน้ำต้นไม้	พักกาย+ รายงานความดี	ซ่อมเปียโน	PMI ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	พัก	พักอาหาร	15.00 น.
อังคาร								
พุธ								
พฤหัสบดี		เรียนเปียโนคนแรก ค่อยด้วยงานประดิษฐ์		คณิตศาสตร์	สังคม		กิจกรรม	
ศุกร์		พักกาย+รายงาน ความดี	ซ่อมเปียโน	Mind map	วิทยาศาสตร์		กีฬา	

หมายเหตุ* หมวดกิจกรรมยามเช้า : กวาดต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ และรายงานความดีเป็นงานประจำวันที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครอง

การเรียนรู้ของเด็กที่บ้านเรียนในแต่ละวัน จะเน้นกิจกรรมในครอบครัวและงานบ้านก่อน เช่น ตอนเช้าเด็กต้องมารายงานความดีประจำวัน โดยเด็กต้องไปหาผู้ปกครองให้มอบหมายงานให้ทำ เช่น เก็บจานล้างจาน เปิดปิดประตูบ้าน เริ่มต้นง่าย ๆ แล้วมารายงานทุกวัน ทำอย่างนี้ทุกวัน เริ่มจากการเรียกร่องน้อย ๆ ก่อน จากนั้นเด็กจะเรียนวิชาหลัก เช่น ภาษาไทย ซึ่งสอนการอ่านการเขียนเหมือนกัน แต่ความลึกของเด็กแต่ละชั้นจะไม่เท่ากัน ตัวอย่างเช่น ครูสอนเด็ก ป. 2 ก่อน พอสอน ป. 2 เสร็จก็จะให้งาน แล้วจึงมาสอน ป. 3 ในลักษณะเหมือนพ่อแม่สอนลูกทีละคนไป ซึ่งครูสามารถเหลื่อมเวลาได้ ส่วนตอนบ่ายจะเน้นกิจกรรมเฉพาะบุคคล เช่น เปียโน โดยจะสอนเด็กระดับ ป.2 ก่อน เมื่อสอนเสร็จแล้วก็มอบหมายงานให้ทำ แล้วจึงสอนเด็กชั้น ป.3 ลักษณะการสอนจะเป็นการสอนเหมือนพ่อแม่สอนลูก โดยสอนไปตามลำดับขั้นตอน

การจัดการเรียนรู้ จะไม่กำหนดกรอบเนื้อหาที่จะสอนเช่นเดียวกับการสอนในระบบโรงเรียน แต่จะเน้นให้เด็กเรียนรู้จากสถานการณ์และการปฏิบัติจริง รวมทั้งการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ ตัวอย่างเช่น การปลูกข้าว โดยจัดพื้นที่ในบ้านเป็นที่นาขนาดเล็กให้เด็กได้เรียนรู้การปลูกข้าวทุกขั้นตอนจากการปฏิบัติจริง ตั้งแต่การไถนา หว่านข้าว ปลูกกล้า จนกระทั่งเก็บเกี่ยวข้าว ซึ่งผลที่เกิดขึ้นนอกจากเด็กจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำนาแล้ว ยังได้ลงมือปฏิบัติจริง และเห็นคุณค่าของการทำนาและการได้มาของข้าว รวมทั้งเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานด้วยตนเองอีกด้วย

การจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียน ผู้ประสานงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการของบ้านเรียน มีเทคนิคการคิด และวิธีการสอนที่ลึกซึ้งมาก ตัวอย่างเช่น การจัดงานวันเกิด โดยทั่วไปจะมีการทานข้าวร่วมกัน แต่การจัดงานวันเกิดของเด็กที่บ้านเรียน คุณครูต้องเตรียมตั้งแต่ของขวัญที่ทำเองให้เด็ก พร้อมทั้งเขียนกลอนให้เด็ก ซึ่งการที่ครูจะเขียนกลอนออกมาได้ก็ต้องรู้จักเด็กเป็นอย่างดี เพราะถ้ากลอนที่เขียนออกมาแล้วไม่ใช่ตัวตนของเด็กเด็กก็จะรู้สึกไม่ดี และจากการสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนในหนึ่งสัปดาห์ในฐานะนักวิจัย พบว่า บ้านเรียนสามารถจัดการศึกษาได้ราบรื่นดี ครูหนึ่งคนสอนเด็กหลายชั้นเรียนก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด ตัวอย่าง เช่น การสอนภาษาไทย จะมีเด็กที่เรียนอยู่ทั้ง 3 ชั้น คือ ป. 2 ป. 3 ป. 6 โดยเด็ก ป. 6 จะเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาจีนจาก-

คอมพิวเตอร์ ส่วนน้อง ป. 3 มาเรียนคำโดยครูเล่านิทานให้ฟัง นำเอา-
คำต่าง ๆ มาเรียงความ มาเขียนกลอน แล้วก็ให้เขียนตัวอักษร สำหรับ-
เด็ก ป. 2 ก็ให้วาดภาพ เขียนคำ ซึ่งสามารถทำได้ดี ในช่วงที่เด็กแต่ละ-
คนไปเรียนเปียโน อาจารย์ก็จะสอนภาษาไทยข้างนอกให้คนที่ยังไม่ได้-
เรียน

นอกจากนี้ครูผู้สอนยังได้อธิบายว่า การถักโครเชเป็นการฝึก
สมาธิเด็ก เพราะว่าเวลาเด็กถักแล้วนับช่องผิด ก็จะต้องรื้อทำใหม่ เด็ก-
ที่ไม่มีสมาธิหรือจิตใจไม่อยู่กับตัวก็จะทำผิดทำถูก และยังมีส่วนทำให้
เด็กไม่มีการชกต่อยกันอีกด้วย แม่จะอยู่ในวัยเดียวกันหรือต่างวัยกัน
เนื่องจากการฝึกให้เด็กมีสมาธิ ทำให้เด็กได้ตั้งสติ สามารถคิดใน
สิ่งต่าง ๆ ได้ดี โดยเป็นกิจกรรมที่ง่าย ๆ แต่เป็นประโยชน์ในหลายด้าน-
พร้อมกัน

กิจกรรมทัศนศึกษาของบ้านเรียน ในทุกวันศุกร์หรือในช่วงเทศกาล-ต่าง ๆ ผู้ปกครองจะผลัดเปลี่ยนกันพาเด็กไปในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น วัด บึงแก่นนคร สำนักงานประปา พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน งานเทศกาลใหม่ ฯลฯ โดยครอบครัวสลับกันเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ ตั้งแต่จัดหาสถานที่ (ซึ่งเด็กจะเป็นคนบอกความต้องการ โดยผู้ปกครองจะคุยกับเด็ก) รับเด็ก ห่อข้าวไปกินด้วยกันทั้ง 4 ครอบครัว 4 สัปดาห์ ครบเดือนพอดี ซึ่งครอบครัว-นายแพทย์เกรียงศักดิ์จะเป็นเจ้าภาพเริ่มต้น โดยเน้นการทำงานที่เป็น การหาจุดรวมและสงวนจุดต่าง โดยยอมรับความเห็นที่แตกต่างของ ผู้ปกครอง ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องกันไปทุกเรื่อง ไม่เรียกร้องให้ผู้ปกครอง- ต้องมีส่วนร่วมด้วยในระยะต้น ทั้งนี้ จากการรับฟังประสบการณ์การ จัดบ้านเรียนในหลาย ๆ แห่ง พบว่า หากมีการเรียกร้องจากผู้ปกครอง- ในการมีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเลยมักจะทำได้ยาก แต่หากมีเจ้าภาพ ริเริ่มก่อน แล้วจึงค่อยขอความร่วมมือจะเป็นไปได้มากกว่า ซึ่งปัจจุบัน ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเริ่มในส่วนที่แต่ละคนมี ความถนัด เช่น พ่อของน้องเก่ง เก่งปิงปองจึงขอให้มาสอนเด็ก โดยที่ไม่จำเป็นต้องจ้างใคร และได้เริ่มขยายความคิดให้ผู้ปกครอง เช่น วิชางานบ้าน พ่อแม่ทำกับข้าวที่บ้านแล้วมาสอนลูกทำ เมื่อทำแล้วก็มี ความสุข ได้กินร่วมกัน วิชาเกษตร คุณพ่อคนใดพอจะสอนได้ หรือ- หากที่บ้านใครมีต้นไม้มองหาโอกาสสอนลูกบ้าง ก็ค่อยเป็นค่อยไป

อย่างไรก็ตาม การที่จะทำเช่นนี้ได้ ผู้ปกครองจะต้องมีวิถีชีวิตที่ หมั่นขาลงเพื่อเจียดเวลาให้มีเวลามาดูแลลูกด้วย ปัจจุบันพ่อแม่ ผู้ปกครอง เริ่มเห็นความสำคัญ เห็นความสนใจของลูกมากขึ้น และเริ่มอ่านลูกตัว-เองออก เช่น ลูกถนัดกีฬา ผู้ปกครองก็จะเอาใจใส่ลูกในสิ่งที่ลูกมี

ความถนัด เริ่มมีทิศทางของตัวเองที่ชัดเจนขึ้น และการที่จะขายความคิดให้กับพ่อแม่ได้ ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากลูกที่เป็นผู้ขายความคิดให้พ่อแม่นั่นเอง ลูกจะเป็นคนเปลี่ยนพ่อแม่มากกว่า ในเทอมนี้บ้านเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเริ่มให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น

นอกจากนี้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ครอบครัวอาจจัดการศึกษาเองทั้งหมด หรืออาจจัดการศึกษาเองเป็นส่วนใหญ่และบางส่วน อาจขอเข้ารับการศึกษาจากโรงเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของครอบครัว ปัจจุบันบ้านเรียนดวงตะวันได้มีการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงกับโรงเรียนเช่นกัน โดยได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่เปิดโอกาสให้ห้องน้ำฟ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมเนตรนารีกับโรงเรียนกัลยาณวัตร ซึ่งห้องน้ำฟ้าได้รับการต้อนรับจากเพื่อนร่วมห้องดี และจากการติดตามพฤติกรรมของเด็กบ้านเรียนในโรงเรียนกัลยาณวัตร ก็พบว่าทั้งโรงเรียนและผู้ปกครองต่างก็มีความพอใจ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็พร้อมจะสนับสนุนความร่วมมือในลักษณะนี้ให้เกิดเพิ่มมากขึ้นต่อไป

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ได้กำหนดให้ครอบครัวดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตลอดจนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-

จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างน้อยปีละครั้ง

การวัดผลและประเมินผลโดยบ้านเรียน บ้านเรียนจัดให้มีการประเมินผลผู้เรียนหลากหลายวิธีการ ทั้งการประเมินผลตามสภาพจริงจากการทำแบบทดสอบ จากการทำโครงการ ประเมินจากผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง รวมทั้งนำกระบวนการอบรมทางธุรกิจมาใช้ในการประเมินผลเด็กอีกด้วย โดยเห็นว่า ไม่ว่าเด็กจะเรียนวิชาใดก็ตามก็ควรจะต้องถูกประเมินใน 3 ด้าน คือ 1) ทักษะ 2) ความรู้ และ 3) ทักษะ นอกจากนี้บ้านเรียนยังได้มีส่วนร่วมคิดวิธีการวัดและประเมินผลร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยพยายามเสนอ/ชี้แนะแนวทางการดำเนินงานให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เช่น การเสนอให้นำคะแนนสอบ National Test : NT มาคิดเป็นร้อยละ เป็นต้น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะไปดำเนินการต่อไป

สำหรับการประเมินผลของบ้านเรียน มีดังนี้ 1) ครูประเมินผู้เรียนทุกวันจากที่สอน และปรับเปลี่ยนการประเมินไปทุกวัน โดยครูจะสังเกตและสามารถวิเคราะห์เด็กได้ 2) ครอบครัวจึงตรวจสอบเด็กอีกครั้ง ซึ่งก็จะมีความเห็นตรงกับครู 3) ผู้จัดการศึกษาจะดำเนินการตรวจสอบโดย (1) ตรวจสอบโดยการสอบถามครูและเด็ก (2) เปิดดูบันทึกการสอนของครู เช่น วิชาเปียโน จะเปิดดูบันทึกว่าการเรียนของเด็กมีการเจริญเติบโตก้าวหน้าเพียงไร มีเพลงเพิ่มขึ้นหรือไม่ และครูมีข้อสังเกตการเรียนของเด็กอย่างไร เช่น เรื่องใดที่ต้องหมั่นซ้อมบ่อย ๆ (3) ดูผลงานของเด็กจากแฟ้มว่า มีการเรียนอะไรบ้าง การให้คะแนน และ (4) การตรวจสอบที่ตัวเด็กเอง เช่น ให้เล่นเปียโนให้ฟังเพื่อให้รู้ถึงความสามารถของเด็กแต่ละคน จากนั้นจึงได้จัดทำรายงานการประเมินผลที่มีรายละเอียดอย่างมากเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จนเจ้าหน้าที่-

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอให้รายงานสั้นลง

นอกจากนี้ในฐานะผู้จัดการการศึกษายังได้ฝากให้ผู้ปกครองช่วย-
ตรวจสอบเด็กด้วย ซึ่งส่วนมากจะเป็นการพูดคุย สอบถามกัน แต่จะ-
ไม่บันทึกว่าลูกเป็นอย่างไร อยู่บ้านเป็นอย่างไร มีจุดไหนที่ต้องการ-
เปลี่ยนแปลงบ้าง อันเป็นการวัดประเมินตามอัธยาศัย โดยบางครอบครัว-
ผู้ปกครองก็จะถามว่า วันนี้เรียนอะไรบ้าง สนุกหรือไม่ เด็กก็จะเล่าโดย-
เป็นการถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอน และ-
ผู้ปกครองเองก็จับตาสังเกตพฤติกรรมของเด็กด้วย บางครอบครัวให้
เด็กเล่าให้ฟังก่อนนอนว่า วันนี้เรียนอะไรบ้างเล่าให้แม่ฟังหน่อย เด็กก็-
จะเล่าว่าเรียนอะไร หากมีเวลาว่างพอก็จะให้ทำให้อ่านหนังสือ เด็กก็จะทำ-
ให้อ่าน ซึ่งจะได้ทบทวนสิ่งที่เรียนมา

การประเมินผลและบันทึกผลของบ้านเรียน จะประเมินเป็นราย
คน แม้ว่าจะมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษารวมกัน โดยพ่อแม่จะมี
ส่วนร่วมในการประเมินด้วย ซึ่งมีทั้งกระบวนการที่แตกต่างกันและที่-
เหมือนกันในแต่ละครอบครัว สิ่งที่ต่างกันคือ ประสิทธิภาพที่เป็นของ-
แต่ละครอบครัว พ่อแม่จะเป็นผู้ประเมิน แต่กระบวนการที่มีครูสอน
ครูก็จะทำหน้าที่ประเมิน เช่น การสอนเปียโน ครูต้องคอยประเมิน
ตลอดว่าเด็กเป็นอย่างไร โดยจะมีการทดสอบ แล้วจึงมาบันทึกผล
การบันทึกผลของครูก็เป็นเอกสารในการประเมินได้อีกอันหนึ่ง นอก-
จากนี้พ่อแม่ยังได้สังเกตพฤติกรรมของลูกในระหว่างอยู่ที่บ้านเรียนได้
อีกด้วย

สำหรับการจัดบันทึกของครอบครัว ซึ่งเป็นร่องรอยหลักฐานประการ-
หนึ่งในการประเมินผล พบว่า บางครอบครัวมีการจัดบันทึก แต่ไม่ได้-
ส่งให้เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสามารถขอได้ และมีการนำร่องรอยการ-

ประเมินเด็กบ้านเรียนขึ้นเว็บไซต์ของ www.thaihomeschool.com นอกจากนี้ยังมีการขอให้เด็กบันทึกสั้น ๆ ถึงความรู้สึกของเด็กในแต่ละวัน

อย่างไรก็ตาม บ้านเรียนได้เริ่มต้นผลักดันให้ผู้ปกครองพยายามบันทึกการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเรียนของลูกมากขึ้น เพื่อเป็นร่องรอยหลักฐานที่ชัดเจนสำหรับการประเมินผล โดยพิจารณาจากเป้าหมายในการพัฒนาเด็กเป็นหลักที่พ่อแม่เป็นผู้เลือก เหมือนที่หมอบันทึกว่าวันนี้คนไข้มีอาการอย่างไรแล้วรักษาอย่างไร ซึ่งบางครั้งเด็กอาจจะสะท้อนให้เห็นผลการเรียนการสอนได้โดยไม่ต้องตรวจสอบเลย แนะนำให้พ่อแม่สังเกตก่อนแล้วจึงวัดผลตามเป้าหมายในการจัดการศึกษา ซึ่งปีนี้กิจกรรมการเรียนของบ้านเรียนมีทิศทางการจัดการศึกษาชัดเจนมากขึ้น จึงมีการวางแผนการประเมินมากขึ้น เช่น การไปทัศนศึกษาเดิมผู้ปกครองจะเป็นผู้พาไปโดยไม่ต้องทำอะไร และเมื่อกลับมาเด็กจะเขียนรายงานสั้น ๆ แต่ปัจจุบันจะมีการวางแผนการประเมินไว้อีกก่อนว่า ควรจะมีการทดสอบ ทบทวน ประเมินผลอย่างไร แค่นั้น รวมทั้งกำหนดรูปแบบการบันทึกของพ่อแม่เพื่อให้พ่อแม่นำไปใช้ต่อไป

การวัดผลและประเมินผลโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยศึกษานิเทศก์ ได้ประเมินพัฒนาการของเด็กพร้อมกับการทำการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนและพิจารณาผลงานที่เด็กทำทั้งที่บ้านและที่ทำงานของพ่อแม่ ซึ่งพบว่า ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ อย่างไรก็ตาม ศึกษานิเทศก์ยังมีความกังวลที่บ้านเรียนต้องใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนกับโรงเรียนปกติ โดยผู้เรียนต้อง 1) เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียน 2) ผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน

3) ผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) ต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด ทำให้บ้านเรียนอาจจำเป็นต้องใช้หลักฐานลักษณะเดียวกับโรงเรียน รวมทั้งต้องมีการให้เกรดในแต่ละรายวิชา เพื่อนำไปสู่การหาเกรดเฉลี่ย โดยเฉพาะเด็กที่เรียนอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 ที่จะต้องนำเกรดเฉลี่ยมาประกอบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และเพื่อให้เด็กจากบ้านเรียนสามารถกลับเข้าเรียนในโรงเรียนในช่วงชั้นต่าง ๆ หรือระหว่างช่วงชั้นได้ แต่บ้านเรียนยังไม่สามารถประเมินผลออกมาเป็นรายวิชาเป็นเกรดได้ โดยบ้านเรียนเห็นว่าหากจำเป็นต้องมีการประเมินผล ควรเป็นการประเมินในลักษณะดีหรือไม่ดี ผ่านหรือไม่ผ่าน ฯลฯ โดยไม่ต้องประเมินเป็นเกรด ซึ่งไม่จำเป็นต้องประเมินแบบเดียวกับการศึกษาในโรงเรียน ตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การวัดผลการจัดการศึกษาของบ้านเรียนเปรียบเหมือนกับการจรรยาที่นำเอากฎจรรยาทางบกไปวัดกับการจรรยาทางอากาศคงไม่ได้ เช่นเดียวกับการที่จะนำเอาการวัดผลในโรงเรียนมาใช้กับบ้านเรียนย่อมไม่เหมาะสม

สำหรับการกลับเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน โดยหลักการแล้วถ้าเด็กกลับเข้าสู่สถานศึกษา โรงเรียนสามารถเทียบได้ว่า เด็กที่จะกลับเข้าชั้นเรียน มีความรู้ในแต่ละสาระเทียบได้กับระดับชั้นใดได้อยู่แล้ว ซึ่งหากเด็กอ่อนก็สามารถจัดให้มีการซ่อมเสริมกันต่อไป ซึ่งอาจจัดในลักษณะมีคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว กับโรงเรียนที่เด็กจะไปเข้าเรียน โดยเป็นการหารือร่วมกัน

ในปีการศึกษา 2548 ผู้เรียนจากบ้านเรียนได้เข้ารับการสอบ NT โดยผู้เรียนจากบ้านเรียนดวงตะวัน ได้คะแนนในวิชาต่าง ๆ ค่อนข้างดี

โดยชั้น ป. 3 กลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนร้อยละ 53.33 วิชา-
ภาษาไทยร้อยละ 73.33 และวิชาวิทยาศาสตร์ได้คะแนนร้อยละ 80.00
ขณะที่นักเรียนจากโรงเรียนทั่วไปในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น-
เขต 1 ได้คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 43.34 41.70
และ 43.29 ตามลำดับ ในระดับชั้น ป. 6 กลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์ได้-
คะแนนร้อยละ 52.50 วิชาภาษาไทยร้อยละ 45.00 วิชาวิทยาศาสตร์ได้-
คะแนนร้อยละ 42.50 ขณะที่นักเรียนจากโรงเรียนทั่วไปได้คะแนน
เฉลี่ยในกลุ่มสาระต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 40.46 47.69 และ 40.51 ตาม
ลำดับ (ไม่รวมวิชาภาษาอังกฤษ)

นอกจากนี้บ้านเรียนยังได้เสนอให้มีการเทียบเกรดสำหรับเด็ก
จากบ้านเรียนจากคะแนนการสอบ National Test : NT ใน 4 วิชา
ได้แก่ ภาษาอังกฤษ สังคม วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย โดยรองผู้อำนวยการ-
การเขตฯ มีความเห็นว่า ใน 4 วิชาที่มีการสอบ NT บ้านเรียนสามารถ
นำมากำหนดเป็นเกรดได้ โดยกำหนด benchmark ในแต่ละเกรดให้-
ชัดเจน โดยเกรด A ยอดเยี่ยม และลดระดับกันลงมาเช่นเดียวกับที่-
โรงเรียนจัดทำเกรด โดยเป็นการทำร่วมกันระหว่างบ้านเรียนกับสำนักงาน-
เขตพื้นที่การศึกษา ส่วนอีก 4 วิชาที่ไม่ได้มีการสอบ NT บ้านเรียน
ควรออกเกรดให้กับเด็กได้ โดยมีเหตุผลพอสมควร และควรอิงกับ
การศึกษาในโรงเรียน ซึ่งจัดให้มีการประเมินหลายๆ วิธี โดยดูจาก
วัตถุประสงค์เป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม การวัดและประเมินผลของบ้านเรียนไม่จำเป็นต้อง
มีลักษณะเดียวกับการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งสามารถยืดหยุ่น มีอิสระ
และมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายได้มากกว่า โดยหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กำหนดให้บ้านเรียนสามารถปรับ-

ใช้มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งขณะนี้ก็ยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปรับใช้มาตรฐานหลักสูตรขึ้นมา ซึ่งหากมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่ปรับใช้กับบ้านเรียนแล้วก็จะนำไปสู่การวัดและประเมินผลที่จะตามมา โดยจะต้องยึดหยุ่นตามสภาพการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นการนำเอาวิธีการประเมินการศึกษาในโรงเรียนมาเป็นหลักในการประเมินการจัดการศึกษาของบ้านเรียนก็จะขัดแย้งกับกระบวนการจัดการศึกษาที่จัดจริงของบ้านเรียน

จากปัญหาการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาของบ้านเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยศึกษานิเทศก์ จึงได้มีการปรึกษาหารือกันว่า ในช่วงชั้นที่ 1-3 ควรประเมินในภาพรวม และไม่ควรมีประเมินบ้านเรียนเหมือนกับการศึกษาในโรงเรียน โดยประเมินในฐานะศูนย์การเรียนรู้ที่ได้ให้สิ่งที่เป็นประโยชน์อะไรกับเด็กบ้าง บ้านเรียนมีการทำหน้าที่ตามที่กำหนดหรือไม่ โดยจะไม่เจาะจงว่าบ้านเรียนจัดแล้วเด็กได้วิชาใด เท่าไร ด้วยการปรึกษาหารือและเตรียมการร่วมกัน ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดให้บ้านเรียนรายงานผลการจัดการศึกษา โดยรายงานกิจกรรมทั้งหมดที่จัดในรอบปี รวมทั้งรายงานผลการเรียนของเด็กเป็นรายบุคคลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และส่งแบบรายงานผลของเด็กไปที่โรงเรียนกัลยาณวัตร เพื่อให้เทียบคะแนนการประเมินมาเป็นรายบุคคล โดยให้บ้านเรียนประเมินไปก่อน และหากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีข้อสงสัยก็อาจจะประเมินซ้ำได้อีก นอกจากนี้จากการติดตามการดำเนินงานของบ้านเรียนโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังพบว่า บ้านเรียนได้มีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา-

เป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนดไว้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดให้ บ้านเรียนต้องจัดให้มีแฟ้มสะสมงานของผู้เรียน ที่แสดงให้เห็นผลงานของนักเรียนที่เก็บสะสมมาของเด็ก โดยหากมีมากให้จัดทำเป็นบันทึกสรุปลงด้านหน้า และบันทึกของพ่อแม่เหมือนกับครูที่มีแผนการสอนและมีบันทึกเพิ่มเติมว่า ผลการสอนเป็นอย่างไรสั้น ๆ เพื่อเป็นข้อสังเกต เช่น การไปทัศนศึกษา จะต้องบันทึกผลในส่วนที่เกิดขึ้นกับเด็ก รวมทั้งพยายามออกแบบร่วมกันในสิ่งที่จะให้พ่อแม่รายงานเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมด ที่สะท้อนลักษณะการจัดการศึกษาของบ้านเรียน แต่ไม่ใช่แฟ้มสะสมงานใน 8 กลุ่มสาระวิชา เพราะบ้านเรียนไม่ได้จัดการศึกษาเป็นรายวิชาแต่จัดแบบบูรณาการ โดยอย่างน้อยควรมีแฟ้มสะสมงานที่เป็นโครงการแบบบูรณาการ บันทึกของพ่อแม่ในภาพรวมของลูก ปัจจุบันพ่อแม่แต่ละครอบครัวในบ้านเรียนดวงตะวันและลูกต่างก็เขียนเรียงความกันทุกเทอม เพื่อเป็นภาพสะท้อนการจัดการศึกษาของครอบครัว และการอ่านเรียงความก็จะทำให้เข้าใจการจัดการศึกษาได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถสังเคราะห์ข้อมูลจากแฟ้มของลูก จากรายละเอียดที่พ่อแม่บันทึกไว้ และจากการเขียนของแม่ได้อีกด้วย ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประสบการณ์ตรง

คุณภาพผู้เรียนของบ้านเรียน

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการจากทดสอบ NT พบว่า ผู้เรียนจากบ้านเรียนดวงตะวัน ได้คะแนนในวิชาต่าง ๆ ค่อนข้างดี ในด้านคุณลักษณะอื่น ๆ ผู้ปกครองได้ให้ความเห็นต่อผู้เรียนของบ้านเรียนดังนี้ ผู้ปกครองเห็นว่าลูกมีพัฒนาการมากขึ้น อันเกิดจากการที่เด็กได้

คิดนอกกรอบ เนื่องจากบ้านเรียนไม่ได้ตีกรอบการเรียนรู้ให้กับเด็ก แต่เกิดจากการเรียนรู้และการทำจริงของเด็ก ซึ่งเด็กในโรงเรียนจะไม่ได้เรียนรู้วิธีการทำ การปลูกต้นกล้า แต่เด็กบ้านเรียนจะได้ทดลองทำเลย ทำให้ภาคภูมิใจ อีกทั้งยังได้ฝึกแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง เมื่อพบกับปัญหาใหม่ ๆ ก็สามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้แก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creative) ดีกว่าเด็กในโรงเรียน

นอกจากนี้ ผู้ปกครองทั้ง 4 ครอบครัวยังมีความเห็นร่วมกันว่า เมื่อเปรียบเทียบเด็กในโรงเรียนกับเด็กบ้านเรียนแล้ว จะพบว่า บางครั้งเด็กบ้านเรียนยังมีความสามารถทางวิชาการมากกว่าเด็กในโรงเรียน ยกตัวอย่างจากเหตุการณ์ที่พี่น้องแก๊งพาเก่งไปเที่ยวริมบึงแก่นนคร และได้ไปพบกับเด็กจากโรงเรียนเทศบาลที่เรียนอยู่ชั้นเดียวกับน้องเก่ง ซึ่งครูโรงเรียนเทศบาลได้ถามน้องเก่งว่า ถ้ามีเด็กนักเรียนแถวละ 5 คน 5 แถว จะมีเด็กทั้งหมดกี่คน เด็กโรงเรียนเทศบาลได้นับนิ้วที่ละหนึ่งส่วนน้องเก่งกลับนับ 5 ครั้ง ๆ ละ 5 ได้ 25 คน และได้ถามใหม่ว่า ถ้า 3 ล้านบวก 5 ล้านเป็นเท่าไร เด็กโรงเรียนเทศบาลตอบไม่ถูก ขณะที่น้องเก่งตอบ 8 ล้าน ครูจึงถามว่าคิดได้อย่างไร น้องเก่งได้บอกว่าเอาตัวเลขข้างหน้ามาบวกกัน ทำเอาผู้ปกครองงงที่ลูกคิดได้เร็วกว่า ซึ่งทราบภายหลังว่าเด็กโรงเรียนเทศบาลคนนั้นเรียนเก่งได้เกรด 4 ทุกวิชา ยกเว้นพลศึกษาได้ 3 จึงเห็นว่า น้องเก่งมีทักษะการคำนวณที่ดี สามารถคิดเลขได้รวดเร็ว และมีพัฒนาการทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยน้องเก่งเป็นคนชอบเล่น เมื่อเห็นของเล่นอะไร ก็จะใช้กล่องกระดาษทำได้ทันที เช่น การทำ notebook เป็นจอ เป็น key board อย่างดี จับเก็บได้ ความคิดเด็กจะไม่อยู่ในกรอบ บางทีคิดได้มากกว่าผู้ใหญ่

เห็นโฆษณาในทีวีก็สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นของเล่นได้ทันที รวมทั้งมีความสุขในการเรียน สุขภาพดีขึ้น สมบูรณ์ ทานอาหารได้หลากหลาย-
ขึ้น และได้ฝึกเรียนเทควันโดเพื่อออกกำลังกาย ผู้ปกครองเด็กจากบ้าน
เรียนจึงคิดว่าได้เดินมาถูกทางแล้ว ทั้งนี้หากน้องน้ำฟ้าเรียนขึ้นชั้น ม. 1
และสามารถไปได้ดีก็จะเรียนตามกันไปอีก

ส่วนน้องน้ำฟ้า จากการเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนกัลยาณวัตร
น้องน้ำฟ้าสามารถคิดได้รอบด้านมาก โดยเฉพาะการกำหนดประเด็น
เรื่องขึ้นมาแล้วให้เด็กออกแบบเอง น้องน้ำฟ้าสามารถทำเองได้เป็นเล่ม
ซึ่งแตกต่างจากเด็กในโรงเรียนคนอื่นๆ ที่เรียนด้วยกัน แสดงให้เห็นได้ว่-
การจัดการเรียนการสอนของบ้านเรียนทำให้เด็กเรียนได้ลึกซึ้งและมีทาง-
เลือกได้มากกว่า ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่า ควรจัดให้เด็ก-
บ้านเรียนได้เข้าไปร่วมกิจกรรมในโรงเรียนมากขึ้น เช่น ในช่วงที่โรงเรียน-
จัดกิจกรรมเข้าค่าย อาจจัดทำตารางเวลาการจัดกิจกรรมเข้าค่ายของ-
โรงเรียนต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ที่แจ้งให้บ้านเรียนได้รับทราบ เพื่อเปิดโอกาส-
ให้บ้านเรียนได้มีส่วนร่วมไปกับกิจกรรมที่โรงเรียนต่าง ๆ จัดได้มากขึ้น

เด็กบ้านเรียนจะมีความคิดแตกต่างกัน เนื่องจากเด็กสามารถเล่น-
ได้อย่างอิสระ เล่นได้นานขึ้นกับสิ่งของรอบตัว โดยไม่ได้เรียกหาของ
เล่นใหม่ล่าสุดที่มีขายตามหน้าโรงเรียน มีดินก็เอาดินมาเล่น มีกระดาษ-
ก็เอามาแต่งทำโน่นทำนี่ เล่นต่อไปได้เรื่อย ๆ ของเล่นบางชิ้นเด็กจะทำเอง
บางครั้งก็จะทำคู่มือการเล่นด้วย น้องจอยเทียมเป็นเด็กที่มุ่งมั่นทำอะไร
ทำจริง และจะมองเห็นทุกเรื่องน่าเรียนรู้ไปหมด แต่น้องฟางจะชอบกีฬา
เคลื่อนไหวเก่ง ชอบเสียสละ ชอบอาสาทำนองนั้น เด็กทุกคนจะยอมรับ-
ซึ่งกันและกันว่า แต่ละคนมีความเก่งไม่เหมือนกัน แต่ละคนจะมีจุดเด่น
คนนี้เป็นต้นไม้เก่ง แต่ถ้าวัวนี้ คนนี้เก่ง ซึ่งเด็กจะพูดกันเอง แต่การ-

เรียนในโรงเรียน การป็นต้นไม่เก่งโรงเรียนก็จะมีคะแนนให้ ซึ่งความจริงแล้วความฉลาดในการเคลื่อนไหวนับเป็นพหุปัญญาด้านหนึ่ง จากทั้งหมด 8 ด้าน แต่การศึกษาในโรงเรียนจะยังไม่สนใจเชาว์ปัญญา-ด้านนี้ของเด็ก

การออกหลักฐานการจบการศึกษา กฎกระทรวงได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้ออกหลักฐานการศึกษาให้กับเด็กบ้านเรียน แต่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่ได้กำหนดรูปแบบหลักฐาน-การจบการศึกษา และได้ประสานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา-ขั้นพื้นฐานในเรื่องนี้ซึ่งก็ยังไม่ได้อำตอบ ประกอบกับเด็กที่จบจากบ้านเรียนก็ยังไม่เข้าศึกษาต่อในโรงเรียน จึงยังไม่ได้ออกหลักฐานการ

จบการศึกษาให้ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเร่งจัดทำเพราะ บางครั้งผู้ปกครอง/เด็กอาจมีความจำเป็นต้องใช้ โดยปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 ได้ออกใบรับรองให้กับเด็กบ้านเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปแล้ว โดยออกเป็นหนังสือรับรองชั่วคราวที่ไม่ได้แสดงเกรด และกำลังรอส่วนกลางในการออกแบบ-หลักฐานการจบการศึกษาเช่นกัน ซึ่งเด็กบ้านเรียนที่จบการศึกษาจากบ้านเรียนได้ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากรเรียบร้อยแล้ว โดยใช้หลักฐานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกให้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักฐานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกให้สามารถใช้เป็นหลักฐานการศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยยอมรับได้

การจัดทำบัตรประจำตัวผู้เรียนบ้านเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้เห็นความจำเป็นในการจัดทำบัตรประจำตัวให้แก่ผู้เรียนบ้านเรียน เนื่องจากมีคนถามบ่อย ๆ ว่า ลูกไม่ไปโรงเรียนหรือ หรือเวลาที่ต้องไปใช้ห้องสมุดของหน่วยงานภาครัฐ หรือไปทัศนศึกษานอกสถานที่ พิพิธภัณฑสถานฯ ซึ่งมีระเบียบว่านักเรียนต้องแต่งกายชุดนักเรียน เมื่อบ้านเรียนมีการจดทะเบียนอย่างถูกต้องแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรจัดทำบัตรประจำตัวผู้เรียนให้กับเด็กของบ้านเรียน โดยมีการออกเลขที่บัตรตามเลขที่ใบอนุญาตให้จัดการศึกษาโดยครอบครัว ส่วนวันหมดอายุเป็นวันที่สิ้นสุดภาคเรียน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค) ทำให้บ้านเรียนมีความสุขและสามารถนำไปใช้ในสถานที่และโอกาสต่าง ๆ ได้ เช่น การเรียนในโรงเรียนกัลยาณวัตร นอนน้ำฟ้าเข้าออกโรงเรียน-ไม่เป็นเวลาเนื่องจากเป็นเด็กบ้านเรียนที่เข้าไปเรียนร่วมในโรงเรียนเป็น-บางกิจกรรม จึงต้องยื่นบัตรนักเรียนต่อยามเมื่อจะเข้าออกนอกบริเวณ-โรงเรียน ซึ่งในปีการศึกษา 2549 ได้มีการจัดทำบัตรประจำตัวผู้เรียน-

บ้านเรียนใหม่ โดยการจัดทำบัตรประจำตัวให้กับผู้เรียนบ้านเรียนยังไม่มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำมาก่อน ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ต้องคิดอะไรที่ออกนอกกรอบบ้าง หากสิ่งนั้นไม่ได้เป็นข้อห้ามก็สามารถที่จะทำได้

แนวโน้มนโยบายตัวของบ้านเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ได้มีผู้สนใจมาสอบถามข้อมูลการจัดการศึกษาโดยครอบครัวอีกหลายราย โดยรายหนึ่งลูกเป็นเด็กที่เรียนเก่ง ได้เกรด 3.9 แต่มีปัญหาในการเข้ากับเพื่อน เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระบบโรงเรียนใหม่ จึงได้มาปรึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงได้ให้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้ปกครองไปศึกษา เพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาของเด็ก พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการจัดการศึกษาไป 3 รูปแบบ คือ 1) ถ้าหากเด็กเรียนในโรงเรียนแล้วมีความสุข เข้ากับเพื่อนได้ก็สามารถเรียนในโรงเรียนได้ 2) ถ้าสนใจการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียน ก็สามารถจัดแบบบ้านเรียนได้ และ 3) หากจัดการศึกษาแบบบ้านเรียนแล้ว แต่หากลูกอยากไปเรียนร่วมที่โรงเรียนเป็นบางวันก็ได้ ในกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด กิจกรรมชุมนุม ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายินดีที่จะประสานให้ ปัจจุบันผู้ปกครองก็นำเด็กไปเรียนโรงเรียนบ้านหนองกุงที่อยู่ใกล้ ๆ บ้าน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนกำลังเรียนระดับดุขภูมิตตอยู่ก็ยินดีรับเด็กเข้าเรียนและได้จัดให้มีการประชุมครูทั้งโรงเรียนเพื่อสนับสนุน โรงเรียนบ้านหนองกุงอยู่ในชุมชนชนบทก็จะมีอีกลักษณะหนึ่ง จะแตกต่างกับโรงเรียนแก่นนคร ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดที่ค่อนข้างเน้นเนื้อหาสาระเพื่อมุ่งสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งผู้ปกครองก็รู้สึกดีใจที่ยังมีทางเลือกให้สามารถเลือก

ได้ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ยังได้รับการประสานจากผู้ปกครองนักเรียนที่อยากสอนลูกเอง โดยผู้ปกครองต้องการให้ลูกเป็นนักเทนนิสเหมือนกับภราดร ศรีชาพันธุ์ ซึ่งเกรงว่าหากไปเรียนที่โรงเรียนอาจจะไม่ได้สอนลูกเอง โดยตอนนี้ก็ยังไม่อยู่ในระหว่างตัดสินใจ

บทที่

4

บทสรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

Unสรุป

บ้านเรียนดวงตะวัน เป็นกลุ่มครอบครัวกลุ่มหนึ่งจำนวน 4 ครอบครัว ที่ขออนุญาตจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547 ซึ่งจัดการศึกษาที่ค่อนข้างเป็นแบบแผนร่วมกัน และมีนวัตกรรมเป็นที่น่าสนใจ โดยมีแรงบันดาลใจในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานแตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว แต่ก็มีเป้าหมายเดียวกัน คือความรักและความห่วงใยต่อลูก หวังที่จะให้ลูกเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาแนวออลดอร์ฟที่บ้านเรียนดวงตะวันได้จัดในระดับอนุบาลมาก่อนแล้ว ปัจจุบันบ้านเรียนดวงตะวันได้จัดการศึกษาทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และกำลังเริ่มจัดในระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้หากพ่อแม่สามารถสอนลูกได้เองก็จะเป็นการลดภาระให้กับรัฐบาล ขณะเดียวกันประเทศชาติก็จะได้คนที่มีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ย่อมรักบุตรหลานของตนเองมากกว่าผู้อื่นอยู่แล้ว

การบริหารจัดการการศึกษา

การบริหารจัดการการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน จะมีครอบครัวของนายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิช เป็นเจ้าภาพหลักในเมืองต้นก่อนในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ชัดเจน และพ่อแม่ของเด็กทุกคนครอบครัวจะร่วมมือกันระดมความคิดและดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยบ้านเรียนดวงตะวันได้กำหนดกลยุทธ์ในการทำงานที่มุ่งให้ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีชัยชนะด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย "WIN-WIN" โดยสร้างความเห็นใจกัน เข้าใจกัน และมีการชี้แนะแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน รวมทั้งมีการนำเทคนิคการบริหารจัดการในธุรกิจด้านการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลของบ้านเรียนอีกด้วย

ครูของบ้านเรียนดวงตะวัน นอกจากพ่อแม่จะมีส่วนร่วมในการสอนแล้ว ยังมีครูช่วยสอนอีก 2 คน และครูสอนเปียโน 1 คน โดยครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะเห็นการสอนของครูเป็นหลัก โดยให้หน้าหนักถึงร้อยละ 90 และครูมีอิสระสูงมากในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้จัดการศึกษาจะกำหนดแต่เพียงเป้าหมายที่ต้องการ ส่วนวิธีการขึ้นอยู่กับครูจะปรึกษาหารือกัน ครูของบ้านเรียนจึงต้องมีความสามารถสูง เพื่อให้เด็กเก่ง ดี มีความสุข บ้านเรียนจึงได้เริ่มต้นที่ครู และจงใจครูให้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตัวเองก่อน เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก ซึ่งผู้ประสานงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เห็นว่าครูของบ้านเรียนมีความสุขในการสอน ขณะที่นักเรียนก็มีความสุขในการเรียน และเจ้าหน้าที่เองก็มีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกับบ้านเรียน

สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา นายแพทย์เกรียงศักดิ์ จะเป็นเจ้าภาพหลักในการบริหารค่าใช้จ่ายทั้งหมด และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการ-

จัดการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคนประมาณหนึ่งหมื่นบาทต่อภาคเรียน โดยยังไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้บ้านเรียนดวงตะวันยังได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนแต่ละคนตามเกณฑ์ที่รัฐให้การสนับสนุนโรงเรียนเอกชนเป็นรายปี ปีละ 4,960 บาท/คน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ที่ผ่านมา ตามสิทธิที่ครอบครัวควรจะได้รับตามที่กฎหมายกำหนด แม้ว่าเงินอุดหนุนที่ได้รับจะไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาที่จัดอยู่ก็ตาม ซึ่งได้สร้างความรู้สึกที่ตึงเครียดกันเป็นอย่างมากระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับบ้านเรียน

การขออนุญาตจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน

จากการที่ผู้ปกครองมีความสนใจ และได้ศึกษาการจัดการศึกษาโดยครอบครัวมากก่อนแล้ว รวมทั้งมีการเตรียมการการดำเนินงานไว้มาก่อนอยู่บ้างแล้ว เมื่อมีการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของครอบครัวในการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 ครอบครัวทั้ง 4 ครอบครัวจึงได้เจรจาและปรึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา ซึ่งในระยะแรก บ้านเรียนดวงตะวันได้เขียนแผนการจัดการศึกษาเป็นรายวิชาตามที่ได้รับคำแนะนำจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้แผนการจัดการศึกษามีรายละเอียดหนาแน่นมาก แต่ต่อมาได้ปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาให้มีลักษณะบูรณาการจึงสั้นลง และเริ่มมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น โดยขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการจัดทำแผนการจัดการศึกษาในปีการศึกษาใหม่

ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา จะเริ่มจากการจัดทำหลักสูตร โดยครอบครัวลาภจตุรพิชเป็นหลักก่อน ซึ่งได้ยึดปรัชญาการศึกษาและแนวคิด ความเชื่อด้านการศึกษาหลาย ๆ แนวผสมผสานกัน โดยเฉพาะ-

แนวคิดจากหนังสือ "พลิกฝ่ามือหรือเรื่องเรียนรู้" ซึ่งได้รวบรวมแนวคิดกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาชั้นนำทั่วโลกที่บ้านเรียนได้นำมาประยุกต์ใช้ โดยกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนารายตัว ทักษะชีวิต ทักษะการคิดและการเรียนรู้ และเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่นำมาบูรณาการในกิจกรรมต่าง ๆ และสอนเสริมเป็นบางรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้-สสารตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตรงกับความรู้สึกละและความต้องการของบ้านเรียน จากนั้นจึงนำหลักสูตรมาปรับหรือระดมความคิดร่วมกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ โดยหลักสูตรจะไม่ยึดติดกับ-ระเบียบ เวลาเรียนเหมือนกับการศึกษาในโรงเรียน และการจัดการเรียน-รู้ไม่จำเป็นต้องจัดให้เด็กเรียนในเวลาเดียวกันพร้อม ๆ กันหมดเหมือน-กับโรงเรียน แต่จะมุ่งส่งเสริมให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งถือเป็น-ส่วนหนึ่งของการเรียน

แผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน จะประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา การจัดกระบวนการเรียนรู้ (ได้แก่ องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ หลักสูตรบ้านเรียนดวงตะวัน การเรียนรู้จากครอบครัว) ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว และข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน หลักสูตร-ประถมศึษาปีที่ 2 3 และ 6 สำหรับผู้เรียนแต่ละคน รวมทั้งการ-เพิ่มพูนทักษะทางสังคม เมื่อบ้านเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาแล้ว-เสร็จ ก็จะนำเสนอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาให้ความ-เห็นชอบต่อไป

การส่งเสริมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของสำนักงานเขต-พื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มงาน-ส่งเสริมการจัดการศึกษา ซึ่งในระยะแรก เจ้าหน้าที่งานส่งเสริมฯ ที่รับ-

ผิดชอบ ยังไม่ทราบว่ามีการท้วงติงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว และยังมีความรู้สึกในทางลบต่อการจัดการ-
ศึกษาโดยครอบครัวอยู่บ้าง แต่ต่อมาเริ่มเห็นว่า ผู้ที่จัดบ้านเรียนมี
ความสนใจในบุตรหลานของตนอย่างมาก และจัดการศึกษาได้ดีตรง
กับความสนใจ ความถนัด และบริบทของครอบครัว รวมทั้งเริ่มเข้าใจ-
ว่าผู้ที่จัดบ้านเรียนได้ให้ความสำคัญกับเด็กและเข้าใจทฤษฎีการเรียนรู้
เป็นอย่างดี

ขณะเดียวกันผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1
นับว่าเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการจัดการศึกษา สามารถ
ชี้แนะแนวทางการทำงานแก่เจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างดี และจัดระบบงานใน-
หน่วยงานให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีการประสานส่งเสริมการ-
ทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดให้-
มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกับครอบครัว และเสนอให้ครอบครัว
จัดทำและปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาให้แล้วเสร็จก่อน จึงยื่นขอ-
อนุญาตจัดการศึกษา เนื่องจากเกรงว่าอาจจะพิจารณาแผนการจัดการ-
ศึกษาที่ครอบครัวเสนอไม่ทันตามระยะเวลาที่กฎกระทรวงกำหนด ต่อมา-
บ้านเรียนได้จัดส่งแผนการจัดการศึกษาให้กับคณะทำงานที่สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาตั้งขึ้น เพื่อพิจารณาปรับปรุง แก้ไข และให้คำแนะนำ
โดยเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญได้เชื่อมโยง
การทำงานร่วมกันระหว่างบ้านเรียนและศึกษานิเทศก์ ให้เห็นด้วยกับ
แผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนที่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับการจัดการ-
เรียนรู้ตามบริบทของบ้านเรียนและมีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งต่างไปจาก-
การศึกษาในระบบโรงเรียน โดยแผนการจัดการศึกษาจะระบุถึงจุด-
ประสงค์/พฤติกรรมสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นเป้าหมายหลัก และ-

โครงการที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมทั้งกิจกรรมที่จัดในภาพรวม เพื่อให้ครอบครัวมีโอกาสตัดสินใจจัดการศึกษาได้เองมากขึ้น

การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษาของครอบครัว กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาจะเสนอแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวันให้กับกลุ่มนโยบายและแผน เพื่อนำเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ พร้อมกับแจ้งให้บ้านเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุม ซึ่งผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะเลขานุการ ได้ชี้แจงการขออนุญาตจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ปกครองที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะจัดการศึกษาให้กับลูก และเชื่อว่าผู้ปกครองกลุ่มนี้สามารถทำได้ดี พร้อมทั้งให้การรับรองต่อที่ประชุมที่จะติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของบ้านเรียนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งมากกว่าที่กฎกระทรวงกำหนดไว้อีก (อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง) นอกจากนั้นที่ประชุมยังได้รวมอภิปรายเสริมในส่วนดีอีกด้วย ทำให้บ้านเรียนดวงตะวันได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2548

การจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียนดวงตะวัน

บ้านเรียนดวงตะวัน จะมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาของวอลดอร์ฟ และยึดเป้าประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลัก โดยจุดเน้นของหลักสูตรบ้านเรียนจะมีความยืดหยุ่นตัวค่อนข้างสูง ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านตัวผู้เรียน และความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของบ้านเรียนดวงตะวัน จะเน้นการพัฒนาทักษะ 4 ด้าน

การพัฒนารายตัว เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เด็ก ๆ ได้ตระหนักถึงศักยภาพที่พร้อมจะพัฒนาอัตลักษณ์ของตน โดยอยู่ภายใต้พื้นฐานของสังคมเกิดเป็นความภาคภูมิใจของตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ยังเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะชีวิต รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ มีเหตุผลในการแก้ไขปัญหา สามารถควบคุมอารมณ์ได้ แต่ก็ต้องเรียนรู้ที่จะยอมรับความแตกต่างและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ อีกทั้งยังสื่อสารได้ดี ตามระดับพัฒนาการของแต่ละคน ด้วยการบูรณาการการเรียนรู้เข้าด้วยกัน ซึ่งต่างจากการศึกษาในโรงเรียนที่ยังมีลักษณะแยกส่วนและยังไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ พร้อมกับจัดกิจกรรมเสริม การฝึกกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งการเรียนรู้ทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมในครอบครัว โดยจัดการเรียนผ่านครูผู้สอนอย่างน้อย 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ใน 5 รายวิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ส่วนกิจกรรมที่จัด 6 กิจกรรม ได้แก่ เล่นเปียโน งานประดิษฐ์ งานเกษตร กีฬา (ว่ายน้ำ) และทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในทุกวันศุกร์โดยยึดความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก รวมทั้งกิจกรรมฝึกสมอง เพื่อฝึกทักษะการคิดและการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรม PMI (Plus Minus Interesting) อันเป็นการฝึกกระบวนการค้นหาข้อดี ข้อเสีย และความคิดใหม่ ๆ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ว่าในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นสามารถมองได้ทุกมุมมอง ซึ่งเป็นการฝึกการคิดให้ละเอียดรอบคอบสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อตัดสินใจในชีวิตจริงได้อย่างดีและถี่ถ้วน กิจกรรม-หมวก 6 ใบ กิจกรรมแผนภาพความคิด (MIND MAPPING) และกิจกรรมตะขอยกเกี่ยว นอกจากนี้บ้านเรายังมีข้อตกลงให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่บ้านของเด็กแต่ละคนผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวันของครอบครัว

เพื่อมุ่งให้เกิดพัฒนาการในการดูแลสุขภาพ การพึ่งพาตนเอง และการสร้างระเบียบวินัยในตนเอง นอกเหนือจากที่กำหนดในตารางสอนอีกด้วย

การจัดตารางการเรียน บ้านเรียนดวงตะวันได้จัดตารางเรียนของเด็กในแต่ละวันให้มีลักษณะเป็นการเรียนแบบบูรณาการ และจัดให้เป็นการเรียนร่วมกันของเด็กในชั้น ป.2 ป.3 ป.6 ซึ่งมีตารางเวลาเรียนที่ชัดเจน โดยจะเน้นกิจกรรมในครอบครัวและงานบ้านก่อน จากนั้นเด็กจะเรียนวิชาหลัก โดยครูจะสอนเด็กทีละคนแล้วจึงให้งานทำ ซึ่งครูสามารถเหลือเวลาสอนเด็กได้ ส่วนตอนบ่ายจะเน้นกิจกรรมเฉพาะบุคคล เช่น เปียโน โดยจะสอนเด็กทีละคนแล้วจึงให้งานทำเช่นกัน

การกำหนดสาระการเรียนรู้ บ้านเรียนดวงตะวันจะไม่กำหนดกรอบเนื้อหาที่จะสอนเช่นเดียวกับการสอนในระบบโรงเรียน แต่จะเน้นให้เด็กเรียนรู้จากสถานการณ์และการปฏิบัติจริง รวมทั้งการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ ซึ่งผลที่ได้นอกจากเด็กจะได้ลงมือปฏิบัติจริงแล้ว ยังได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่ปฏิบัติ รวมทั้งมีความภาคภูมิใจที่ทำงานด้วยตนเองอีกด้วย

การจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียน ผู้ประสานงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการของบ้านเรียน มีเทคนิคการคิด และวิธีการสอนที่ลึกซึ้งมาก และสามารถจัดการศึกษาได้ราบรื่นดี กิจกรรมทัศนศึกษาของบ้านเรียนจะจัดในทุกวันศุกร์หรือในช่วงเทศกาลต่าง ๆ โดยผู้ปกครองจะผลัดเปลี่ยนกันพาเด็กไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินงานของบ้านเรียนจะเน้นการมีเจ้าภาพริเริ่มก่อน แล้วจึงค่อยขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในส่วนที่แต่ละคนมีความถนัด โดย

ไม่จำเป็นต้องจ้างใคร

การจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน ผู้ปกครองจะมีวิถีชีวิตที่หมุนช้าลงเพื่อให้เวลาสำหรับดูแลลูกด้วย ปัจจุบันพ่อแม่ ผู้ปกครองเริ่มเห็นความสำคัญ เห็นความสนใจของลูกมากขึ้น และเริ่มอ่านลูกตัวเองออก เริ่มมีทิศทางของตัวเองที่ชัดเจนขึ้น การที่จะขยายความคิดให้กับพ่อแม่ส่วนใหญ่แล้วลูกจะเป็นผู้ที่ขยายความคิดให้พ่อแม่ เป็นคนเปลี่ยนพ่อแม่มากกว่า นอกจากนี้บ้านเรียนดวงตะวันยังได้ส่งน้องน้ำฟ้าเข้าร่วมกิจกรรมเนตรนารีกับโรงเรียนกัลยาณวัตร ซึ่งได้รับการต้อนรับจากเพื่อนร่วมห้องดี และโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครองต่างก็มีความพอใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

บ้านเรียนดวงตะวัน จัดให้มีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงจากการทำแบบทดสอบ จากการทำโครงงาน และประเมินจากผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง รวมทั้งนำผลการประเมินการอบรมทางธุรกิจในด้านทัศนคติ ความรู้ และทักษะ มาใช้ในการประเมินผลเด็ก นอกจากนี้บ้านเรียนยังได้คิดวิธีการวัดและประเมินผลร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอีกด้วย

สำหรับการประเมินผลของบ้านเรียน ครูประเมินผู้เรียนจากการสังเกตการสอนทุกวัน และครอบครัวตรวจสอบการประเมินของครู นอกจากนี้ผู้จัดจะตรวจสอบการประเมินอีกครั้งด้วยการสอบถามครูและเด็ก พิจารณานบันทึกการสอนของครู พิจารณาผลงานของเด็ก รวมทั้งตรวจสอบที่ตัวเด็กเอง ตลอดจนฝากให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบเด็กด้วย จากนั้นจึงจัดทำรายงานการประเมินผลเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อย่างไรก็ตามการจดบันทึกของครอบครัว บางครอบครัวมี

การจดบันทึก แต่ไม่ได้ส่งผลให้เขตพื้นที่การศึกษา และเด็กก็มีการบันทึก-
สั้น ๆ ถึงความรู้สึกในแต่ละวัน ซึ่งมีการนำขึ้นเว็บบอร์ดอีกด้วย นอก-
จากนี้ยังได้พยายามผลักดันให้ผู้ปกครองบันทึกการเปลี่ยนแปลงของ
ลูกมากขึ้น

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศักยภาพเด็กจะประเมิน-
พัฒนาการของเด็กไปพร้อมกับการทำวิจัย ซึ่งพบว่าเด็กมีพัฒนาการ
ที่น่าพึงพอใจ แต่ยังเห็นว่าการประเมินผลยังต้องใช้หลักฐานลักษณะ
เดียวกับโรงเรียน มีการให้เกรดในแต่ละรายวิชา เพื่อนำไปสู่การหา-
เกรดเฉลี่ย เพื่อให้เด็กจากบ้านเรียนสามารถกลับเข้าเรียนในโรงเรียนใน-
ช่วงชั้นต่าง ๆ หรือระหว่างช่วงชั้นได้ แต่บ้านเรียนยังไม่สามารถประเมิน-
ผลออกมาเป็นรายวิชาเป็นเกรดได้ และเห็นว่าควรประเมินผลในลักษณะ-
ดีหรือไม่ดี ผ่านหรือไม่ผ่าน ฯลฯ โดยไม่ต้องประเมินเป็นเกรด ซึ่งไม่-
จำเป็นต้องประเมินแบบเดียวกับการศึกษาในโรงเรียน ทั้ง 2 ฝ่าย จึง
เห็นควรประเมินในฐานะศูนย์การเรียนรู้ได้ให้สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเด็ก-
อย่างไรบ้าง มีการทำหน้าที่ตามที่กำหนดหรือไม่ โดยไม่จำแนกเป็นราย-
วิชาและจัดเกรด ด้วยการปรึกษาหารือและเตรียมการร่วมกัน นอกจากนี้
ในปีการศึกษา 2548 ผู้เรียนจากบ้านเรียนได้เข้ารับการสอบ NT โดย-
มีผลการสอบในวิชาต่าง ๆ ค่อนข้างดีด้วย

คุณภาพผู้เรียนของบ้านเรียน

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการจากทดสอบ NT พบว่า ผู้เรียนจาก-
บ้านเรียนดวงตะวัน ได้คะแนนในวิชาต่าง ๆ ค่อนข้างดี โดยเฉพาะชั้น
ป. 3 ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และวิทยาศาสตร์ ส่วนชั้น ป. 6
รายวิชาที่เด็กบ้านเรียนได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของเด็กนักเรียน

ในโรงเรียน ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ในด้าน
คุณลักษณะอื่น ๆ ผู้ปกครองเห็นว่าลูกมีพัฒนาการมากขึ้น มีความคิด-
ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดแตกต่างกันระหว่างเด็กบ้านเรียนด้วยกัน
และเด็กทุกคนจะยอมรับซึ่งกันและกันในความเก่ง/ถนัดของเด็กแต่ละคน
เนื่องจากเด็กสามารถเล่นได้อย่างอิสระ สามารถคิดนอกกรอบได้ มี
การเรียนรู้จากการทำงานจริง และได้ฝึกแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง
รวมทั้งมีความสุขในการเรียน

การออกหลักฐานการจบการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ยังไม่ได้กำหนดรูปแบบหลักฐานการจบการศึกษาให้แก่ผู้เรียน โดยอยู่-
ระหว่างประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่ง-
เป็นเรื่องที่ควรเร่งจัดทำเพราะบางครั้งอาจมีความจำเป็นต้องใช้เกิดขึ้น
ได้ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังได้จัดทำบัตรประจำตัวให้-
แก่ผู้เรียนบ้านเรียนด้วย

การขยายตัวของบ้านเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1
ได้มีผู้สนใจที่จะจัดการศึกษาโดยครอบครัวมากขึ้น ซึ่งสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาก็พร้อมจะให้คำแนะนำในการจัดการศึกษา ขณะเดียวกัน-
ผู้ปกครองก็รู้สึกดีใจที่ยังมีทางเลือกให้สามารถเลือกที่จะจัดการศึกษา
ให้กับลูกหลานของตนเองได้หรือจะเลือกรับบริการการศึกษาที่จัดโดย
รัฐก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของผู้ปกครอง

บ้านเรียนดวงตะวันเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาทาง-
เลือกของสังคมไทย และเป็นสีลั่นในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราช-
บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเปรียบเหมือนดอกไม้ที่มีหลากหลายสีลั่น-
ฉันทัด การจัดการศึกษาในสังคมไทยก็ควรมีความหลากหลายฉันทัด
โดยมีเป้าประสงค์สำคัญคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกำลังสำคัญ-

ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวันที่ผ่านมา มีดังนี้

1. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน กฎกระทรวงได้กำหนดให้ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาาร่วมกันกำหนดแผนการจัดการศึกษาตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแต่ละฝ่ายมีความเข้าใจการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะยึดการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นหลัก ขณะที่บ้านเรียนมีปรัชญาแนวคิดในการจัดการศึกษาของตนเองที่ต่างจากการศึกษาในโรงเรียน ทำให้ต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันหลายครั้งระหว่างบ้านเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่าจะได้ข้อยุติ ให้บ้านเรียนสามารถปรับแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามความคิดในการจัดการศึกษาของบ้านเรียนได้

2. การพิจารณาแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนจะต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามที่กระทรวงกำหนดยังไม่สามารถผ่านได้ง่ายนัก และต้องมีการปรับปรุงกันหลายครั้ง ทำให้บ้านเรียนรู้สึกท้อถอย เนื่องจากการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเป็นเรื่องใหม่ของสังคมไทย คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่จึงยังขาดความรู้ ความเข้าใจ จึงไม่มั่นใจว่าครอบครัวจะทำได้ รวมทั้งการจัดการศึกษาของบ้านเรียนมีความแตกต่างจากการศึกษาในโรงเรียน ทั้งที่เป็นการศึกษาระดับเดียวกัน เนื่องจากไม่ต้องการจัดการศึกษาที่

ยึดติดกับหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน นอกจากนั้นยังใช้เวลามากในการพิจารณาแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน เนื่องจากการประชุมคณะกรรมการฯ แต่ละครั้งถือเป็นเรื่องใหญ่โดยมีบุคคลภายนอกและผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมจำนวนมาก และมีวาระการประชุมจำนวนมากในการประชุมแต่ละครั้งซึ่งไม่ได้จัดให้มีบ่อยครั้ง

นอกจากนี้ กฎกระทรวงอื่น ๆ ที่ออกตามมาตรา 12 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษาได้ ไม่จำเป็นต้องผ่านคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา แต่กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ซึ่งกฎกระทรวงต่าง ๆ ภายใต้มาตรา 12 ก็ควรจะมีความหมายการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันด้วย

3. การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาของบ้านเรียน ต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ศึกษานิเทศก์มีความกังวลและต้องการให้บ้านเรียนใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนกับโรงเรียนปกติ รวมทั้งต้องการให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาในลักษณะเดียวกับโรงเรียนโดยจัดทำเป็นเกรดใน 8 กลุ่มสาระวิชา เพื่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย และเพื่อให้เด็กจากบ้านเรียนสามารถกลับเข้าเรียนในโรงเรียนในช่วงชั้นต่าง ๆ หรือระหว่างช่วงชั้นได้ แต่บ้านเรียนเห็นว่าหากจำเป็นต้องมีการประเมินผล ควรเป็นการประเมินในลักษณะดีหรือไม่ดี ผ่านหรือไม่ผ่าน ฯลฯ โดยไม่ต้องประเมินเป็นเกรด ซึ่งไม่จำเป็นต้องประเมินแบบเดียวกับการศึกษาในโรงเรียน

4. ครอบครัวที่จัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงฯ ยังไม่ได้รับเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาจากรัฐอย่างเป็นทางการเป็นระบบตามสิทธิที่ควรจะได้รับ แม้ว่าปัจจุบันจะได้รับเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอแทนเขต 1 เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนอยู่แล้ว- นั้น แต่ก็ควรมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบไม่ว่าบ้านเรียนจะจดทะเบียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ก็ตามก็ควรจะได้รับเงินอุดหนุนเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ตามที่ครอบครัวบางแห่งได้รับเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แม้ว่าจะไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาแต่ก็ทำให้ครอบครัวดีใจและภูมิใจมากที่รัฐมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ รวมทั้งให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของบ้านเรียน ตลอดจนได้สร้างความรู้สึกร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับบ้านเรียน

5. ยังมีความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและบ้านเรียนในประเด็นดังนี้

5.1 การไม่มีสังคมของบ้านเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-เห็นว่า เด็กจากบ้านเรียนจะขาดการเข้าสังคม โดยเห็นว่าสังคมของเด็ก-บ้านเรียนดวงตะวันจะเป็นเด็กกลุ่มเดิมโดยตลอดซึ่งจะมีเพียง 5 คน จึงเป็นประเด็นที่ไม่สนับสนุนให้ครอบครัวจัดบ้านเรียน ขณะที่บ้านเรียนมีความเห็นว่า จากการวิจัยเรื่อง home school ในต่างประเทศ โดย ดร.อมรวิรัช นาครทรรพ ได้พบว่า ในสหรัฐอเมริกามีคนจัด home school จำนวนล้านกว่าครอบครัว และได้มีงานวิจัยรองรับแล้วว่า เด็ก home school ไม่ได้มีปัญหาด้านสังคมเลย และเห็นว่า ขณะที่ลูกเรียนอยู่ที่โรงเรียนแม้ว่าจะมีเด็กในห้องจำนวน 50 คน เด็กจะรู้จักกันเพียงไม่กี่คนซึ่งก็จะไม่รู้จักกันทั้งหมด แต่การเรียนที่บ้านเรียน

เด็ก ๆ จะรู้จักกันครบ และบ้านเรียนอาจจะเป็นสังคมเล็ก ๆ แต่ก็เป็-
นสังคมที่ดี โดยยังมีความเป็นพี่เป็นน้องที่รวมตัวแบบชุมชนชนบท มี
สายใยเชื่อมโยงกัน ที่ไม่ใช่ลักษณะของสังคมเมืองอีกด้วย เด็กบ้าน
เรียนจึงไม่ขาดทักษะทางด้านสังคม

นอกจากนี้ในช่วงประถมศึกษา จะเป็นช่วงวัยที่เด็กมีความ
ประทับใจ จากการสังเกตลูกในบ้านเรียน ซึ่งมีเด็กเพียง 5 คน โดย-
เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน เด็กจะเขียนบันทึกของตัวเอง ซึ่ง
เด็กคนหนึ่งบันทึกว่าเพื่อนคนหนึ่งไม่ชอบเขา เพราะเขาเป็นคนเสียงดัง
เด็กก็บอกว่าจะพยายามปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนให้ได้ โดยใช้เสียงน้อย
ลง แล้วก็เริ่มหันมาเล่นกันได้ ซึ่งเด็กก็จะมีการเรียนรู้ทางสังคมและ
บางครั้งยังสอนผู้ใหญ่ด้วย เพราะบางครั้งที่ผู้ใหญ่แลกเปลี่ยนความเห็น
กันจะมีความเห็นไปคนละทาง แต่ลูกกลับบอกว่าคิดอย่างนี้ไม่ได้ต้อง
คิดในด้านบวก ดังนั้นถ้าต้องการให้เด็กมีสังคมที่ดีจะต้องเริ่มตั้งแต่ชั้น-
ประถมศึกษา ถ้าไปเริ่มที่ชั้นมัธยมศึกษาก็อาจจะไม่ทัน

กรณีที่น้องน้ำฟ้า ซึ่งในตอนแรกหลายฝ่ายยังไม่มั่นใจในเรื่อง-
การเข้าสังคม แต่ก็สามารถเห็นความสามารถในการเข้าสังคมของเด็ก
บ้านเรียนได้ชัดเจน เมื่อน้องน้ำฟ้า ซึ่งเรียนอยู่ชั้น ป. 6 เมื่อไปอยู่คุณหมิง
ประเทศจีน อยู่กับใครก็ไม่รู้จัก แต่ก็สามารถอยู่ได้ถึงเดือนครึ่ง เมื่อไป-
อยู่โรงเรียนก็กลายเป็นเพื่อน ๆ ก็ให้เป็นหัวหน้าห้อง เวลาทำกิจกรรม-
อะไร ครูจะยกขึ้นมาเป็นตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าเด็กคบกับเพื่อนได้ดี
และน้องของน้องน้ำฟ้าซึ่งเป็นคนพูดน้อย ก็สังเกตเห็นว่าเวลาไปว่ายน้ำ
ก็จะเป็นคนที่ทักทายคนอื่นก่อน สามารถดูแลเด็กรุ่นน้องได้ เมื่อพบ
เพื่อนวัยเดียวกันก็สามารถทักทาย เข้ากับลูกพี่ลูกน้องได้ดี พ่อแม่จึง
ไม่เชื่อในสิ่งที่กังวลกันว่าเด็กบ้านเรียนจะไม่มีสังคม

ขณะเดียวกันเด็กบ้านเรียนกลับมีทักษะทางสังคมที่ดีกว่าเด็กทั่วไป เพราะเด็กบ้านเรียนคบกับคนได้หลายระดับ สามารถเรียก-สรรพนามตามอาวุโสได้เอง เช่น เรียกลุงป้าได้

ทั้งนี้ การอยู่ร่วมกันในสังคมของเด็ก ควรจะพิจารณาจาก 3 คำถามหลัก คือ

- 1) องค์ประกอบใดที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการสร้างสังคมที่ดีให้เกิดขึ้น
- 2) สังคมของคน เริ่มมีความหมายตั้งแต่ช่วงอายุใด
- 3) การที่สังคมดี สังคมไม่ดี กับไม่มีสังคม แตกต่างกันอย่างไรร

หากนำข้อพิจารณาทั้ง 3 ประเด็นนี้เป็นหลักก็จะทำให้อธิบาย-การมีสังคมของเด็กได้ชัดเจนขึ้น

5.2 การเรียนที่บ้านเรียนเป็นการกักขังเด็ก ผู้ที่จัดการศึกษาในระบบโรงเรียนบางครั้งมีมุมมองว่า บ้านเรียนกักขังเด็กอยู่กับบ้าน แต่บ้านเรียนกับมองว่า เด็กบ้านเรียนมีการทัศนศึกษาบ่อยที่สุด ในทุกสัปดาห์ เทศกาลทุกเทศกาล พ่อแม่จะพาไป ซึ่งจะพบกับผู้คนมากมาย และได้พบคนหลากหลายมากกว่าเด็กในโรงเรียน ซึ่งเด็กบางคนเมื่อเพื่อนของพ่อหรือแม่มาเยี่ยมที่บ้าน เด็กจะยกมือไหว้ แล้วจะลุกหนีเลย ไปเล่นเกม หรือกิจกรรมส่วนตัว แต่เด็กบ้านเรียนจะเข้ามาพูดคุยด้วย โดยเด็กจะรู้ว่าคนนี้เป็นใคร มาจากไหน เป็นความแตกต่างที่เห็นได้ว่าบ้านเรียนไม่ได้ขังเด็กไว้ และการผลักดันเด็กให้มีสังคมมากขึ้น จะส่งผลให้ลดเวลาในการสร้างความผูกพันในครอบครัวลงหรือไม่ หากมุ่งการมีสังคมกับคนอื่น แต่กลับส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวลดน้อยลง พอโตขึ้นความผูกพันที่มีต่อบ้าน ต่อครอบครัว ก็

จะน้อยลงด้วย ทำให้ลดทอนความเข้มแข็งในครอบครัว อันเป็นพื้นฐาน-
ที่สำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ในสังคม

5.3 การมีวินัยของเด็กบ้านเรียน ผู้จัดการศึกษาในระบบ-
โรงเรียนมักจะมองว่าเด็กบ้านเรียนไม่มีวินัย แต่ในความเป็นจริงแล้ว
บ้านเรียนสามารถยืนยันได้ว่า เด็กบ้านเรียนที่จบไปแล้วและเข้าเรียน
ต่อในโรงเรียน ทุกคนจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูงกว่าเพื่อนใน
ห้องเรียนทั้งหมด ไม่ว่าเรื่องการบ้าน การเตรียมอุปกรณ์การสอน การ
ฟังตนเอง การพูดคุยในห้อง เด็กบ้านเรียนจะไม่พูดคุยในเวลาเรียน
ทั้ง ๆ ที่มีอิสระมากในการพูดคุย แต่ก็ยังไม่มีการวิเคราะหวิจจัยกันถึง-
สาเหตุที่แท้จริง อย่างไรก็ตามในการนำเสนอต่อคนทั่วไป/ผู้จัดการศึกษา-
ในระบบ ก็จะต้องแสดงหลักฐาน/ผลงานให้เห็น และอธิบายได้ว่าเป็น-
เพราะอะไร

5.4 บ้านเรียนปกป้องเด็กมากเกินไปทำให้เด็กบ้านเรียนรับ
กับโลกภายนอกไม่ได้ ซึ่งบ้านเรียนเห็นว่า บ้านเรียนไม่ได้ปกป้องเด็ก
มากเกินไป ในทางตรงกันข้ามเด็กบ้านเรียนจะเหนื่อยกว่าเด็กในโรงเรียน
เพราะทำทุกอย่างเองหมด พ่อแม่ไม่ได้ปกป้องมากเกินไป เกี่ยวข้าวยังได้-
เกี่ยวเอง ไม่ได้เรียนแต่บนกระดาน และในห้องเรียน

5.5 การจัดการศึกษาของบ้านเรียน คนปกติที่ไม่มีรายได้มาก-
เพียงพอจะไม่สามารถจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนเองได้ และ-
ผู้ปกครองยังมีภารกิจในด้านอื่นอีกด้วย ซึ่งทำให้ครอบครัวจัดการศึกษา-
นอกสถานที่ให้ลูกได้เพียงเดือนละครั้ง เช่น การเล่นกีฬา เล่นเทนนิส
ซึ่งก็ไม่สามารถทำได้บ่อย ๆ

ทั้งนี้จากการประชุมสัมมนาเรื่อง บ้านเรียน หนทางแห่งปัญญา-
และความรัก เมื่อวันที่ 10-11 สิงหาคม 2549 ณ สวนสายน้ำ จังหวัด-

สงขลาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจุบันมีครอบครัวที่ย้อย ที่จังหวัดชุมพร ซึ่งไม่ได้มีฐานะดีแต่อย่างไร แต่กลับจัดการศึกษาให้กับลูกที่บ้านถึง 2 คน โดยไม่จำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายใด ๆ เลย เพียงแต่ใช้สภาพแวดล้อมของครอบครัวที่มีอยู่ เป็นเนื้อหาสาระ สื่อ และอุปกรณ์การจัดการศึกษาให้กับลูกได้โดยไม่ต้องซื้อหาแต่อย่างไร เช่นเดียวกับครอบครัวธนธีรโชติที่จังหวัดนครสวรรค์ก็เช่นกัน ที่ได้เปลี่ยนวิถีครอบครัวมาดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายพึ่งตนเองผ่านการทำเกษตรธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเร่งผลักดันการส่งเสริมสนับสนุนของภาครัฐตามสิทธิที่ผู้เรียนควรจะได้รับตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะเงินอุดหนุนการจัดการศึกษา
2. ควรเร่งสร้างความเข้าใจและการยอมรับบ้านเรียนระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับครอบครัวให้มากขึ้น ซึ่งครอบครัวที่จัดบ้านเรียนส่วนใหญ่ในช่วงหลัง ยังขาดความพร้อมค่อนข้างมาก โดยมีความจำเป็นจากตัวเด็กและบางครั้งพ่อแม่ยังไม่พร้อม จึงควรสร้างกระบวนการการทำงานระหว่างครอบครัวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่องที่จำเป็น เช่น แผนการจัดการศึกษา การติดตามประเมินผล เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน และไม่ต้องถกเถียงกันต่อไป
3. ควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าเด็กบ้านเรียนมีการเรียนรู้อย่างไร และเด็กบ้านเรียนที่เรียนจบแล้วไปทำอะไรบ้าง เช่น เด็กที่จบ ป. 6 แล้วจะไปเรียนในโรงเรียนได้หรือไม่ มีทางเลือกอะไรได้บ้าง หรือเรียนที่บ้านเรียนต่อ หรือเด็กที่จบ ม. 6 จะไปเข้ามหาวิทยาลัยได้หรือไม่ มีมหาวิทยาลัยให้เลือกอย่างไร หรือจบแล้วมีงานทำหรือไม่ เพื่อให้

สังคมได้มองเห็นว่าถ้าจัดบ้านเรียนแล้ว เป้าหมายชีวิต จุดหมายปลายทาง จะเป็นอย่างไร ซึ่งควรกระจายให้สังคมได้รับรู้

ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายบ้านเรียนควรเริ่มจากเด็กอนุบาล ที่จำเป็นต้องให้พ่อแม่เข้ามาโอบอุ้มอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเด็กในช่วงชั้นแรก ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเด็กพิเศษ เด็กพิการ เด็กทุกคนควรมีสิทธิได้รับการศึกษาแบบบ้านเรียน โดยเฉพาะพ่อแม่ของเด็กที่ได้รับทุกข์จากการศึกษาที่รัฐจัดให้ จึงจำเป็นต้องจัดบ้านเรียนเอง ไม่ว่าจะพ่อแม่จะพร้อมหรือไม่ก็ตาม ซึ่งจะต้องเริ่มจัดการศึกษาให้กับลูกเลย เพื่อให้เด็กสามารถปรับเปลี่ยนชีวิตได้ และเด็กมีพลังมากกว่าผู้ใหญ่ ต้องจุดไฟที่เด็กให้ได้ให้พร้อมที่จะเรียนโดยธรรมชาติ และมีความรักให้กับบุตรหลาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่สนใจที่มีความพร้อมและมีความต้องการสามารถจัดบ้านเรียนได้มากขึ้น รวมทั้งช่วยให้อาจารย์สามารถติดต่อประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้สะดวกยิ่งขึ้น และทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสังคมมีความรู้ความเข้าใจในบ้านเรียนมากขึ้น

4. จัดให้มีการสัมมนาเพื่อนำเสนอผลผลิตของบ้านเรียน ทั้งที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระบบ และที่เรียนจบจนมีงานทำแล้ว เช่น ลูกของนายแพทย์โชติช่วงก็เป็นตัวอย่างที่น่าสนใจ ซึ่งมีสัมมาคารวะดี และดูแลตัวเองได้ดี เป็นต้น เกี่ยวกับความเห็นในการจัดการศึกษาของบ้านเรียนและผลที่ได้รับ อันเป็นความจริงส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้น แม่ปัจจุบันจะยังไม่สามารถกล่าวได้อย่างเต็มที่มากนักจากประสบการณ์จริงเพราะยังเป็นการเพิ่งเริ่มต้น แต่ก็สามารถนำเสนอเรื่องจริงที่เกิดขึ้นออกสู่สังคมได้

5. การสนับสนุนด้านการจัดพิมพ์งานเขียนของบ้านเรียน ที่ผ่าน

มางานเขียนของบ้านเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยประสบผลสำเร็จมากนัก เพราะเป็นการเขียนในเชิงอุดมคติ แต่ก็ควรมีหนังสือประสบการณ์การ เรียนรู้ของบ้านเรียนออกมาสู่สังคมอย่างสม่ำเสมอ โดยกระทรวง- ศึกษาศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดพิมพ์ส่วนหนึ่ง เนื่องจากการ- จัดการศึกษาของบ้านเรียนก็เป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่ง ที่เป็น- รูปแบบใหม่ของสังคมไทย โดยงานเขียนควรมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม- มากขึ้น และอาจไม่มีความคล้ายคลึงกับการศึกษาในระบบ

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมพ่อแม่ที่จัดการศึกษาบ้าน เรียน โดยผู้ที่เริ่มต้นจัดบ้านเรียนอยู่แล้วขอให้มั่นใจว่ามาถูกทางแล้ว ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อลูกโดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในช่วงปฐมวัย และเด็ก จะเรียนไปถึงระดับใดก็ขึ้นอยู่กับตัวเด็กเองและสภาพสังคม กลไกการ- จัดการศึกษาในขณะนั้น ทั้งนี้การจัดการศึกษาของบ้านเรียน ลูกไม่ จำเป็นต้องคิดเหมือนกับพ่อแม่ และเดินตามที่พ่อแม่ขีดเส้นไว้ให้ เพราะ- เด็กย่อมมีความสำคัญต่อสังคมมากกว่าพ่อแม่ และเป็นการกระทำที่ดี ที่สุดเท่าที่พ่อแม่จะเริ่มต้นให้ได้

7. เทคนิคการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

7.1 ผู้บริหาร ต้องเข้าใจ มีวิสัยทัศน์ และให้ความสนใจกับ- บ้านเรียน ทั้งในระดับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ รองผู้อำนวยการ เพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้วยดีทั้งในด้- านบุคลากรและงบประมาณ โดยผู้อำนวยการฯ ได้กล่าวว่า การวัดผลการ- จัดการศึกษาของบ้านเรียนเปรียบเหมือนกับการจราจรซึ่งมี 3 ทาง- ได้แก่ ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ การเอากฎจราจรทางบกไปวัดกับ การจราจรทางอากาศคงไม่ได้ เช่นเดียวกับการที่จะนำเอาการวัดผลใน- โรงเรียนมาใช้กับบ้านเรียนย่อมไม่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้บริหารยังมี-

เทคนิคในการนำเสนอแผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนให้ผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาอีกด้วย

7.2 เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของบ้านเรียนต้องมีความเข้าใจในกฎกระทรวงและต้องสามารถเชื่อมโยงการทำงานเข้ากับหลาย ๆ ฝ่ายได้ ทั้งเจ้าหน้าที่กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษากลุ่มศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานนโยบายและแผน และกลุ่มงานประชาสัมพันธ์ และต้องเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน รวมทั้งมีแนวคิด-นอกกรอบ

7.3 ทีมงานแข็งแกร่ง โดยประกอบด้วย กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มนโยบายและแผน ศึกษานิเทศก์ และกลุ่มงานประชาสัมพันธ์ ที่ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาของบ้านเรียนในสื่อต่าง ๆ อันเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

7.4 ผู้ประสานงานกับครอบครัวจะต้องทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับบ้านเรียน ด้วยการสอบถามถึงความต้องการของบ้านเรียน ขณะเดียวกันก็แจ้งให้บ้านเรียนได้รับทราบถึงทิศทางนโยบายของหน่วยงานส่วนกลาง เมื่อมีปัญหาใดเกิดขึ้นก็จะปรึกษาหารือกันในระดับเจ้าหน้าที่ก่อน เพื่อประสานการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นก่อนที่จะมีการประชุม โดยดำเนินการตามขอบเขตหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และให้ความสำคัญกับผู้จัดการศึกษากันเป็นหลัก

7.5 บ้านเรียนควรเปิดใจเพื่อให้มีการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างบ้านเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีการปรึกษาหารือการทำงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้ได้แนวคิดใหม่ ๆ และเห็นมุมมองแต่ละด้านที่แตกต่างออกไป

ซึ่งเจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เห็นว่า แนวคิด
ของบ้านเรียนก็น่าสนใจฟังแล้วรู้สึกที่ การคุยกับบ้านเรียน จึงทำให้ได้
ความรู้ที่ดี และมีความสุข เช่น การประเมินเด็กแบบที่ไม่ให้เด็กรู้ตัว
นานถึง 3 ชั่วโมง ทำให้รู้ว่าน้องชอเทียมเป็นเด็กอย่างไร น้องน้ำฟ้า-
เป็นเด็กอย่างไร ซึ่งได้พบว่าน้องชอเทียมมีลักษณะเป็นเด็กอัจฉริยะ
ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงต้องการส่งเสริมสนับสนุนเพิ่มมาก
ขึ้นไปอีก แต่ผู้ปกครองเห็นว่าควรปล่อยให้ดำเนินไปตามธรรมชาติ
และตามหลักสูตรของบ้านเรียนต่อไป

บรรณานุกรม

- กอร์ดอน ดรายเดน และ เจนเนต วอส. **พลิกฝ่ามือเรื่องเรียนรู้**. แปลโดย ธัญญา ผลอนันต์ และคณะ. กรุงเทพมหานคร: ชวีญ-ข่าว' 94. พิมพ์ครั้งที่ 1, 2545.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดวอลดอร์ฟ**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 1, 2543.
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, สำนักงาน. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: 2549.
- ชนเศ ขำเกิด. **ศัพท์ปฏิรูปการศึกษาที่ควรรู้**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2549
- โธมัส อาร์มสตรอง. **พหุปัญญาในห้องเรียน : วิธีการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาหลายด้าน** แปลโดย อารี ลัคนหวิ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา. 2543
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด. ม.ป.ท.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **รวมกฎหมายการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2548.
- ตันสนีย์ ฉัตรคุปต์. **ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอลดีปัญหาการเรียนรู้ที่แก้ไขได้**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.2543.

ภาคผนวก ก

**กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. 2547**

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

พ.ศ.๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา-
แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ-
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"จัดการศึกษา" หมายความว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย
ครอบครัวแก่ผู้เรียน

"ครอบครัว" หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาซึ่ง
เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและ-
พาณิชย์

"ผู้จัดการศึกษา" หมายความว่า บุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่ได้รับ-
มอบหมายจากครอบครัวนั้นให้จัดการศึกษา

"ผู้เรียน" หมายความว่า บุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในปกครองของครอบครัว

"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาข้อ ๒ ให้ครอบครัว ซึ่งประสงค์จะจัดการศึกษายื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อสำนักงานคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ชื่อสกุลของครอบครัว

(๒) ชื่อ ชื่อสกุลของผู้เรียน

(๓) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัวและผู้เรียน

(๔) ที่ตั้งและแผนผังสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา

(๕) สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของผู้จัดการศึกษาเว้นแต่ผู้จัดการศึกษาผ่านการประเมินโดยสำนักงานว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

(๖) ระดับและประเภทการจัดการศึกษา

(๗) แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานร่วมกันกำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ข้อ ๓ ให้สำนักงานเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็วและแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการ-

ศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาตามข้อ ๒

ข้อ ๔ ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่า ครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาใด ไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๒ (๗) ให้สำนักงานแนะนำให้ครอบครัวนั้นปรับปรุงการจัดการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด หากครอบครัวดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำแนะนำ ให้สำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาให้ครอบครัวนั้น เลิกจัดการศึกษา

ข้อ ๕ ให้ครอบครัวดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามที่สำนักงานกำหนดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๖ ให้สำนักงานจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ครอบครัวจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น และจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลใหม่ภายในระยะเวลาที่สำนักงาน กำหนด

ข้อ ๗ ให้สำนักงานออกหนังสือรับรองหรือหลักฐานการจบการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามข้อ ๖

ข้อ ๘ การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจมีได้ในการณื่อดังต่อ-

ไปนี้

- (๑) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว
- (๒) คณะกรรมการมีมติให้เลิกจัดการศึกษาตามข้อ ๔

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๗

อดิศักดิ์ โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ บัญญัติให้ครอบครัวมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน

สารบัญ

	หน้า
ประวัติความเป็นมาของบ้านเรียนดวงตะวัน	109
การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาบ้านเรียนดวงตะวัน	113
องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้	113
หลักสูตรบ้านเรียนดวงตะวัน	114
การเรียนรู้จากครอบครัว	119
ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว และข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน	119
หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	126
หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	137
หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	155
การเพิ่มพูนทักษะทางสังคม	172

แผนการจัดการศึกษาของ บ้านเรียนดวงตะวัน

แผนการจัดการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน ประกอบด้วย 7 ส่วน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา การจัดกระบวนการการเรียนรู้ การศึกษา ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัวและผู้เรียน หลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 2 หลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 6 และการเพิ่มพูนทักษะทางสังคม

ประวัติความเป็นมาของบ้านเรียนดวงตะวัน

บ้านเรียนดวงตะวัน ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม 2544 โดย นายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิธ และคุณสมใจ ลาภจตุรพิธ โดยเริ่มต้นจากความต้องการที่จะแก้ปัญหาของเด็กสองคนที่อยู่ในการดูแล ซึ่งมีปัญหาและการดำเนินการแตกต่างกันในขณะนั้น ดังต่อไปนี้

1) เด็กชายเฉลิมพล ลาภจตุรพิธ ศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษา-
ชั้นปีที่ 5 พบปัญหาดังต่อไปนี้

* ผลการเรียนไม่ดีมาต่อเนื่อง การอ่านไทยอยู่ในระดับ ป.3
และการเขียนอยู่ในระดับ ป.2

* ชอบก่อกวนเพื่อนขณะเรียน

* มีการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ๆ และพูดจากร้าวร้าวกับครู

* ภายหลังปรึกษาจิตแพทย์ นายแพทย์ธีรเกียรติ พบว่ามีระดับไอคิว 110 แต่พบปัญหาเป็นโรคสมาธิสั้น และโรคความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD - Learning Disability)

เมื่อทราบถึงปัญหาผู้ปกครองจึงได้จัดการศึกษาให้เด็กชายเฉลิมพล โดยเป็นการเรียนกับโรงเรียนมหัศจรรย์ในบางวิชา และทางผู้ปกครองได้จ้างคุณครูสมัย ต่อชีวิต ซึ่งจบจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น มาสอนวิชาการอ่านการเขียนตามคำแนะนำของจิตแพทย์ ซึ่งหลังจากดำเนินการได้ประมาณ 3 เดือน จิตแพทย์ให้ความเห็นว่า เด็กมีความสามารถในการอ่านดีขึ้นตามระดับช่วงชั้น เรื่องสมาธิดีขึ้นมาก และไม่ต้องรับประทานยาหรือมาพบแพทย์อีก ทางผู้ปกครองจึงจัดการศึกษาโดยวิธีนี้ต่อไป และรับเด็กมาเรียนรู้เพิ่มกับครูที่บ้านเรียนดวงตะวันมากขึ้นกว่าเดิม

ปัจจุบันเด็กชายเฉลิมพลได้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนอัสสัมชัญ จ.ระยอง จนถึงปัจจุบัน

2) **เด็กชายศุภวิชญ์ ลากจตุรพิท** ศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 1 ในขณะนั้น ผู้ปกครองพบปัญหา ดังนี้

* เด็กขาดความสุขในการไปโรงเรียน

* เด็กมีพฤติกรรมเชิงซึม เมื่ออยู่ต่อหน้าครู

* เด็กไม่พร้อมในการเร่งอ่าน - เขียน ตามหลักสูตรของโรงเรียน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ปกครองจึงได้พาเด็กออกจากโรงเรียนเดิม หลังจากจบเทอม 1 และด้วยความสนใจในแนวทางการศึกษาแนว

วอลล์ดอพ และขอจำกัดด้านหน้าที่การงาน ผู้ปกครองจึงได้จัดจ้างครู-
อีก 1 ท่านคือ ครูอรทัย อุประเสวีจ จบการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้ร่วมกันเข้าอบรมหลักสูตรระยะสั้น ของ
การศึกษาแนววอลล์ดอพ ที่กรุงเทพมหานคร จากนั้นจึงเริ่มจัดการ
ศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 ให้ และมีผู้ปกครองคนอื่น ๆ ที่สนใจส่ง-
เด็กมาร่วมด้วยอีกหลายคน จนมีเด็กระดับชั้นอนุบาล ถึง 7 คน

การเติบโตของบ้านเรียนดวงตะวัน

จากมูลเหตุการเริ่มต้นของบ้านเรียนดวงตะวันจวบจนถึงปัจจุบัน
มีนักเรียนทั้งสิ้น 8 คน ดังนี้

- ✿ ระดับชั้นอนุบาล 1-3 3 คน
- ✿ ระดับประถมศึกษาปีที่ 2 3 คน
- ✿ ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 1 คน
- ✿ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 1 คน

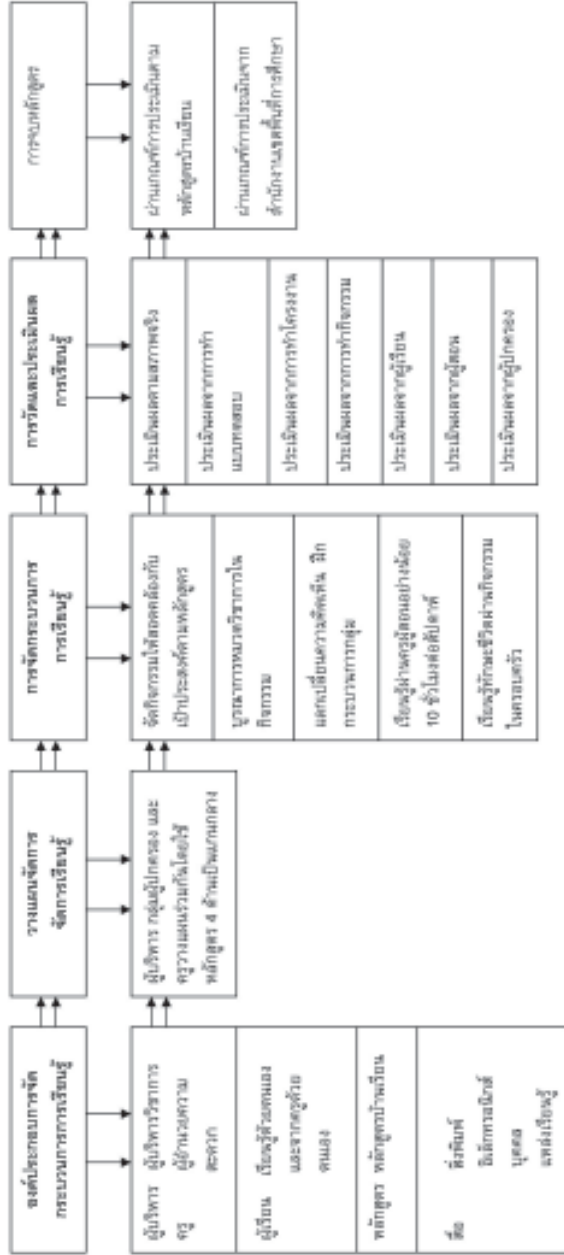
โดยเป็นความร่วมมือกันของ 6 ครอบครัว

แม้ว่า พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จะเปิดโอกาสให้จัดการ-
ศึกษาโดยครอบครัวได้ก็ตาม แต่ยังไม่มีความคุ้มครองรองรับ ทางบ้าน
เรียนดวงตะวันจึงได้ขึ้นทะเบียนเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาที่ทาง-
โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จ.กาญจนบุรี จนถึงปัจจุบัน

การจัดการเรียนรู้การศึกษารูปแบบบ้านเรียนดวงตะวัน

การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาบ้านเรียนดวงตะวัน

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้

ผู้บริหารวิชาการ ประกอบด้วย พ่อแม่จาก 6 ครอบครัวที่ร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ รวมถึงการระดมความคิดในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ๆ โดยมีนายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลามจตุรพิช เป็นผู้ประสานงาน

ครู ประกอบด้วย

✿ ครูประจำ จำนวน 2 ท่าน ได้แก่

- นางสาวอรทัย อุประเสริฐ วุฒิการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- นางสาวมณีรัตน์ สรรพวุธ วุฒิการศึกษาคณะวิทยาศาสตร์-บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

✿ ครูพิเศษ สอนเปียโน 1 ท่าน

- นายกิตติพันธ์ อิ่มเสมอ วุฒิการศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนดนตรีสถาบันดนตรีวรรณกานต์

✿ ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการสอนในบ้านเรียน 4 ท่าน

- นายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลามจตุรพิช
- นางสมใจ ลามจตุรพิช
- นายจำเริญ เรื่องศรีอรัญ
- นายกิตติกร วรรณพัฒน์

ผู้เรียนรู้ ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 5 คน จำแนกตามชั้นเรียน

- ประถมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ ด.ช.ศุภวิชญ์ ลามจตุรพิช ด.ช.กฤตริน เทพกิจอารีกุล และ ด.ช.ชยางกูร เรื่องศรีอรัญ

- ประถมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ ด.ญ. ใจแจ่ม วรรณพัฒน์
- ประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ด.ญ. ธรรมพร เรืองศรีอรัญ

หลักสูตรบ้านเรียนดวงตะวัน บ้านเรียนดวงตะวัน เลือกใช้หลักสูตร 4 ด้าน โดยนำมาจากหนังสือ "พลิกฝ่ามือหรือเรื่องเรียนรู้" ซึ่งเป็นหนังสือที่แปลจากหนังสือ "The Learning Revolution To change the way the world learns" แต่งโดย Gordon Dryden & Dr.Jeannette Vos ซึ่งเป็นการรวบรวมนวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ และการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาชั้นนำทั่วโลก

หลักสูตร 4 ด้าน มีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

1) **หลักสูตรด้านการพัฒนารายตัว** ครอบคลุมเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง การสร้างแรงจูงใจ การพัฒนาอัตลักษณ์ของตนเอง

2) **หลักสูตรทักษะชีวิต** รวมเรื่องการจัดการกับตนเอง การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การวางแผนอาชีพในอนาคต เศรษฐศาสตร์ การบริหารความขัดแย้ง และการเข้าถึงเทคโนโลยี

3) **หลักสูตรทักษะความคิด และการเรียนรู้** ประกอบด้วยทักษะ-ในวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะกับการทำงานของสมอง เพื่อให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเรื่องสนุก รวดเร็ว และมีประสิทธิผล

4) **หลักสูตรเนื้อหาวิชาการ** นำเนื้อหาตามหลักสูตรของกระทรวง-มาบูรณาการในกิจกรรมต่าง ๆ และสอนเสริมเป็นรายวิชา

ในแต่ละหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน จะมีเป้าประสงค์และคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ที่คาดหวัง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรด้านการพัฒนารายตัว

- v มีความตระหนักถึงศักยภาพในตนเอง
- v มีความเป็นปัจเจกชนภายใต้พื้นฐานวัฒนธรรมใน

บริบทของสังคม

- v มีความภูมิใจในตนเองและครอบครัว
- v มีความเพียรและอดทนในการทำงานจนสำเร็จลุล่วง

2. หลักสูตรทักษะชีวิต

- v สามารถมีเหตุผลในการแก้ไขปัญหาและทางออกที่เหมาะสมเมื่อเกิดความขัดแย้ง
- v รู้จักกาลเทศะ และมีสัมมาคารวะ
- v สามารถควบคุมอารมณ์โกรธและหงุดหงิดได้
- v สามารถยอมรับและเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้
- v สามารถสื่อสารด้วยการพูดและเขียนได้ดี (ในระดับตามพัฒนาการ)

3. หลักสูตรทักษะการคิดและการเรียนรู้

- v มีนิสัยรักการอ่าน
- v สามารถจับประเด็นของข้อมูลและเชื่อมโยงความรู้ได้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- v สามารถค้นหาความรู้ได้ดีจากแหล่งต่าง ๆ เช่น หนังสือ การสังเกต การทดลอง การจดบันทึก
- v สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้
- v รู้จักระบบความคิดสามารถนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสม

4. หลักสูตรเนื้อหาวิชาการ

- v กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรของกระทรวง-ศึกษาธิการ
- v กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น

กิจกรรมและวิชาเรียน

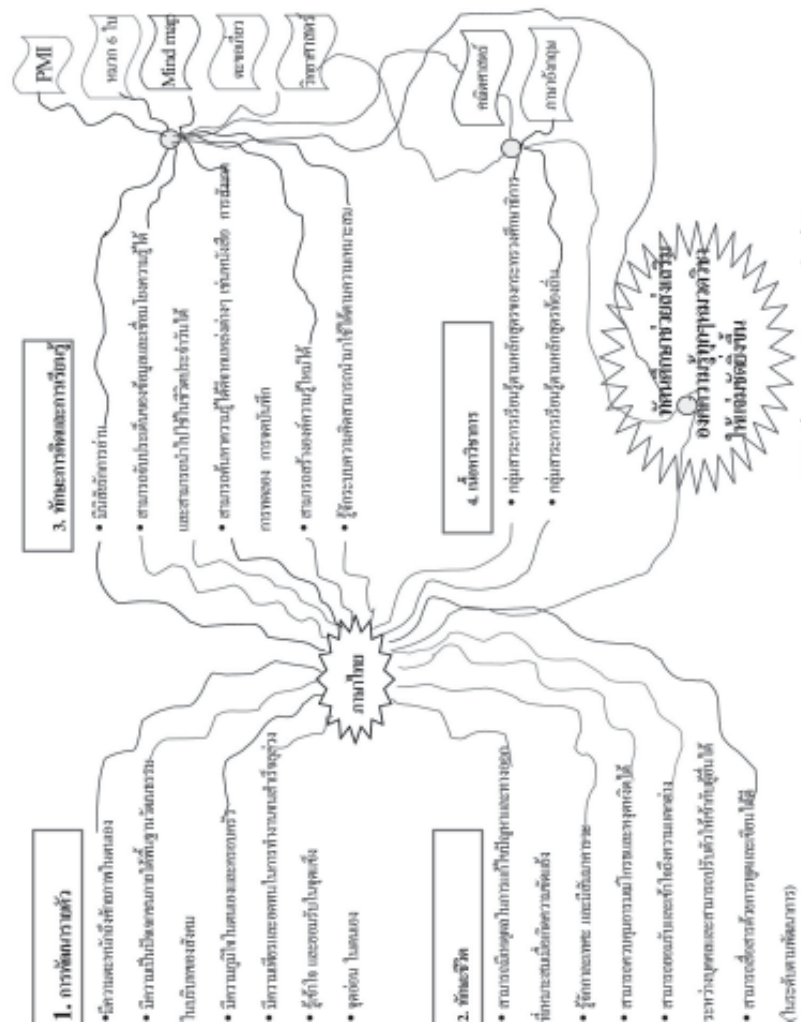
บ้านเรียนดวงตะวันได้จัดให้มีการเรียนการสอน 5 วิชา และ 6 กิจกรรม เพื่อตอบสนองหลักสูตร 4 ด้าน ดังนี้

รายวิชา ประกอบด้วย 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) ภาษาอังกฤษ 5) สังคมศึกษา

กิจกรรม ประกอบด้วย 1) ดนตรี(เปียโน) 2) งานประดิษฐ์ 3) งานเกษตร 4) กีฬา (ว่ายน้ำ) 5) ทักษะชีวิต 6) กิจกรรมฝึกสมอง (PMI, MIND MAPPING, ตะขอกีฬว, หมวก 6 ใบ)

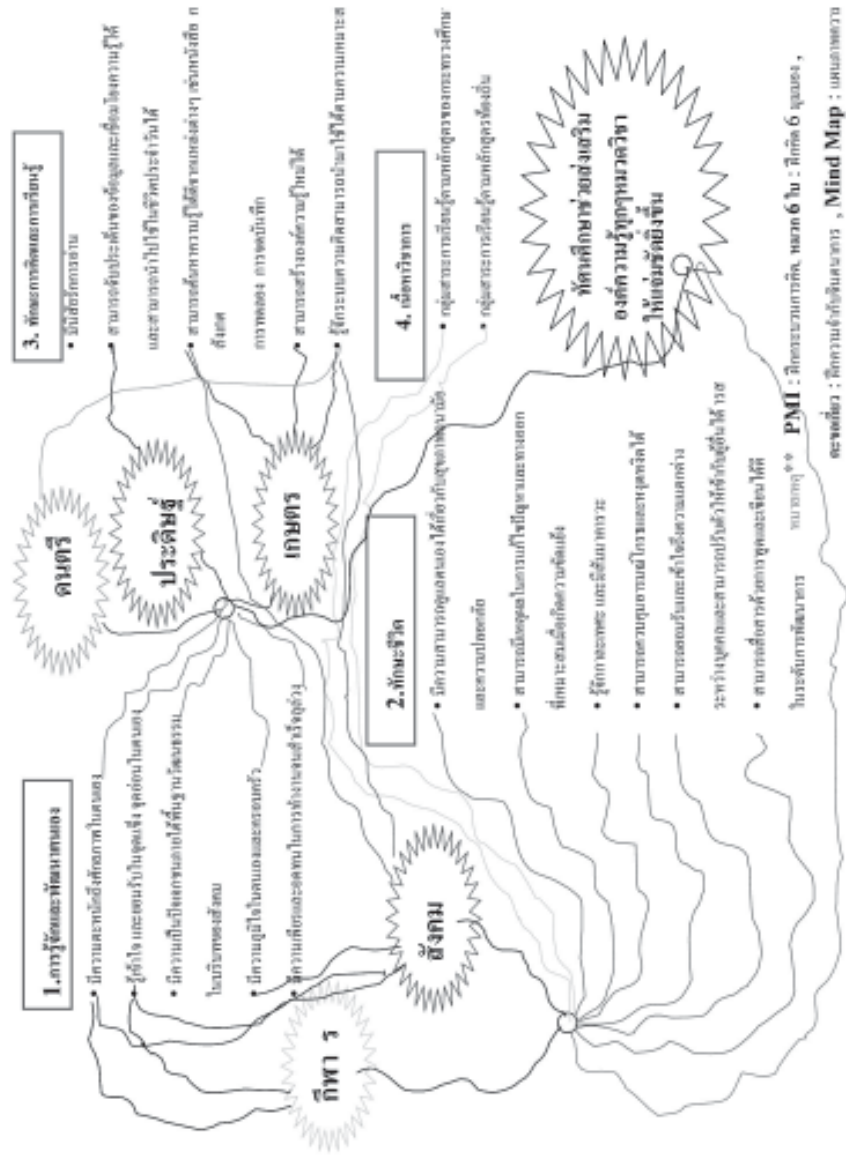
โดยกิจกรรมและวิชาเรียนจะตอบสนองต่อเป้าหมายของหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน ดังภาพ

หมายเหตุ* **PMI** : เป็นระบบการคิด, อนาคต 6 ปี : ปีที่ 6 นูเมอรัล ,
 เครื่องมือ : เป็นการนำกับกับบทเรียน , **Mind Map** : แผนภาพความคิด

ปีการศึกษาของบ้านเรียนดวงตะวัน บ้านเรียนดวงตะวัน แบ่งปี-
การศึกษา ออกเป็น 2 เทอม แต่ละเทอมมีระยะเวลาประมาณ 5 เดือน

เทอม 1 เดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน

เทอม 2 เดือนพฤศจิกายน - เดือนมีนาคม

โดยบ้านเรียนดวงตะวัน จะเปิดทำการวันจันทร์ - วันศุกร์ เว้น
วันหยุดนักขัตฤกษ์ ตามธนาคารหรือสถาบันการเงินเพื่อความสะดวก
ของผู้ปกครอง เริ่มกิจกรรมและการเรียนการสอนตั้งแต่เวลา 8.30-
16.30 น. ในแต่ละวัน ดูรายละเอียดจากตารางสอน ในส่วนของ
หลักสูตรในแต่ละชั้น

การเรียนรู้จากครอบครัว

นอกจากจะมีหลักสูตร 4 ด้านแล้ว ผู้ปกครองยังมีข้อตกลงกัน
ที่จะให้เด็กมีกระบวนการเรียนรู้ที่บ้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว
โดยครอบครัวพัฒนาการใน 3 ด้าน ได้แก่

- ✿ การดูแลสุขภาพ
- ✿ การพึ่งพาตนเองในชีวิตประจำวัน
- ✿ การสร้างระเบียบวินัยในตนเอง

ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว และข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน

บ้านเรียนดวงตะวันมีผู้เรียนที่จดทะเบียนกับสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา จำนวน 5 คน ได้แก่

1. **เด็กชายศุภวิชญ์ ลากจตุรพิธ** เกิดเมื่อ 31 ก.ค. 40 ปัจจุบัน-
อายุ 8 ปี ปีการศึกษา 2548 จะศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ประวัติการศึกษา

- ปี พ.ศ. 2542-2543 เรียนระดับเตรียมอนุบาลที่โรงเรียนอนุบาล-

พิมานเด็ก จ.ขอนแก่น

- ปี พ.ศ. 2544 เรียนระดับอนุบาล 1 ที่โรงเรียนขอนแก่นวิเทศน์-
ศึกษา จ.ขอนแก่น จนจบเทอม 1 ผู้ปกครองพบว่า แนวการศึกษา
เน้นวิชาการอ่านเขียนไม่สอดคล้องกับแนวคิดทางการศึกษาของผู้ปกครอง
จึงนำลูกออกจากโรงเรียนและมาจัดการศึกษาเอง ตั้งแต่เทอม 2 ของ
อนุบาล 1 ปี พ.ศ. 2544 ในนามบ้านเรียนดวงตะวัน จนจบชั้นอนุบาล
3 ในปี 2546

- ปี พ.ศ. 2547 เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 โดยครอบครัว-
จัดการศึกษาเองเช่นเดิม แต่ลงทะเบียนเป็นนักเรียนโรงเรียนหมู่บ้าน
เด็ก จ.กาญจนบุรี และประเมินผลร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน

พัฒนาการ มีพัฒนาการที่ดีในทุก ๆ ด้านเหมาะสมตามวัย

ความถนัดความสนใจ ด้านภาษา แต่งนิทาน และวาดภาพประกอบ

ลักษณะพิเศษเฉพาะตัว มีอารมณ์ขัน และจินตนาการ

ชื่อบิดา นายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลาภจตุรพิช

วุฒิการศึกษา แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อายุ 37 ปี **อาชีพ** รับจ้าง

ชื่อมารดา นางสมใจ ลาภจตุรพิช

วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์)

โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล

อายุ 38 ปี **อาชีพ** รับจ้าง

ที่อยู่ 360/198 ถ.เลียงเมือง ต.เมืองเก่า อ.เมือง ขอนแก่น 40000

2. เด็กชาย ชยางกูร เรืองศรีอรุญ เกิดเมื่อ 2 ต.ค. 2540
ปัจจุบันอายุ 8 ปี ปีการศึกษา 2548 จะศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ประวัติการศึกษา

- ปี พ.ศ. 2542-2543 เรียนระดับเตรียมอนุบาลที่โรงเรียนอนุบาล-
กุลศิริ

- ปี พ.ศ. 2544 เรียนระดับอนุบาล 1 ที่โรงเรียนอนุบาล
มณีอนุสรณ์ จนจบเทอม 1 เทอม 2/2544 ผู้ปกครองจึงนำออกจาก-
โรงเรียนมาร่วมจัดการศึกษากับบ้านเรียนดวงตะวัน เนื่องจากแนว
ความคิดทางการศึกษาบางอย่างไม่สอดคล้องกับทางโรงเรียน จนจบชั้น
อนุบาล 3 ในปี พ.ศ. 2546

- ปี พ.ศ. 2547 เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ที่บ้านเรียน-
ดวงตะวันเช่นเดิม และลงทะเบียนเป็นนักเรียนโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
จ.กาญจนบุรี โดยประเมินผลรวมกันกับโรงเรียน

พัฒนาการศึกษา มีพัฒนาการที่ดีในทุก ๆ ด้านเหมาะสมตามวัย
ความถนัดความสนใจ กีฬาและงานฝีมือ

ลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ร่างกายแข็งแรง การเคลื่อนไหวคล่องตัว
ชื่อบิดา นายจำเริญ เรืองศรีอรัญ

วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อายุ 37 ปี **อาชีพ** รับจ้าง

ชื่อมารดา นางสรินญา เรืองศรีอรัญ

วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อายุ 38 ปี **อาชีพ** รับจ้าง

ที่อยู่ 528/259 ม.11 แก่นทองธานี ต.บ้านเป็ด อ.เมือง ขอนแก่น

40000

3. เด็กชายกฤตริน เทพกิจอารีกุล เกิดเมื่อ 3 ส.ค. 2540
ปัจจุบันอายุ 8 ปี ปีการศึกษา 2548 จะศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ประวัติการศึกษา

- ปี พ.ศ. 2544 เรียนระดับอนุบาล 1 ที่โรงเรียนอนุบาลสวนสน
ตลอดปีการศึกษาที่เรียน เด็กประสบปัญหาด้านสุขภาพมาก ป่วยบ่อย
ขาดเรียนบ่อย ในช่วงที่แข็งแรงก็ยังมีอาการอาเจียนหน้าโรงเรียนบ่อย-
ครั้ง เด็กป่วยมีปัญหาเกี่ยวกับหู ต้องได้รับการผ่าตัด หลังผ่าตัดการ
ได้ยินไม่ชัดเจนต้องใช้เครื่องช่วยฟัง

- ปี พ.ศ. 2546 ผู้ปกครองตัดสินใจนำมาเรียนที่บ้านเรียน
ดวงตะวัน หลังจากเรียนที่บ้านเรียนสุขภาพดีขึ้นมาก ป่วยน้อยลง

พัฒนาการ มีพัฒนาการที่ดีในทุก ๆ ด้านเหมาะสมตามวัย

ความถนัดความสนใจ ชอบคิดและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้านตรรกะ-
คณิตศาสตร์

ลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ช่างพูดช่างเจรจา ราเริงสดใส

ชื่อบิดา นายชรินทร์ เทพกิจอารีกุล

วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

อายุ 39 ปี **อาชีพ** พนักงานบริษัท (รองผู้จัดการบริษัท เอไอจีไฟ-
แนนส์ สาขาขอนแก่น)

ชื่อมารดา นางพรนิตา เทพกิจอารีกุล

วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อายุ 44 ปี **อาชีพ** ค้าขาย (เจ้าของกิจการร้านขายยา) และกำลัง-
ศึกษาปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่อยู่ 438/3 ถ.กลางเมือง ต.ในเมือง ขอนแก่น 40000

4. เด็กหญิงใจแจ่ม วรรณพัฒน์ เกิดเมื่อ 25 ก.ค. 2539 ปัจจุบัน-
อายุ 9 ปี ปีการศึกษา 2548 จะศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ประวัติการศึกษา

- ปี พ.ศ. 2543 -2544 เรียนระดับอนุบาล 1-2 ที่โรงเรียนอนุบาล-
มณีอนุสรณ์

- ปี พ.ศ. 2545 ย้ายมาเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่บ้านเรียนดวงตะวัน
เนื่องจากผู้ปกครองอยากให้ลูกมีความสุขมากขึ้น

- ปี พ.ศ. 2546 เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนอนุบาล-
มณีอนุสรณ์ โดยสอบได้ที่ 1 ของชั้นเรียน

- ปี พ.ศ. 2547 ย้ายมาเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ที่บ้าน-
เรียนดวงตะวัน โดยลงทะเบียนเป็นนักเรียนโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
จ.กาญจนบุรี เนื่องจากเด็กขาดความสุขในการเรียน โดยประเมินผล
ร่วมระหว่างบ้านกับโรงเรียน

พัฒนาการ มีพัฒนาการที่ดี ในทุก ๆ ด้านเหมาะสมตามวัย

ความถนัด กีฬาเทนนิส

ลักษณะเฉพาะตัว มุ่งมั่นตั้งใจทำงานให้สำเร็จ

ชื่อบิดา นายกิตติกร วรรณพัฒน์

วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อายุ 36 ปี **อาชีพ** เจ้าของธุรกิจ

ชื่อมารดา นางทัศนีย์ วรรณพัฒน์

วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต ม. รามคำแหง

อายุ 37 ปี **อาชีพ** เจ้าของธุรกิจ

ที่อยู่ 797 ถ. รื่นรมย์ ต.ในเมือง อ.เมือง ขอนแก่น 40000

5. **เด็กหญิงธรรมพร เรื่องศรีอรัญ** เกิดเมื่อ 27 ก.ย. 2536
ปัจจุบันอายุ 12 ปี ปีการศึกษา 2548 จะศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ประวัติการศึกษา

- ปี พ.ศ. 2538 -2540 เรียนชั้นเตรียมอนุบาล ที่โรงเรียนอนุบาล-
พิมานเด็ก

- ปี พ.ศ. 2540-2542 สอบเข้าโรงเรียนสาธิตศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่นในชั้นอนุบาล 1-3

- ปี พ.ศ. 2543-2544 เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2 ที่โรงเรียน-
สาธิตศึกษาศาสตร์(ประถม) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ปี พ.ศ. 2545 ลาออกจากโรงเรียนสาธิตศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น มาเรียนที่บ้านเรียนดวงตะวันในชั้นประถมศึกษา-
ปีที่ 3 และขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จ.กาญจนบุรี-
โดยใช้การประเมินผลร่วมบ้านกับโรงเรียน (ลาออกเนื่องจากภาวะ
เครียด ไม่มีความสุขในการเรียน ทั้ง ๆ ที่ผลการเรียนอยู่ในระดับ 1-5
ของชั้นเรียน)

- ปี พ.ศ. 2546-2547 เรียนต่อเนื่องในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5

พัฒนาการศึกษา มีพัฒนาการที่ดีในทุก ๆ ด้านเหมาะสมตามวัย
ความถนัดความสนใจ กีฬาและงานฝีมือ

ลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ร่างกายแข็งแรง การเคลื่อนไหวคล่องตัว
ชื่อบิดา นายจำเริญ เรื่องศรีอรัญ

วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต ม. ขอนแก่น

อายุ 37 ปี **อาชีพ** รับจ้าง

ชื่อมารดา นางสรินญา เรื่องศรีอรัญ

วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต ม. ขอนแก่น

อายุ 38 ปี อาชีพ รับจ้าง

ที่อยู่ 528/259 ม.11 แกนทองธานี ต.บ้านเปิด อ.เมือง ขอนแก่น

40000

หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตารางเรียนชั้นประถมปีที่ 2

วันเวลา	06.30 น.	08.10 น.	09.30 น.	10.45น.	11.00 น.	12.00	13.00 น.	14.00 น.	15.00 น.
จันทร์	กิจวัตรประจำวัน ทบทวน	ทักทาย+ ทบทวน	ภาษาไทย	พัก	คณิตศาสตร์	อาหารกลางวัน	พจนานุกรม	ทำอาหาร	เกม
			หรือ คณิตศาสตร์		คณิตศาสตร์			กิจกรรม	
พุธ	ทบทวน	ทบทวน	หนังสือ	พัก	สังคม	อาหารกลางวัน	พจนานุกรม	เกม	เกม
			หรือ คณิตศาสตร์		ภาษาไทย			คณิตศาสตร์	
ศุกร์	ทบทวน	ทบทวน	ภาษาไทย	พัก	คณิตศาสตร์	อาหารกลางวัน	พจนานุกรม	ศิลปะ/การประดิษฐ์	เกม
			หรือ คณิตศาสตร์		ภาษาไทย			คณิตศาสตร์	

หมายเหตุ หมวดกิจกรรมยามเช้า : กวาดใบไม้ รดน้ำต้นไม้ และรายงานความดีเป็นงานประจำวันที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครองเป็นประจำสัปดาห์
 : งานบ้านเป็นงานที่สร้างนิสัย ทำให้บ้านน่าอยู่ อำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกภายในบ้าน และยังเต็มความรัก
 ความใส่ใจให้กับคนในครอบครัวอีกด้วย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กฯ ไม่ควรละเลยแต่เพียง
 หมวดกิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัย : เด็กๆจะเรียนรู้กับครอบครัวได้แก่ การดูแลสุขภาพ การพึ่งพาตนเองในชีวิตรประจำวัน วินัยในตนเอง

หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย เป้าประสงค์ กระบวนการ และผลลัพธ์ ในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย "ฉันรัก ภาษา" สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ กิจกรรมอาหาร กิจกรรมงานประดิษฐ์ กิจกรรมงานเกษตร กิจกรรมการเล่นดนตรี "เล่นเปียโน" กิจกรรม- ทัศนศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิชาคณิตศาสตร์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เรียนรู้การบวก ลบ คูณ หารจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 12 เรียนรู้การวัดความยาว ความสูง และระยะทาง เรียนรู้การชั่ง เรียนรู้การตวง เรียนรู้เวลา เรียนรู้เงิน เรียนรู้การบวก การลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้สิ่งของต่าง ๆ เช่น ก้อนหิน ของเล่น 12 ชิ้น มาช่วยในการคิดคำนวณ โจทย์จากนิทาน ในระหว่างดำเนินเรื่อง ใช้อุปกรณ์จริงวัด ชั่ง ตวง จরি์ที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เช่น ผมยาวต่างกัน ความสูงของเพื่อน วัดระยะทางเล่นเกม หน้าหนักของตัวเอง เล่นเกมตวงน้ำ ทราย แข่งกัน ตรวจสอบเวลาในชีวิตประจำวัน เช่น กลับบ้านช้ากว่าทุกวัน หนึ่งชั่วโมง หาตัวอย่างที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เปรียบเทียบราคาขนมอันไหนแพงกว่ากัน รู้ค่าเงิน และประหยัด ท่องไปกับจินตนาการ การสมมุติเรื่องราวของการคิดคำนวณ เช่น ถึงจะใช้เครื่องหมายแต่ตัวทดยังต้องฝากเทวดา หรือขอยืมจากเทวดา 	<ul style="list-style-type: none"> สังเกตการณ์ฝึกฝนทักษะกระบวนการที่ได้เรียนรู้จากบทบาทสมมุติ หรือเกมเฉพาะกลุ่ม มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์จนสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ และเป็นพื้นฐานการศึกษาในช่วงชั้นที่สูงขึ้น ทำแบบฝึกหัดทายบททดสอบ

วิชาภาษาไทย
“ฉันรักภาษาไทย”

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>ใช้อักษรไทยได้คล่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> สระ วรรณยุกต์ พยัญชนะ <p>เรียนรู้การผันวรรณยุกต์</p> <ul style="list-style-type: none"> อักษรสูง อักษรต่ำ รู้จักคำที่ประวิสรรชนีย์ <p>รู้จักอักษรการ์นต์</p> <p>รู้จักคำที่ประสมสระ</p> <p>ใ – และ ไ –</p> <p>จดจำมาตราตัวสะกด</p>	<p>ใช้เรื่องราวจินตนาการไปตามท้องเรื่องต่อเนื่องจากป.1 ที่พวก พระเอก นางเอก ไปรวมตัวกันอยู่ที่เมืองพยัญชนะ เป็นเรื่องชวนติดตามและค้นหาความลับที่ค่อย ๆ เปิดเผย ไม่ว่าจะ เป็นกำเนิดพยัญชนะ สระ ความลับ ตัวสะกด และอื่น ๆ ค่อย ๆ เดินขบวน มาทำให้เด็ก ๆ ตื่นเต้นและเฝ้าติดตาม</p>	<p>มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย</p> <p>ช่วยทำให้อ่านและเขียนคำได้อย่างถูกต้อง</p> <p>พัฒนาทักษะทางการฟังอ่าน เขียน เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>ทำแบบฝึกหัดท้ายบททดสอบ</p>

วิชาสังคมศึกษา

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>1. เรียนรู้เกี่ยวกับ ศาสนาศีลธรรม จริยธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ศาสนาในประเทศไทย หลักธรรมนำความสุข การทำความดี การปฏิบัติตามหลักธรรม ศีลธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ศาสนพิธี การบริหารจัดการ และเจริญปัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> ครูนำประเด็นที่น่าสนใจเพื่อเข้าเนื้อหา เช่น นำเอาเรื่องฝนหลวงมาคุยก่อนและนำเข้าสู่เรื่องพระเจ้าอยู่หัวของเรา และย้อนยุคกลับไปจากสมัยรัตนโกสินทร์ถึงสมัยธนบุรี ครูนำประเด็นเหตุการณ์ปัจจุบัน มาเป็นประกายความคิดก่อนนำเข้าเนื้อหา เช่น ป้ายโฆษณาหาเสียงช่วงเลือกตั้ง นำเข้าเรื่องการเมืองการปกครอง การออกไปทัศนศึกษาแล้วกลับมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น ไปธนาคารและได้ลองปฏิบัติตนได้ในสถานการณ์จริง เช่น การเข้าร่วมศาสนพิธีต่าง ๆ ผู้เรียนร่วมพูดคุยซักถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> อยากเป็นเด็กดี เป็นเด็กไทยที่น่ารักมีสัมมาคารวะ ภูมิใจในความเป็นคนไทย อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามวัย
<p>2. เรียนรู้เกี่ยวกับ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> คนดีน่าชื่นชม กฎหมายน่ารู้ การเมืองการปกครอง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 	<p>3. เรียนรู้เกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น 	

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เทคโนโลยีและการแข่งขันที่มีผลต่อการผลิต การบริหาร และการตัดสินใจของผู้บริโภค ระบบสินเชื่อ สถาบันการเงิน ภาษี การพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการทรัพยากร <p>4. เรียนรู้เกี่ยวกับ- ภูมิศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม <p>5. เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> กาลเวลา <ul style="list-style-type: none"> - ทศวรรษ - ศตวรรษ - สหัสวรรษ การศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของไทย ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานและการดำรง- 		

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>ชีวิตของคนไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> วัฒนธรรมท้องถิ่น- และวัฒนธรรมไทย พัฒนาการสมัย <p>ธนบุรีรัตนโกสินทร์</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคคลสำคัญของไทย ภูมิปัญญาไทย มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 		

วิชาวิทยาศาสตร์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>เรียนรู้สารและสมบัติของสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมบัติของวัสดุ - สมบัติต่างๆ ของสารในสถานะ - วิธีแยกสารบางชนิดที่ผสมกัน - ระเหิด แห้ง ระเหย - สารในชีวิตประจำวัน (ที่เราใช้ประโยชน์) - สารละลาย เปลี่ยนสถานะ เกิดสารใหม่ <p>เรียนรู้แรงและการเคลื่อนที่</p> <ul style="list-style-type: none"> - แรงดึง ผลัก ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ 	<ul style="list-style-type: none"> ครูจัดเตรียมชุดทดลองให้- ตื่นเต้น ร่วมฟังการอธิบายของครูและพี่ พร้อมกับแสดง- ความคิดเห็นตามประสบ- การณ์ตนเอง บันทึกเป็นภาพ ถ่ายทอด- จินตนาการและความคิด ได้ลองทำลองเล่นการ- ทดลองด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> สนุกตื่นเต้น มีเจตคติที่ดี- ในการเรียนขั้นสูงขึ้น กล้าคิด กล้าทำ ช่างคิด ช่าง- สงสัย ชักถาม ตามหาคำตอบ

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> - ความดันในของเหลว - ความดันของอากาศ - แรงลอยตัวในของเหลว (ลอย, จม) - แรงเสียดทาน - แรงต้านการเคลื่อนที่ของวัตถุ (ในชีวิตประจำวัน) ▪ เรียนรู้พลังงาน - การเคลื่อนที่ของแสง - แสงเปลี่ยนเป็นพลังงานไฟฟ้า - แสงสีขาว - เสียง - ตัวนำฉนวนไฟฟ้า - ต้องจรรยาไฟฟ้าอย่างง่าย แบตเตอรี่ สายไฟ สวิตช์ หลอดไฟ (อนุกรม, ขนาน) - สภาพแม่เหล็ก ▪ เรียนรู้กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก - หิน - การเปลี่ยนแปลงของหิน - การผุพัง - การเกิดดิน - ลักษณะสมบัติของดิน 		

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์ดิน - การเกิดเมฆ หมอก น้ำค้าง ฝน ลูกเห็บ (ผลของปรากฏการณ์) - อุณหภูมิ ความชื้น ความดันของอากาศ - สภาพภูมิประเทศที่มีผลต่อวัฏจักรน้ำ - การเกิดลม การใช้พลังงานลม <p>เรียนรู้ดาราศาสตร์และอวกาศ</p> <p>เรียนรู้สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - พืช - สัตว์ - ร่างกายมนุษย์ - ตนเองและครอบครัว <p>เรียนรู้ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิ่งมีชีวิตในแหล่งที่อยู่ต่าง ๆ - โഴ้อาหาร - ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 		

กิจกรรมอาหาร

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ▪ สร้างทัศนคติที่ดีในการพึ่งพาตนเอง ▪ สร้างความหลากหลายในการกินที่หลากหลายชนิด ▪ เรียนรู้กระบวนการวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ▪ เรียนรู้การใช้เครื่องครัว 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ คุณครูแนะนำวิธี ทำร่วมกัน ▪ ปู้อาหารประเภทต่าง ๆ ได้หลากหลายกรรมวิธี เช่น ต้ม, ผัด, ทอด ▪ ปู้อาหารหลากรสชาติ และหลากประเภท 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สนุกสนานในกระบวนการเรียนรู้ ▪ ภาคภูมิใจในผลงานอาหารที่ปรุง

กิจกรรมงานประดิษฐ์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ▪ เรียนรู้ทักษะการใช้มือ ใ้ทำงานประดิษฐ์เพื่อความภูมิใจในตนเอง ▪ ฝึกทักษะการทำตามกระบวนการ ▪ มีความเพียรอดทนในการทำงานให้ลุล่วง 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สร้างชิ้นงานประดิษฐ์ โดยมีครูผู้สอนให้ทำตาม ▪ รู้เลือกชิ้นงานจากวัสดุในธรรมชาติ/ท้องถิ่น และภูมิปัญญาของชุมชน อาทิ งานประดิษฐ์จากข้าวโพด ต้นกล้วย ฝักตบ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สนุกกับกระบวนการสร้างผลงาน ▪ ชิ้นงานสำเร็จ ▪ เกิดความภาคภูมิใจ อยากให้ หรือ อวดผู้อื่น

กิจกรรมงานเกษตร

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ▪ สร้างรากฐาน การคิด การพึ่งพาตนเอง ▪ มีความภาคภูมิใจ ในตนเองและครอบครัว ▪ มีความเพียรอดทน- ในการทำงานให้ลุล่วง 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ลงมือ ปลูกต้นไม้ เลี้ยง- สัตว์ ที่สอดคล้องกับความ- เป็นอยู่ของครอบครัวบ้าน- เรียน อาทิ พืชผักสวนครัว ไข่ไก่เป็นอาหาร ไม้ดอกไม้- ประดับ บักแจกัน และร้อย- มาลัย บูชาพระ ไม่ยืนต้นให้- ร่มเงา ปีนเล่น และกินผล ชูช่อปลั้วปลู ทำนาปลูก- ขาวในฤดูทำนา ปลูกพืชตาม- ฤดูกาล และความเหมาะสม รวมถึงความสนใจของ เด็ก ๆ ด้วยวิธีขยายพันธุ์พืชที่เหมาะ- สม เช่น เพาะเมล็ด บักขำ ตอน และยังปรับสภาพดิน- เพื่อเพิ่มอาหารให้ดิน ด้วย การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ย พืชสด 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีอาหารในครัวเรือน กิน ด้วยความภาคภูมิใจในผลงาน ▪ เมื่ออยากได้อาหารอะไร เริ่มต้นด้วยการคิดปลูก ทำ- เอง ▪ เห็นคุณประโยชน์ของ- ธรรมชาติที่สอดคล้องกับ ชีวิต

กิจกรรมการเล่นดนตรี “เล่นเปียโน”

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> มีความเพียรและอดทน ตระหนักในศักยภาพในตนเอง มีความภูมิใจในตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> สอนโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ตามหลักสูตรสถาบันดนตรี อาจารย์โชว์เพลงใหม่ที่กำลังฮิตให้เด็ก ๆ ตื่นเต้น ค่อย ๆ สอนจากง่าย ๆ และขยับเลื่อนขั้นตามผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> มีความสนใจหมั่นฝึกซ้อมสม่ำเสมอ ความคืบหน้าของการเรียนประเมินโดยอาจารย์ผู้สอน สามารถเล่นโชว์ให้ผู้อื่นชมอย่างมั่นใจ

กิจกรรมทัศนศึกษา

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เรียนรู้ แหล่งความรู้ในชีวิตจริง ที่นอกเหนือจากตำราเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มากยิ่งขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> ไปแหล่งต่าง ๆ ตามแหล่งความรู้ที่ช่วยส่งเสริมหมวดวิชาต่าง ๆ ไปแหล่งที่มีองค์ความรู้พัฒนา และส่งเสริมความคิด ไปแหล่งชุมชนที่หลากหลาย เพื่อเข้าถึงองค์ประกอบของชุมชน กระตุ้นให้ผู้เรียน ได้พูดสนทนาโต้ตอบและซักถาม 	<ul style="list-style-type: none"> สนุกสนานตื่นเต้น และนำไปเล่าให้ผู้อื่นฟังได้อย่างสนุกสนาน มีความมั่นใจในการไปสถานที่ต่าง ๆ ที่หลากหลาย พยายามระมัดระวังตนให้เหมาะสมกับสถานที่ และเวลา

หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตารางเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วัน/เวลา	08.30 น.	09.10 น.	09.30 น.	10.45 น.	11.00 น.	13.00 น.	14.00 น.	15.00 น.
จันทร์	กวาด+ รูดหน้าต่างไม้	ทักทาย+ รายงาน ความดี	ภาษาไทย หรือ คณิตศาสตร์	คอมเมียมโน	พัก	พัก	ทำอาหาร	
อังคาร							ทัศนศึกษา	
พุธ					สังคม		เกษตร	
พฤหัสบดี			ภาษาไทย/คณิต ต่อช่วยงานประดิษฐ์ และทำตะขอก่ียว				ลิ้น/รอยมเกลี้ย	
ศุกร์			ภาษาไทย หรือ คณิตศาสตร์	คอมเมียมโน	mind map		ทัศนศึกษา	ว่ายน้ำ/ทะเล

หมายเหตุ* หมดกิจกรรมยามเช้า
เป้าประสงค์

: กวาดไม้ รูดหน้าต่าง และรายงานความดีเป็นประจำวันที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครอง
: งานบ้านเป็นงานที่สร้างรากฐานวินัย ทัศนศึกษา ทัศนศึกษา ทัศนศึกษา ทัศนศึกษา ทัศนศึกษา และยังมี-
ความรัก ความเข้าใจ ให้กับคนในครอบครัวอีกด้วย

หมดกิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัย : เด็กๆ จะเรียนรู้กับครอบครัวซึ่งได้แก่ การดูแลสุขภาพ การฟังตนเองใช้ชีวิตประจำวัน วินัยในตนเอง

หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย เป้าหมาย กระบวนการ และผลลัพธ์ ในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย "ฉันรักหลักภาษาไทย" สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ กิจกรรมอาหาร กิจกรรมงานเกษตร กิจกรรมการเล่นดนตรี "เล่นเปียโน" กิจกรรมทัศนศึกษา และหลักสูตร-การเล่นเทนนิสของ ด.ญ. ใจแจ่ม วรรณพัฒน์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิชาคณิตศาสตร์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เรียนรู้จำนวนนับ 1 ถึง 100,000 และ 0 เรียนรู้การบวก การลบจำนวนนับที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 10,000 เรียนรู้แผนภูมิ รูป-ภาพ และแผนภูมิแท่ง การวัดความยาว เรียนรู้เวลา เรียนรู้การชั่ง การตวง เรียนรู้เงิน เรียนรู้การบวก การลบจำนวนนับที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100,000 เรียนรู้การคูณ เรียนรู้การหาร เรียนรู้รูปเรขาคณิต 	<ul style="list-style-type: none"> สอนโดยกระบวนการทาง-คณิตศาสตร์ตามหลักสูตร-การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของกระทรวง-ศึกษาธิการ ใช้สื่อของเล่นมาแสดง-ความสัมพันธ์เป็นแผนภูมิรูปภาพ ตัดกระดาษเป็นแถบวัด-ความสูงของเพื่อนแสดงเป็น-แผนภูมิแท่ง เน้นถึงการใช้ในชีวิตประจำ-วัน เช่น วัดความยาวของผ้า-พันคอ เวลาในการเดินทาง-ไปแข่งเทนนิสที่ต่างจังหวัด การชั่งตวงจากการสังเกตการ-ไปตลาดกับพ่อและแม่ ตัดกระดาษเป็นรูปทรง-เรขาคณิตหรือปั้นดินน้ำมัน-หรือเส้นเชือก เพื่อนำเข้าบท 	<ul style="list-style-type: none"> สังเกตว่าสามารถเข้าใจ-เนื้อหาและมีการฝึกฝนทักษะ สังเกตได้นำมาใช้ขณะ-อยู่โรงเรียนและได้จากเสียง-สะท้อนของผู้ปกครองที่ได้นำ-ความรู้ไปประยุกต์ใช้ที่บ้าน ทำโจทย์แบบฝึกหัดท้าย-บท เป็นการทดสอบ นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิต-ประจำวัน เช่น ชื้อขนม ชื้อของ คิดคำนวณได้ถูกต้อง ทำโจทย์แบบฝึกหัดท้าย-บท เป็นการทดสอบ

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เรียนรู้แบบรูปและ- ความสัมพันธ์ เรียนรู้การบวก ลบ คูณ ทหาระคน 	<ul style="list-style-type: none"> นิยามต่าง ๆ แก้ปัญหาโจทย์ปัญหาใน- ชีวิตประจำวัน 	

วิชาภาษาไทย “ฉันรักภาษาไทย”

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
เรียนรู้อักษรไทย <ul style="list-style-type: none"> อักษรสามหมู่ สระ วรรณยุกต์ เรียนรู้การใช้สระใน- ภาษาไทย <ul style="list-style-type: none"> แบบคงรูป แบบแปลงรูป แบบลดรูป รู้จักสำนวนไทย <ul style="list-style-type: none"> สำนวน คำพังเพย สุภาษิต เรียนรู้การผัน วรรณยุกต์ <ul style="list-style-type: none"> อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ เรียนรู้มาตราตัวสะกด	<ul style="list-style-type: none"> ใช้หลักกระบวนการสอน ตามหลักการของหนังสือ แม่บทมาตรฐานของเอกรินทร์ สิมหาศาลและคณะ 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ทั้งอ่านและเขียน นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน- ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การสื่อสารกับผู้อื่น สื่อสารกับผู้อื่นได้เหมาะสม ตามกาลเทศะและ ฐานะบุคคล แบบฝึกหัดท้ายบท

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>เรียนรู้การกระจายค่า- และประสมค่า เรียนรู้การใช้ พจนานุกรม อักษรการ์นต์ กำกับไม่ให้ออกเสียง พยัญชนะตัวเดียว กำกับไม่ให้ออกเสียง พยัญชนะและสระ กำกับไม่ให้ออกเสียง- พยัญชนะหลายตัว คำราชาศัพท์และคำ สุภาพ เรียนรู้คำที่ประ วิสรรชนีย์และไม่ประ วิสรรชนีย์ เรียนรู้ประโยคในการ สื่อสาร</p>		

วิชาภาษาไทย
“ภาษาแสนสนุก”

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>เรียนรู้การเขียน</p> <ul style="list-style-type: none"> เขียนเรียงความ เขียนคำคล้องจอง เขียนกลอนสี่ เขียนตามจินตนาการ เขียนบันทึกความรู้จากประสบการณ์ประจำวัน เขียนย่อความ เขียนแผนผังความคิด เขียนจดหมาย เขียนแสดงความคิดเห็น <p>เรียนรู้การฟัง ดู</p> <ul style="list-style-type: none"> เลือกฟังและดูความเหมาะสมกับวัยและได้ประโยชน์ มีมารยาท ฟังภาษาถิ่น <p>เรียนรู้การพูด</p> <ul style="list-style-type: none"> พูดในโอกาสต่าง ๆ <ul style="list-style-type: none"> - แนะนำตัวเอง - ทักทาย - สนทนาโต้ตอบ 	<ul style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมให้ได้พูดกันในกลุ่ม พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หลักการพูด กับคุณครู-แกนนำ จัดกิจกรรมสอดคล้องกับการอ่าน เช่น อ่านนิทาน ให้น้องฟังทุกเช้า อ่านบทรอยกรองช่วงพักกลางวัน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้ภาษาได้คล่อง ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน เลือกดู เลือกฟังได้ตามความเหมาะสม นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การพูดสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความคิดเห็น มีมารยาทในการพูด พูดสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล พูดภาษาถิ่น เรียนรู้การอ่าน อ่านจับใจความและเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เลือกอ่านที่เหมาะสมกับวัยและเป็นประโยชน์ ตั้งคำถามและตอบคำถามจากการอ่าน อ่านในใจ อ่านออกเสียง มีมารยาทในการอ่าน อ่านบทหรือยกเรื่อง อ่านแผนที่และแผนภูมิ 		

วิชาสังคมศึกษา

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>1. เรียนรู้เกี่ยวกับ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ศาสนาในประเทศไทย หลักธรรมนำความสุข การทำความดี การปฏิบัติตามหลัก-ธรรม ศีลธรรม จริย-ธรรม และค่านิยมที่ดี-งาม ศาสนพิธี การบริหารจัดการ และ-เจริญปัญญา <p>2. เรียนรู้เกี่ยวกับ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> คนดีน่าชื่นชม กฎหมายน่ารู้ การเมืองการปกครอง การอยู่ร่วมกันอย่าง-สันติสุข <p>3. เรียนรู้เกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น- 	<ul style="list-style-type: none"> ครูนำประเด็นที่น่าสนใจ-เพื่อเข้าเนื้อหา เช่น นำเอาเรื่องฝนหลวงมาคุยก่อนและ-นำเข้าสู่เรื่องพระเจ้าอยู่หัวของเรา และย้อนยุคกลับไป-จากสมัยรัตนโกสินทร์ถึงสมัยธนบุรี ครูนำประเด็นเหตุการณ์ปัจจุบัน มาเป็นประกายความ-คิดก่อนนำเข้าเนื้อหา เช่น ป้ายโฆษณาหาเสียงช่วงเลือก-ตั้ง นำเข้าเรื่องการเมืองการ-ปกครอง การออกไปทัศนศึกษา แล้วกลับมาพูดคุยแลกเปลี่ยน-ความคิด เช่น ไปธนาคารและได้ลองปฏิบัติตนได้ใน-สถานการณ์จริง เช่น การเข้า-ร่วมศาสนพิธีต่าง ๆ ผู้เรียนร่วมพูดคุยซักถาม-แลกเปลี่ยนประสบการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> อยากเป็นเด็กดี เป็นเด็กไทยที่น่ารัก มี-สัมมาคารวะ รู้จักกาลเทศะ ภูมิใจในความเป็นคน-ไทย และวัฒนธรรมอันดีงาม-ของไทย อยู่ในสังคมอย่างมีความ-สุข

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>ด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> เทคโนโลยีและการแข่งขันที่มีผลต่อการผลิต การบริหาร และการตัดสินใจของผู้บริโภค ระบบสินเชื่อ สถาบันการเงิน ภาษี การพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการทรัพยากร <p>4. เรียนรู้เกี่ยวกับ ภูมิศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม <p>5. เรียนรู้เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> กาลเวลา <ul style="list-style-type: none"> - ทศวรรษ - ศตวรรษ - สหัสวรรษ การศึกษาประวัติ-ความเป็นมาของไทย 		

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของคนไทย วัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย พัฒนาการสมัย-ชนบุรีรัตนโกสินทร์ บุคคลสำคัญของไทย ภูมิปัญญาไทย มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 		

วิชาวิทยาศาสตร์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เรียนรู้สารและสมบัติของสาร - สมบัติของวัสดุ - สมบัติต่าง ๆ ของสารในสถานะ - วิธีแยกสารบางชนิดที่ผสมกัน - ระเหิด แห้งระเหย - สารในชีวิตประจำวัน (ที่เราใช้ประโยชน์) - สารละลาย เปลี่ยนสถานะ เกิดสารใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> ครูจัดเตรียมชุดทดลองให้ตื่นเต้น น่าสนใจ ร่วมฟังการอภิปรายก่อนและหลังทดลอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ครูนำเรื่องในชีวิตประจำวันพูดคุย เชื่อมโยงเข้ากับเรื่องราวที่กำลังศึกษาเรียนรู้ ผู้เรียนลองทำลองเล่น และจัดการทดลองด้วยตนเอง ผู้เรียนจดบันทึกผลและ- 	<ul style="list-style-type: none"> กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น สนุกกับสิ่งที่เรียนรู้ ตั้งคำถามที่สงสัย และซักถามหาคำตอบ มีจินตนาการความฝัน นำไปสู่ความคิดสนุก ๆ นอกกรอบ

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>เรียนรู้แรงและการเคลื่อนที่</p> <ul style="list-style-type: none"> - แรงดึง ผลัก ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ - ความดันในของเหลว - ความดันของอากาศ - แรงลอยตัวในของเหลว (ลอย จม) - แรงเสียดทาน - แรงต้านการเคลื่อนที่ของวัตถุ (ในชีวิตประจำวัน) <p>เรียนรู้พลังงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเคลื่อนที่ของแสง - แสงเปลี่ยนเป็นพลังงานไฟฟ้า - แสงสีขาว - เสียง - ตัวนำฉนวนไฟฟ้า - ต่อดวงจรไฟฟ้าอย่างง่าย แบตเตอรี่ สายไฟ สวิตช์ หลอดไฟ (อนุกรม, ขนาน) - สภาพแม่เหล็ก <p>เรียนรู้กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - หิน 	สรุปตามความเข้าใจตนเอง	

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนแปลงของ- หิน - การผุพัง - การเกิดดิน - ลักษณะสมบัติของ- ดิน ▫ กระบวนการเปลี่ยนแปลงของ- โลก - ประโยชน์ดิน - การเกิดเมฆ หมอก น้ำค้าง ฟöhn ลูกเห็บ (ผลของปรากฏการณ์) - อุณหภูมิ ความชื้น ความดันของอากาศ - สภาพภูมิประเทศ ที่มีผลต่อวัฏจักรน้ำ - การเกิดลม การใช้- พลังงานลม ▫ เรียนรู้ดาราศาสตร์- และอวกาศ ▫ เรียนรู้สิ่งมีชีวิตกับ- กระบวนการดำรงชีวิต - พืช - สัตว์ - ร่างกายมนุษย์ - ตนเองและครอบครัว ▫ เรียนรู้ชีวิตกับ สิ่งแวดล้อม 		

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> - สิ่งมีชีวิตในแหล่งที่อยู่ต่าง ๆ - โชนอาหาร - ทักษะการธรรมชาติ- และสิ่งแวดล้อม 		

กิจกรรมอาหาร

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> สร้างทัศนคติที่ดีในการพึ่งพาตนเอง สร้างความหลากหลายในการกินที่หลากหลายชนิด เรียนรู้กระบวนการวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เรียนรู้การใช้เครื่องครัว สร้างความภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว 	<ul style="list-style-type: none"> คุณครูแนะนำวิธีทำร่วมกัน ปรุงอาหารประเภทต่าง ๆ ได้หลากหลายกรรมวิธี เช่น ต้ม ผัด ทอด ปรุงอาหารหลากหลายรสชาติและหลากหลายประเภท 	<ul style="list-style-type: none"> สนุกสนานในกระบวนการเรียนรู้ ภาคภูมิใจในผลงานอาหารที่ปรุง

กิจกรรมงานประดิษฐ์

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> มีความตระหนักในศักยภาพตนเอง มีความภูมิใจในตนเอง สร้างความคิดในการพึ่งพาตนเอง มีความเพียรอดทนในการทำงานให้ลุล่วง 	<ul style="list-style-type: none"> สร้างชิ้นงานประดิษฐ์โดยมีครูผู้สอนให้ทำตาม รู้เลือกชิ้นงานจากวัสดุในธรรมชาติ/ท้องถิ่น และภูมิปัญญาของชุมชน อาทิ งานประดิษฐ์จากข้าวโพด, ต้นกล้วย, ฝักตบ ให้ชิ้นงานมีความซับซ้อนเหมาะสมกับวัย 	<ul style="list-style-type: none"> กระตือรือร้น มีความเพียร-จนงานสำเร็จ ภูมิใจในผลงาน อยากให้หรืออวดผู้อื่น ชิ้นงานสำเร็จอย่างดี

กิจกรรมงานเกษตร

เป้าหมาย	กระบวนการลงมือ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> สร้างรากฐาน การคิด การพึ่งพาตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว มีความเพียรอดทนในการทำงานให้ลุล่วง มีความตระหนักในศักยภาพตนเอง สร้างทักษะในการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> ลงมือ ปลูกต้นไม้ เลี้ยง-สัตว์ ที่สอดคล้องกับความ-เป็นอยู่ของครอบครัวบ้าน-เรียน อาทิ พืชผักสวนครัว ไข่ไก่เป็นอาหาร ไม้ดอกไม้ประดับ บักแฉก และร้อย-มาลัย บูชาพระ ไผ่ยืนต้นให้-รวมเงา ปีนเล่น และกินผล ชูบ่อเลี้ยงปลา ทำนาปลูกข้าว-ในฤดูทำนา ปลูกพืชตามฤดู-กาล และความเหมาะสม รวมถึงความสนใจของเด็ก ๆ ด้วยวิธีขยายพันธุ์พืชที่เหมาะ-สม เช่น เพาะเมล็ด บักขำ 	<ul style="list-style-type: none"> มีอาหารในครัวเรือนกิน ด้วยความภาคภูมิใจในผลงาน เมื่ออยากได้อาหารอะไร เริ่มต้นด้วยการคิดปลูก ทำ-เอง เห็นคุณประโยชน์ของ-ธรรมชาติที่สอดคล้องกับชีวิต เข้าใจในกระบวนการงาน-ที่-ทำ

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
	<p>ตอน และยังปรับสภาพดิน- เพื่อเพิ่มอาหารให้ดิน ด้วย- การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพเคมี + ปุ๋ยพืชสด</p> <p>สังเกต และทำการบันทึก- การเติบโตของต้นไม้</p>	

กิจกรรมการเล่นดนตรี “เล่นเปียโน”

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>ตระหนักในศักยภาพ- ในตนเอง</p> <p>มีความภูมิใจในตนเอง</p> <p>รู้เข้าใจ ยอมรับ ใน- จุดแข็ง จุดอ่อนในตัวเอง</p>	<p>สอนโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ-- ตามหลักสูตรสถาบัน- ดนตรี</p> <p>อาจารย์โชว์เพลง ที่เด็ก- ชอบและเคยฟัง เพื่อการมี- ส่วนร่วม</p> <p>สัมภาษณ์อาจารย์ ให้- อาจารย์เล่าประวัติให้ฟังเพื่อ- เป็นตัวอย่างแรงบันดาลใจ</p> <p>คอยขยับเลื่อนชั้นตามผู้- เรียน</p>	<p>มีความมั่นใจในการเล่น- ทุกครั้ง</p> <p>มีความคืบหน้าในการเล่น</p> <p>ยอมรับความสามารถใน- ความก้าวหน้าของเพื่อนร่วม- เรียน</p>

กิจกรรมทัศนศึกษา

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เรียนรู้ แหล่งความรู้ในชีวิตจริง ที่นอกเหนือจากตำราเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มากยิ่งขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> ไปแหล่งต่าง ๆ ตามแหล่งความรู้ที่ช่วยส่งเสริมหมวดวิชาต่าง ๆ ไปแหล่งที่มีองค์ความรู้เพื่อพัฒนา และส่งเสริมความคิด ไปแหล่งชุมชนที่หลากหลาย เพื่อเข้าถึงองค์ประกอบของชุมชน กระตุ้นให้ผู้เรียน ได้พูดสนทนาโต้ตอบและซักถาม 	<ul style="list-style-type: none"> สนุกสนานตื่นเต้น นำไปเล่าให้ผู้อื่นฟังได้ มีความมั่นใจในการไปสถานที่ต่าง ๆ ที่หลากหลายและปรับตัวได้ง่าย พยายามระมัดระวังตนให้เหมาะสมกับสถานที่และเวลา กล้าซักถามเพื่อตอบสนองความสงสัยของตนเอง

หลักสูตรการเล่นเทนนิสของ ด.ญ.ใจแจ่ม วรรณพัฒน์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ให้ได้ออกกำลังกายให้สมกับวัยที่ต้องการ ทำให้ได้มีเพื่อนหลากหลายมากยิ่งขึ้น ฝึกให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความอดทน และเสียสละ ฝึกความมีวินัยในตัวเอง เคารพตนเอง และผู้อื่น รู้การควบคุมอารมณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ในตอนเริ่มแรกที่หัดเล่นเรียนเทนนิสกับครูวิรัช น้อยใหญ่ โดยสมัครเป็นสมาชิกของชมรมเทนนิสเยาวชนขอนแก่น โดยเรียนที่สนามกีฬาากลางจังหวัดขอนแก่น ในเดือนแรก ครูให้น้องจันทร์ไปเรียนเทนนิสพื้นฐาน ทุก ๆ เช้าในเวลา 06.00 น. และเลิกเวลาประมาณ 07.00 น. เป็นเวลาหนึ่งเดือนเพื่อดูการ 	<ul style="list-style-type: none"> มีความอดทน และมีวินัยในการฝึกซ้อม น้องจันทร์มีความมุ่งมั่นในการทำสิ่งที่เป้าหมายของตัวเอง อย่างมีความสุข มีความเป็นผู้นำในการเล่นกับน้องๆ สามารถเข้ากับพี่ๆ ได้ และมีสัมมาคารวะกับผู้ใหญ่และคุณครู มีความคิดอ่านมากขึ้น สามารถมองเป็นขั้นเป็นตอน

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
การรอคอย <ul style="list-style-type: none"> มีความสนุกกับการเล่นและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ 	<p>พัฒนาการ มีการพัฒนาการที่ดีแล้ว จึงจะได้เรียนเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่พอจะเป็นแล้วในตอนเย็น โดยมีเพื่อนที่หัดด้วยกัน 3 คน ปัจจุบันได้เรียนอยู่ในกลุ่มที่จัดได้ว่าเป็นพื้นฐานเล็กและมีน้อง ๆ ให้คอยดูแลเกือบ 10 คน</p> <ul style="list-style-type: none"> เมื่อหัดเล่นเทนนิสประมาณ 3 เดือน ก็ได้สัมผัสกับการแข่งขันเป็นครั้งแรกคือการแข่งขันพัฒนาฝีมือ ครั้งที่ 4 ปี 2546 ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา โดยไปเป็นผู้ชมและเชียร์พี่ ๆ ที่ชอบสนาม ร้อนจัด แต่น้องจันทร์ก็ไม่บ่นและรอจนได้ชม เมื่อเดือนธันวาคม ปี 2546 ในรายการเทนนิสเยาวชนแม่กาศินจูเนียร์ ที่สนามเทนนิสในติงเกล กรุงเทพฯ ในรุ่นอายุไม่เกิน 8 ขวบ โดยน้องจันทร์แพ้ในรอบคัดเลือกรอบแรก น้องจันทร์เสียใจในการแข่งขันมากแต่พ่อแม่ก็คอยปลอบและให้กำลังใจ และสิ่งที่ได้มาคือการเข้าใจ 	<p>ได้ดี</p> <ul style="list-style-type: none"> รู้จักการแพ้ และการชนะ สามารถรับอารมณ์ได้ดี มีสติ มีความเคารพในสิทธิผู้อื่นและเคารพตนเองโดยสามารถบอกและยืนยันในความต้องการของตัวเองได้ และยอมรับในเหตุผล ถ้าเหตุผลนั้นดีพอ มีกำลังกายที่แข็งแรง ำรง และกล้าแสดงออกในสิ่งที่ควรตามวัย สามารถดูการแข่งขันเทนนิสโดยเข้าใจและรู้ความแตกต่างในกีฬาชนิดต่าง ๆ สนใจในกีฬาต่าง ๆ ทุกชนิด กล้าถามและแสดงออก รู้จักคำศัพท์ภาษาต่างประเทศจากการแข่งขัน เช่น ดิวส์ ไทร์เบรด เอ๊าท์ ฟอลท์ เป็นต้น รู้จักการตกกระทบของลูก เทกนิกการตีจากการฝึกซ้อมและการตีในลักษณะต่าง ๆ เช่น ทอปสปิน สโลต์ วอลเลย์ เป็นต้น รู้จักการรอคอยและอดทน

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
	<p>ในเกมส์การแข่งขัน และ จุดอ่อนของตัวเอง ทำให้ น้องจันทร์ยังอยากจะเข้าแข่งขันเพื่อพัฒนาต่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ พยายามไปเล่นเทนนิส-อย่างสม่ำเสมอในตอนเย็น-ตามตารางฝึกของครูเพื่อให้ มีกำลังกายที่แข็งแรง แต่ต้อง-แล้วแต่ความต้องการของ-น้องจันทร์ โดยพ่อแม่เป็น ตัวกระตุ้นห้ามบังคับกันโดย-เด็ดขาด ▪ ในการเตรียมความพร้อม-ก่อนแข่งขัน น้องจันทร์จะ-ตกลงฝึกในตอนเช้ากับพ่อ-ก่อนแข่งประมาณ 1 เดือน-เพื่อแก้ไขข้อด้อยของตัวเอง ▪ ในการฝึกซ้อมก็ต้องจริง-จัง ขยัน และมีสติ ▪ ในการฝึกซ้อม จะฝึกให้มี-ความเข้าใจในเกมส์ โดยใช้-การบอก การดูเทปการแข่งขัน การพาไปดูการแข่งขัน การดูเทปการแข่งขันของตนเองที่ได้ถ่ายเอาไว้ และสถิติ-ในการแข่งขันแต่ละครั้ง ▪ ต้องทำสมาธิทุกวันก่อน-นอน เพื่อช่วยให้มีสติ โดย- 	<p>ในการทำการแข่งขันและ- จังหวะในการตี</p>

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
	ในการฝึกซ้อมจะสอนให้มีสติเพื่อให้คิดอยู่ตลอดเวลา ก่อนและหลังการแข่งขัน จะสอนเสมอว่าให้ทำดีที่สุด- และให้สนุกกับการแข่ง เมื่อแพ้ก้เสียใจและหาข้อปรับปรุง เมื่อชนะก็อย่าทับถมคนอื่น ให้มีหัวใจเป็นนักกีฬาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน	

- หมายเหตุ**
- ประวัติการเล่นเทนนิส เริ่มเล่นเทนนิสตั้งแต่อายุ 6 ขวบ 9 เดือน โดยก่อนหน้านั้น เคยเรียนและเล่นกีฬามาแล้วหลายอย่าง เช่น วิ่ง จากโรงเรียนเดิม เทควันโด ว่ายน้ำกับพ่อ แต่พ่อลูกได้สัมผัสกับการหวดลูกสักหลาด ในระยะสั้น ๆ กับพ่่าน้ำฟ้าในเย็นวันหนึ่ง ก็ชอบเล่นและอยากเรียนรู้กีฬาชนิดนี้มาจนถึงปัจจุบัน
 - ผลการแข่งขันเทนนิส รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี
 - รายการเยาวชนแมกกาซีนเนียร์ รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี ที่กรุงเทพฯ ตกรอบเมนดรอว์รอบแรก
 - รายการเยาวชนพัฒนาฝีมือ ครั้งที่ 1 รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี ที่ขอนแก่น ตกรอบ 8 คนสุดท้าย
 - รายการมะลิชิงแชมป์ประเทศไทย รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี ที่กรุงเทพฯ ตกรอบเมนดรอว์รอบ 2
 - รายการเยาวชนพัฒนาฝีมือ ครั้งที่ 2 รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี ที่นครราชสีมา ตกรอบ 8 คนสุดท้าย
 - รายการเยาวชนพัฒนาฝีมือ ครั้งที่ 3 รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี ที่ขอนแก่น ตกรอบ 8 คนสุดท้าย
 - รายการเทนนิสเยาวชนมือใหม่ รุ่นอายุไม่เกิน 10 ปี ที่มหาสารคาม ตกรอบ 8 คนสุดท้าย

- ครั้งที่ 7. รายการเยาวชนพัฒนาฝีมือ ครั้งที่ 4 รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี ที่นครราชสีมา ตกรอบเมเนตรอกรอบแรก
- ครั้งที่ 8. รายการเทนนิสชิงแชมป์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี ที่มหาสารคาม ตกรอบ 4 คนสุดท้าย ได้รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2
- ครั้งที่ 9. รายการเทนนิสสิงห์-ย่าโมแชมป์เปียนชิพ รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี ตกรอบ 8 คนสุดท้าย
- อันดับที่ดีที่สุดคือ อันดับที่ 33 ของประเทศไทยรุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี อันดับที่ 5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รุ่นอายุไม่เกิน 8 ปี
- ปัจจุบันแข่งขันในรุ่นอายุไม่เกิน 10 ปี
3. สิ่งที่เป็นอยู่ในวันนี้ของน้องจันทร์ในการเล่นเทนนิส ปัจจุบันน้องจันทร์ ยังมีความสุขกับการเล่นเทนนิส ชยันและมีความอดทนในการฝึกซ้อม และมีความอยากที่จะพัฒนาฝีมือและทักษะในการเล่นเทนนิสต่อไป โดยที่พ่อและแม่จะเป็นผู้ผลักดันและเป็นกำลังใจตลอดเวลา

หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย ตารางการเรียน เป้าประสงค์ กระบวนการ และผลลัพธ์ ในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย "เปิดโลกหลักภาษา" และ "ภาษาน่าใช้" สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ กิจกรรมอาหาร กิจกรรมงานประดิษฐ์ กิจกรรมงานเกษตร กิจกรรมการเล่นดนตรี "เล่นเปียโน" กิจกรรมทัศนศึกษา และกิจกรรมการเพิ่มพูนทักษะทางสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางการเรียนรู้

วันเวลา	08.30 น.	09.10 น.	09.30 น.	10.00 น.	11.00 น.	13.00 น.	14.00 น.	15.00 น.
จันทร์	กวาด+ รดน้ำต้นไม้	รักษา+ รายงาน ความดี	ซ้อม เบ๊โบน	PME	ภาษาอังกฤษ	พัก	ทำอาหาร	
อังคาร				ภาษาไทย	คณิตศาสตร์		พักผ่อน	พักผ่อน
พุธ				คณิตศาสตร์	สังคม		เกมสว	เกมสว
พฤหัสบดี				เรียนเบ๊โบนคนแรก สอดคล้องงานประดิษฐ์			ตื่นหัว มาด๊ีบ	หมวก 6 ใบ
ศุกร์				รักษา+ รายงาน ความดี	ซ้อม เบ๊โบน		mind map	วิทยาศาสตร์

หมายเหตุ **หมวดกิจกรรมยามเช้า** : กวาดไปไม้ รดน้ำต้นไม้ และรายงานความดีเป็นงานประจำวัน
ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครอง

เป้าประสงค์ : งานบ้าน เป็นงานที่ทำให้บ้านน่าอยู่ อำนวยความสะดวกให้กับสมาชิก
ภายในบ้าน และยังเพิ่มความใส่ใจให้กับคนในครอบครัวอีกด้วย จึงมีความจำเป็น
อย่างยิ่งที่เด็ก ๆ ไม่ควรละเลยเพิกเฉยได้เลย

หมวดกิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัย : เด็ก ๆ จะเรียนรู้กับครอบครัว ซึ่งได้แก่ การดูแล-
สุขภาพ การพึ่งพาตนเองในชีวิตประจำวัน วินัยในตนเอง

คณิตศาสตร์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เรียนรู้จำนวน และ- การบวก การลบ การ คูณ การหาร เรียนรู้สมการ และ- การแก้สมการ เรียนรู้ตัวประกอบ- ของจำนวนนับ เรียนรู้มุมและส่วน- ของเส้นตรง เรียนรู้เส้นขนาน เรียนรู้ทิศและแผน- ผัง เรียนรู้เศษส่วน เรียนรู้การบวก ลบ และคูณทศนิยม เรียนรู้ การหาร ทศนิยม เรียนรู้รูปสามเหลี่ยม เรียนรู้รูปสี่เหลี่ยม เรียนรู้รูปวงกลม เรียนรู้ทฤษฎี เรียนรู้รูปทรงและ- ปริมาตร เรียนรู้แผนภูมิและ- กราฟ 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้กระบวนการทางคณิต ศาสตร์ตรงตามหลักสูตรการ- ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษา ธิการ นำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำ- วันที่สอดคล้องและเห็นได้- ชัดเจนนำมาเข้าสู่บทนิยาม หลักการต่าง ๆ กระบวนการ- ทางคณิตศาสตร์ เช่น เรื่อง- สมการ และการแก้สมการ จากการเล่นในกลุ่มน้อง ๆ เมื่อมีของเล่นต้องแบ่งกันเล่น เมื่อไปซื้อปลาห้องโกโก้ให้แม่ โดยได้รับเงินจำนวนหนึ่งจาก- แม่ และได้รับเงินจำนวน หนึ่งมาเป็นเงินทอน เตรียมสิ่งต่าง ๆ ช่วยใน- การให้มองเห็นภาพที่ชัดเจน เช่น เรื่องเศษส่วน พับกระดาษ ตัดกระดาษ ตวงน้ำใส่ขวด ตารางหมากรุก ดินน้ำมันปั้น เป็นก้อนรูปต่าง ๆ และหั่น- แบ่งเป็นเศษส่วนต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ คณิตศาสตร์พื้นฐาน มีทักษะการคิดคำนวณ มีความสามารถในการ จำแนก มีความสามารถในการจัด- กลุ่ม มีความสามารถในการหา- ความสัมพันธ์ มีความสามารถสร้างข้อ- สรุปที่มีเหตุผล มีความสามารถในการนำ- เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน มาตั้งเป็นโจทย์คณิตศาสตร์ มีความสามารถในการแก้- โจทย์ปัญหา มีความรู้ที่มั่นใจในการ ใช้คณิตศาสตร์อย่างมีความ- หมาย เพิ่มพูนความรู้ทางคณิต ศาสตร์ ใช้คณิตศาสตร์ในชีวิต ประจำวัน มีทักษะการปฏิบัติกิจกรรม- ทางคณิตศาสตร์ ประยุกต์ความคิดและรูป-

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
		แบบทางคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจและแก้ปัญหาในวิชานั้น

ภาษาไทย “เปิดโลกหลักภาษา”

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
เรียนรู้คำต่าง ๆ ในภาษาของเรา คำนาม คำสันธาน คำสรรพนาม คำกริยา คำอุทาน คำวิเศษณ์ คำบุพบท เรียนรู้กลุ่มคำ กลุ่มคำบุพบท กลุ่มคำนาม กลุ่มคำสันธาน กลุ่มคำสรรพนาม กลุ่มคำกริยา กลุ่มคำอุทาน กลุ่มคำวิเศษณ์ เรียนรู้ความหมายของถ้อยคำ เรียนรู้วิธีการแต่งบท-	ใช้กระบวนการสอนหลักภาษาไทยหนังสือแม่บทมาตรฐานของเอกรินทร์ สื่อมหาศาลและคณะ	ใช้ภาษาไทยด้วยความเข้าใจและถูกต้อง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เข้าใจ วรรณกรรม วรรณคดี เสริมสร้างทัศนคติให้กว้างขวางลุ่มลึก มีใจรักและมุ่งมั่นพัฒนาการใช้ภาษาของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อทดสอบ

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>รอยกรอง</p> <p>เรียนรู้การเขียนชี้แจง</p> <ul style="list-style-type: none"> รูปแบบ จุดมุ่งหมาย <p>เรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอน</p> <p>ฯ _____ / " ฯลฯ</p> <p>เรียนรู้คำย่อและอักษรย่อ</p> <p>เรียนรู้สำนวนประเภทของสำนวนการใช้สำนวน</p> <p>เรียนรู้กลอนสุภาพโคลงสี่สุภาพ</p> <p>เรียนรู้หลักสังเกตคำไทยแท้</p> <p>เรียนรู้คำที่มาจากภาษาอื่น</p> <p>เรียนรู้การเขียนสะกดคำ</p> <ul style="list-style-type: none"> คำพ้องเสียง ตัวการ์นต์ การใช้รูปวรรณยุกต์ <p>เรียนรู้ประโยค</p> <p>รูปประโยคที่ใช้สื่อสาร</p> <p>เรียนรู้ประโยคตามเจตนาของผู้สื่อสาร</p> <p>เรียนรู้คำราชาศัพท์</p>		

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ใช้ กับพระมหากษัตริย์ ใช้กับพระสงฆ์ ใช้กับบุคคลทั่วไป เรียนรู้วรรณกรรม เรียนรู้นิทานพื้นบ้าน เรียนรู้การอ่าน เรียนรู้ประเภทของหนังสือ เรียนรู้การใช้พจนานุกรม ปทานุกรม เรียนรู้การเขียนจดหมาย <ul style="list-style-type: none"> หลักการเขียน เขียนตามแบบแผน 		

ภาษาไทย
“ภาษาไทยน่าใช้”

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
เรียนรู้การเขียน <ul style="list-style-type: none"> การเขียนอธิบาย การเขียนบันทึก การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ-สรุปความ จับใจความ การเขียนวิพากษ์ 	จัดกิจกรรมให้ทำสม่ำเสมอ <ul style="list-style-type: none"> ให้งานทำสำหรับการฝึกเขียน การอ่าน ให้อ่านให้บ่อย ๆ ฟัง พูด ต่อหน้าน้อง ๆ และครู 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้ภาษาได้คล่อง ทั้งพูดอ่าน เขียน ในชีวิตประจำวัน-อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารได้ดี ใช้ภาษาได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ ใช้ภาษาได้อย่างสละสลวยตามแบบแผนภาษาที่ถูกต้อง

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>วิจารณ์เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> การเขียนโฆษณา การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนรายงาน การเขียนบัตรเชิญ <p>เรียนรู้การอ่าน</p> <ul style="list-style-type: none"> อ่านในใจ จับใจ <p>ความสำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> สร้างนิสัยรักการอ่าน การอ่านกวีนิพนธ์ การอ่านร้อยแก้ว การอ่านออกเสียง-ร้อยกรอง <p>เรียนรู้การพูด</p> <ul style="list-style-type: none"> การพูดสื่อสารให้ถูกต้องเหมาะสม ศึกษาประเภทภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะ 	<ul style="list-style-type: none"> อภิปรายร่วมกันถึงจุดเด่นจุดด้อยของงาน แลกเปลี่ยน-ข้อเสนอการปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้นครั้งต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> มีนิสัยรักการอ่าน

สังคมศึกษา

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>1. เรียนรู้เกี่ยวกับ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ศาสนาในประเทศไทย หลักธรรมนำความสุข การทำความดี การปฏิบัติตามหลักธรรม ศีลธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ศาสนพิธี การบริหารจัดการ และเจริญปัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> ครูนำประเด็นที่น่าสนใจเพื่อเข้าเนื้อหา เช่น นำเอาเรื่องฝนหลวงมาคุยก่อนและนำเข้าสู่เรื่องพระเจ้าอยู่หัวของเรา และย้อนยุคกลับไปจากสมัยรัตนโกสินทร์ถึงสมัยธนบุรี ครูนำประเด็นเหตุการณ์ปัจจุบัน มาเป็นประกายความคิดก่อนนำเข้าเนื้อหา เช่น ป้ายโฆษณาหาเสียงช่วงเลือกตั้ง นำเข้าเรื่องการเมือง การปกครอง การออกไปทัศนศึกษา แล้วกลับมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น ไปธนาคาร และได้ลองปฏิบัติตนได้ในสถานการณ์จริง เช่น การเข้าร่วม ศาสนพิธีต่าง ๆ ผู้เรียนรวมพูดคุยซักถาม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> มีสามัญสำนึกของการอยากเป็นคนดี คนดีของสังคม วางตนเป็นคนไทยที่น่ายกย่อง มีสัมมาคารวะ รู้จักกาลเทศะ ภูมิใจในความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ภูมิใจในความเป็นไทย จากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การใช้วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิใจซาบซึ้งในวัฒนธรรมอันดีงามของไทย อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
<p>2. เรียนรู้เกี่ยวกับ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> คนดีน่าชื่นชม กฎหมายน่ารู้ การเมืองการปกครอง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 	<p>3. เรียนรู้เกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์</p>	

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น เทคโนโลยีและการแข่งขันที่มีผลต่อการผลิต การบริหาร และการตัดสินใจของผู้บริโภค ระบบสินเชื่อ สถาบันการเงิน ภาษี การพัฒนาเศรษฐกิจ การบริหารจัดการทรัพยากร <p>4. เรียนรู้เกี่ยวกับ ภูมิศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม <p>5. เรียนรู้เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> กาลเวลา <ul style="list-style-type: none"> - ทศวรรษ - ศตวรรษ - สหัสวรรษ การศึกษาประวัติ-ความเป็นมาของไทย 		

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ▫ ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของคนไทย ▫ วัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย ▫ พัฒนาการสมัยใหม่ของประเทศไทย ▫ ภูมิปัญญาไทย ▫ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 		

วิทยาศาสตร์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ▫ เรียนรู้สารและสมบัติของสาร - สมบัติของวัสดุ - สมบัติต่างๆ ของสารในสถานะ - วิธีแยกสารบางชนิดที่ผสมกัน - ระเหิด แห้งระเหย - สารในชีวิตประจำวัน (ที่เราใช้ประโยชน์) - สารละลาย เปลี่ยนสถานะ เกิดสารใหม่ ▫ เรียนรู้แรงและการ- 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ ครูจัดเตรียมชุดทดลองให้ทันต่น สนุกน่าสนใจ ▫ รวบรวมอภิปรายก่อนและหลังการทดลองแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ▫ ครูนำเรื่องในชีวิตประจำวันพูดคุยเชื่อมโยงเข้ากับเรื่องราวที่กำลังศึกษาเรียนรู้ ▫ ผู้เรียนลองเล่นและจัดการทดลองด้วยตนเอง ▫ ผู้เรียนจดบันทึกผลและสรุปตามความเข้าใจของตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ ผู้เรียนกระตือรือร้นค้นหาคำตอบจากสิ่งที่สงสัยด้วยการนำประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ▫ มีจินตนาการความฝัน นำไปสู่ความคิดอย่างมีเหตุผล ▫ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<p>เคลื่อนที่</p> <ul style="list-style-type: none"> - แรงดึง ผลัก ทำให้- เกิดการเคลื่อนที่ - ความดันในของเหลว - ความดันของอากาศ - แรงลอยตัวในของ- เหลว (ลอย, จม) - แรงเสียดทาน - แรงต้านการเคลื่อน ที่ของวัตถุ (ในชีวิต ประจำวัน) <p>เรียนรู้พลังงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเคลื่อนที่ของ แสง - แสงเปลี่ยนเป็น- พลังงานไฟฟ้า - แสงสีขาว - เสียง - ตัวนำฉนวนไฟฟ้า - ต่อดวงจรไฟฟ้าอย่าง- ง่าย แบตเตอรี่ สายไฟ สวิตช์ หลอดไฟ (อนุกรม, ขนาน) - สภาพแม่เหล็ก <p>เรียนรู้กระบวนการ-</p> <p>เปลี่ยนแปลงของโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - หิน 		

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนแปลงของหิน - การผุพัง - การเกิดดิน - ลักษณะสมบัติของดิน <p>กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์ดิน - การเกิดเมฆ หมอก น้ำค้าง ฟöhn ลูกเห็บ (ผลของปรากฏการณ์) - อุณหภูมิ ความชื้น ความดันของอากาศ - สภาพภูมิประเทศที่มีผลต่อวัฏจักรน้ำ - การเกิดลม การใช้พลังงานลม <p>เรียนรู้ดาราศาสตร์และอวกาศ</p> <p>เรียนรู้สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - พืช - สัตว์ - ร่างกายมนุษย์ - ตนเองและครอบครัว <p>เรียนรู้ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม</p>		

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> - สิ่งมีชีวิตในแหล่งที่อยู่ต่างๆ - โซ่อาหาร - ทรีพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 		

กิจกรรมอาหาร

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> สร้างทัศนคติที่ดีในการพึ่งพาตนเอง สร้างความหลากหลายในการกินที่หลากหลายชนิด เรียนรู้กระบวนการวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เรียนรู้การใช้เครื่องมือครัว สร้างความภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว มีความตระหนักในศักยภาพในตนเอง รู้แนะนำจุดแข็งจุดอ่อนในตนเอง เรียนรู้การพัฒนาตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> คุณครูแนะนำวิธีทำร่วมกัน ปรุงอาหารประเภทต่าง ๆ ได้หลากหลายกรรมวิธี เช่น ต้ม ผัด ทอด ปรุงอาหารหลากหลายรสชาติและหลากหลายประเภท เป็นผู้นำกลุ่มในกระบวนการเรียนรู้ บันทึกกระบวนการปรุงอาหารต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> สนุกสนานในกระบวนการเรียนรู้ ภาคภูมิใจในผลงานอาหารที่ปรุง มีความอยากที่จะทำ เกิดความคิดสร้างสรรค์เมนูอาหารใหม่ ๆ

กิจกรรมงานประดิษฐ์

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ปลูกฝังความคิดในการพึ่งพาตนเอง มีความตระหนักในศักยภาพตนเอง มีความเพียรอดทนในการทำงานให้ลุล่วง 	<ul style="list-style-type: none"> สร้างชิ้นงานประดิษฐ์โดยมีครูผู้สอนให้ทำตาม รู้เลือกชิ้นงานจากวัสดุในธรรมชาติ/ท้องถิ่น และภูมิปัญญาของชุมชน อาทิ งานประดิษฐ์จากข้าวโพด, ต้นกล้วย, ผักตบ ให้ชิ้นงานมีความซับซ้อนเหมาะสมกับวัย 	<ul style="list-style-type: none"> สนุกกับความคิดสร้างสรรค์ในการทำชิ้นงาน ชิ้นงานสำเร็จอย่างประณีต มีความคิดในการประดิษฐ์ชิ้นงานเป็นของขวัญแทนการซื้อของ

กิจกรรมงานเกษตร

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> สร้างรากฐาน การคิด การพึ่งพาตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว มีความเพียรอดทนในการทำงานให้ลุล่วง มีความตระหนักในศักยภาพตนเอง สร้างทักษะในการเรียนรู้ รู้เข้าใจในจุดแข็ง จุดอ่อนในตัวเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ลงมือ ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ ที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของครอบครัวบ้านเรือน อาทิ พืชผักสวนครัว ไม้กวาดเป็นอาหาร ไม้ดอกไม้ประดับ บักแจกัน และ รอยมาลัย บูชาพระ ไม่ยืนต้นให้ร่มเงา ปั่นเล่น และกินผล ชูดบ่อเลี้ยงปลา ทำนาปลูกข้าวในฤดูทำนา ปลูกพืชตามฤดูกาล และความเหมาะสม รวมถึงความสนใจของเด็ก ๆ ด้วยวิธี ขยายพันธุ์ พืชที่ 	<ul style="list-style-type: none"> มีอาหารในครัวเรือนกินได้ด้วยความภาคภูมิใจในผลงาน เมื่ออยากได้อาหารอะไร เริ่มต้นด้วยการคิดปลูก ทำเอง เห็นคุณค่าประโยชน์ของธรรมชาติที่สอดคล้องกับชีวิต เข้าใจในกระบวนการงานที่ทำ

เป้าหมาย	กระบวนการ	ผลลัพธ์
	<p>เหมาะสม เช่น เพาะเมล็ด ปักชำ ตอน และยังปรับ- สภาพดินเพื่อเพิ่มอาหารให้- ดิน ด้วยการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ย ชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ล้างเกต และทำการบันทึก- การเติบโตของต้นไม้ ▪ มีทำบันทึกการทำงาน 	

กิจกรรมการเล่นดนตรี “เล่นเปียโน”

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ตระหนักใน ศักยภาพในตนเอง ▪ มีความเป็นปัจเจก 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สอนโดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ▪ อาจารย์โชว์เพลงเดี่ยว กันที่เล่นได้หลากหลายสไตล์ ▪ ชัยับเลื่อนชั้นตามผู้เรียน ▪ พูดคุยถึงประวัตินักดนตรี ที่มีชื่อเสียง 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เล่นเพลงที่ยากและซับซ้อนขึ้นได้ ▪ มีความภาคภูมิใจ มั่นใจใน- การแสดงให้ผู้อื่นชม ▪ เกิดแรงบันดาลใจในการ- เล่นดนตรี

กิจกรรมทัศนศึกษา

เป้าประสงค์	กระบวนการ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> • เรียนรู้ แหล่งความรู้- ในชีวิตจริง ที่นอกเหนือ- จากตำราเพื่อเพิ่มพูน- ประสบการณ์ที่มากยิ่งขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> • ไปแหล่งต่าง ๆ ตามแหล่ง- ความรู้ที่ช่วยส่งเสริมหมวด- วิชาต่าง ๆ • ไปแหล่งที่มีองค์ความรู้- พัฒนา และส่งเสริมความ- คิด • ไปแหล่งชุมชนที่หลากหลาย- เพื่อเข้าถึงองค์ประ- กอบของชุมชน • กระตุ้นให้ผู้เรียน ได้พูด- สนทนาโต้ตอบและซักถาม 	<ul style="list-style-type: none"> • เกิดความเข้าใจในเนื้อหา- ที่ได้เรียนรู้ แจ่มชัดขึ้นจาก- ประสบการณ์จริง • สามารถวางตนได้เหมาะสม- ในสถานที่ และสถานการณ์- ต่าง ๆ • เข้าใจถึงความแตกต่าง- หลากหลายของผู้คนและ- ชุมชนต่าง ๆ • กล้าซักถามหาความรู้เพิ่ม- เต็มให้กับตนเองได้

กิจกรรมฝึกทักษะการคิด และการเรียนรู้

<p>PMI : ฝึกกระบวนการคิดหา</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. ข้อดี 1. ข้อเสีย 1. ความคิดใหม่ <p>: เมื่อเจอเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ จะได้ไม่เป็นคนมองแง่มุมมองเดียว</p>	<p>หมวก 6 ใบ : มองเรื่องราวต่าง ๆ ในหนึ่งเรื่องราว มองได้ 6 มุมมอง คิดละเอียดรอบคอบขึ้น</p> <p>หมวกขาว : เรื่อง (ข้อเท็จจริง) ตรงไปตรงมา</p> <p>หมวกแดง : รู้สึก (สัญชาตญาณ)</p> <p>หมวกเหลือง : มองด้านบวก สามารถมองเห็นให้คนอื่น ได้สร้างสรรค์</p> <p>หมวกดำ : มองด้านลบ ข้อเสียของเหตุการณ์</p> <p>หมวกเขียว : ความคิดใหม่ สร้างสรรค์ใหม่ เอามาใช้ประโยชน์</p> <p>หมวกน้ำเงิน : ควบคุม หาข้อดี-ข้อเสียสรุป</p>
<p>ภาษาอังกฤษ :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากเจ้าของภาษา - ภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ฟัง พูด เขียน อ่าน คลอง 	<p>mind map : ได้ฝึกการอ่านจับใจความ นำมาเขียนเป็นแผนภาพ ดูง่าย ๆ จำง่าย เป็นวิธีการทบทวนและจดบันทึกประเด็นสำคัญ ๆ แบบเดียวกับที่สมองบันทึกข้อมูล เหมือนกิ่งก้านสาขาของต้นไม้ ซึ่งช่วยในการเรียน คึกษา ค้นคว้า ได้เป็นอย่างดี</p>
<p>ตะขอกี่ยาว : ฝึกความจำพร้อมกับการจินตนาการ ซ้ำซ้ำ ผูกเรื่องราว-สิ่งที่จะต้องจำ 16 สิ่ง กับอีก 16 สิ่ง ที่จำเป็นภาพได้อยู่แล้ว ได้แก่ภาพต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม้คทา 2. คอเบ็ด 3. รถสามล้อ 4. โต๊ะ 4 ขา 5. ดาว 5 แฉก 6. วงวงข้าง 7. ธง 8. นาฬิกาทราย 9. ไปท์ 10. เมสบอล 11. หนอน 12. หน้าปัดนาฬิกา 13. แมวดำ 14. ฟ้าผ่า 15. ลิฟต์ขึ้น 15 16. ถนนซอย 16 	

การเพิ่มพูนทักษะทางสังคม

แม้ว่าจากงานวิจัย การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (ประสบการณ์-ในต่างประเทศ) ของ ดร. อมรวิรัช นาคทรพรพ จะพบว่าการศึกษาโดยครอบครัวไม่มีปัญหาทางบุคลิกภาพ และการปรับตัวกับทางสังคมตามงานวิจัยดังนี้

งานวิจัยจำนวนหนึ่งมุ่งไปที่การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์ความรู้สึกของเด็ก Home School เปรียบเทียบกับเด็กทั่วไปซึ่งผลการวิจัยชี้ว่าเด็ก Home School ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมไม่ต่างจากเด็กทั่วไป และมีงานบางชิ้นที่ชี้ว่าเด็ก Home School ค่อนข้างจะมั่นใจและเป็นตัวของตัวเองมากกว่า และมีแนวโน้มที่จะมีปัญญาทางการปรับตัวอันเนื่องจากแรงกดดันในกลุ่มเพื่อน (peer pressure) น้อยกว่า

งานที่สนใจอีกชิ้นหนึ่งคือ การทำกรณีศึกษาผู้ใหญ่ 53 คนที่ได้รับการศึกษาแบบ Home School ในวัยเด็กพบว่าทั้งหมดไม่มีใครตกงานหรือพึ่งเงินประกันสังคม และที่น่าสังเกตคือ ในจำนวนนั้นเป็นเจ้าของกิจการของตนเองอยู่ไม่น้อย นอกจากนี้ร้อยละ 75 กล่าวว่า การเรียนอยู่บ้านเป็นการเพิ่มพูนทักษะทางสังคมให้ตน และร้อยละ 96 ระบุว่า หากย้อนเวลากลับไปได้ก็ยังคงเลือกที่เรียนอยู่บ้านอีก

แต่ทางบ้านเรียนดวงตะวันได้ส่งเสริมเพิ่มเติม เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้นดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองนำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีของครอบครัว เช่น ตรุษจีน งานแต่งงาน เยี่ยมญาติ โดยไม่ต้องห่วงเรื่องเวลา
2. เด็กมีโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนของตนเอง

เช่น สโมสรระว่ายน้ำ

3. การทัศนศึกษาประจำทุกสัปดาห์ ทำให้เด็กได้พบปะผู้คนมากขึ้น

4. ส่งเสริมให้เด็กมีการรวมกลุ่มในกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ เช่น งานปีใหม่ การออกค่าย งานเลี้ยงสังสรรค์ของที่ทำงานผู้ปกครอง

ภาคผนวก ค

**คะแนนสอบ NATIONAL TEST : NT
ของเด็กบ้านเรียน**

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (รวมโรงเรียน) ศูนย์ประสานงานที่ 11 สหกรณ์วิชา คณิตศาสตร์

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	สาระ 1 จำนวนคะแนน	สาระ 2 (11 ข้อ)	สาระ 3 (10 ข้อ)	สาระ 5 (11 ข้อ)	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนสูงสุด	SD	จำนวนนักเรียนที่มีคุณภาพในระดับ					
										ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
										คน	(%)	คน	(%)	คน	(%)
1	ศพนามีน	399	6.31	5.19	3.28	1.49	16.10	53.67	5.81	68	17.04	209	52.38	122	30.58
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	203	5.02	4.42	3.38	1.29	14.11	47.84	4.47	35	17.24	135	66.50	33	16.26
3	สวนสิมวิทยาคม	115	4.75	3.85	2.54	1.19	12.43	41.42	4.47	28	22.61	77	66.96	12	10.43
4	โพนพิสัย	118	4.49	3.31	2.08	1.21	10.99	27.48	4.51	51	43.22	61	51.69	6	5.08
5	ศรีสาส์	7	6.71	4.71	3.29	1.29	16.00	53.33	5.94	1	14.29	3	42.86	3	42.86
6	บุญไฮสกูลวิทยา	81	4.75	4.08	2.81	1.28	12.62	42.00	4.81	21	34.43	34	55.74	6	9.84
7	พิฒนาเด็ก	17	5.41	4.62	2.84	1.29	14.47	48.24	7.06	5	29.41	9	52.94	3	17.65
8	กาญจนาภิเษก	78	4.97	3.78	2.76	1.26	12.77	42.56	4.78	19	24.36	48	61.54	11	14.10
9	มณีอนุสรณ์	178	5.31	4.39	2.74	1.29	13.74	45.79	4.72	32	17.98	113	63.48	33	18.54
10	วราพรพิทยาคม	73	3.89	4.11	2.51	1.48	11.89	39.95	3.47	24	32.88	46	63.01	3	4.11
11	อนุบาลทศวรรษทองเกษมพิทยาคม	23	4.17	4.39	2.74	1.35	12.65	42.17	4.44	5	21.74	16	69.57	2	8.70
12	กัญญาณี	20	3.75	3.80	2.10	1.25	10.90	36.33	3.78	6	30.00	13	65.00	1	5.00
13	บ้านโพนพิสัย (Phonme School)**	1	4.00	6.00	4.00	2.00	16.00	53.33	1.00	0	0.00	1	100	0	0.00
14	การศึกษาศานติราษฎร์**	8	6.75	7.25	2.38	1.75	18.13	60.42	2.75	0	0.00	3	37.50	5	62.50
	รวมศูนย์ประสานงาน	1292	4.96	4.25	2.74	1.30	13.23	43.34	4.84	283	25.43	764	59.31	235	15.26

หมายเหตุ ** โรงเรียนร่วมพัฒนาร่วมของศูนย์ประสานงาน
*** กลุ่มโรงเรียนประเมินผลการศึกษา สหกรณ์เกษตร

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (รายโรงเรียน)
วิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 11 สหกรณ์

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	สาระ 1 การอ่าน (8)	สาระ 2 การเขียน (6)	สาระ 3 หลักการไวยากรณ์ (14)	สาระ 4 วรรณคดี (2)	รวมคะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	จำนวนนักเรียนที่มีคุณภาพในระดับ						
									ปรับปรุง		พอใช้		ดี		
									คน	(%)	คน	(%)	คน	(%)	คน
1	สหกรณ์	399	4.07	2.72	7.40	1.21	15.40	51.33	5.78	163	25.81	171	42.86	125	31.33
2	สภาไต้กาศบ้านหนองสามหมื่น	203	6.13	2.26	3.87	1.00	13.27	44.22	5.27	78	38.42	68	43.35	37	18.23
3	บ้านเดี่ยววิทยาลัย	115	5.76	2.10	3.08	1.00	11.93	39.77	4.62	58	50.43	48	41.74	9	7.83
4	โพธิ์แก้ววิทยา	116	2.62	1.80	4.94	0.72	10.26	34.27	4.08	82	69.49	32	27.12	4	3.39
5	สุวิภาณี	7	6.14	2.00	3.57	1.00	12.71	42.38	4.42	3	42.86	3	42.86	1	14.29
6	บ้านโพธิ์สามวาสนา	61	3.05	2.30	6.83	0.89	12.26	40.87	4.91	27	44.26	27	44.26	7	11.48
7	พัฒนาเด็ก	17	3.18	2.71	7.06	1.29	14.24	47.45	4.24	4	23.53	19	50.82	3	17.65
8	การกุศลวัดหนองหวะ	78	5.74	2.06	3.27	0.86	11.94	39.79	5.52	37	47.44	32	41.03	9	11.54
9	สมัยอนุสรณ์	178	6.21	2.39	3.55	1.05	13.20	44.01	4.7640	64	35.75	91	50.84	23	12.92
10	วรรณวิทย์ศึกษา	73	5.26	2.07	3.27	0.84	11.44	38.13	4.68	39	53.42	28	38.36	6	8.22
11	อนุบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	23	6.43	2.09	3.04	0.70	12.26	40.87	3.91	11	47.83	10	43.48	2	8.70
12	กัลยาณี	20	5.05	2.10	3.25	0.80	11.20	37.33	4.10	11	55.00	8	40.00	1	5.00
13	บ้านเรียนดวงตะวัน(Home School)**	1	7.00	4.00	9.00	2.00	22.00	73.33	1.00	0	0.00	0	0.00	1	100
14	การศึกษาคณะมนตรี**	8	5.38	3.50	8.88	1.63	19.38	64.58	3.34	0	0.00	2	25.00	6	75.00
	รวมศูนย์ประสานงาน	1292	4.99	2.22	4.36	0.95	12.51	41.70	4.65	517	44.52	548	42.89	227	12.55

หมายเหตุ ** ไม่สามารถจะประเมินร่วมของศูนย์ประสานงาน
ที่นคร กลุ่มงานวัดและโรงเรียนวัดการศึกษา สหกรณ์กรมการ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (รายวิชา)

วิชา วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 11 ตามเดิม

ร.น.	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	NTR 1 (หน่วยการเรียนรู้)	NTR 2 (ชิ้นงาน)	NTR 3 (การนำเสนอ)	NTR 4 (การนำเสนอ)	NTR 5 (การนำเสนอ)	NTR 6 (การนำเสนอ)	NTR 7 (การนำเสนอ)	ผลรวมเฉลี่ย	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์							
											ผ่าน		ไม่ผ่าน					
											คน	(%)	คน	(%)				
1	สนามจันทร์	329	4.84	3.69	2.41	2.11	1.88	2.76	6.73	18.43	61.43	6.05	88	17.04	209	52.36	122	30.56
2	สวนกุหลาบวิทยาลัยราชวินิต	293	3.40	2.72	1.65	1.49	1.40	2.01	6.58	13.34	44.14	6.89	89	43.84	60	29.56	54	26.60
3	สวนกุหลาบวิทยาลัย	115	3.68	2.89	1.79	1.43	1.32	2.22	6.63	13.96	46.52	5.99	37	32.17	54	46.96	24	20.87
4	โพธิ์ตาก	118	3.34	2.46	1.45	1.33	1.09	1.74	6.88	11.87	29.82	5.04	53	44.92	51	43.22	14	11.86
5	สุวิภา	7	4.87	2.29	1.71	1.29	1.29	1.88	6.71	13.71	45.71	6.24	2	28.57	3	42.86	2	28.57
6	สวนกุหลาบวิทยาลัย	61	4.20	3.05	1.88	1.61	1.43	2.10	6.67	14.85	49.51	5.89	16	26.23	29	47.54	16	26.23
7	วัดสวนแก้ว	17	1.12	1.71	0.82	0.76	0.88	0.76	6.29	6.35	21.18	1.50	17	100.00	0	0.00	0	0.00
8	การกุศลวัดหนองจอก	70	3.66	2.83	1.74	1.53	1.03	1.95	6.60	13.17	43.89	5.67	38	38.46	35	44.67	13	16.67
9	วัดสุทัศน์	178	4.30	3.25	2.12	1.84	1.38	2.31	6.76	15.96	53.20	5.42	33	18.54	91	51.12	54	30.34
10	วัดราชโอรสาราม	75	3.82	2.78	1.52	1.27	1.48	1.99	6.84	13.51	45.82	5.16	22	38.14	41	58.16	10	13.70
11	อนุบาลวัดสวนกุหลาบวิทยาลัย	23	4.00	3.35	2.17	1.87	1.39	2.85	6.74	16.17	53.91	5.48	4	17.39	19	43.48	9	39.13
12	วัดราชโอรสาราม	20	1.65	1.90	1.15	0.90	0.89	0.85	6.25	7.50	29.60	2.21	18	90.00	2	10.00	0	0.00
13	บ้านเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	1	7	5	3	2	2	4	1	24.86	80.86	1.00	0	0.00	0	0.00	1	100
14	School/**** การศึกษาคณะสงฆ์	8	5.38	5.13	3.00	3.38	2.50	3.63	6.88	23.88	79.56	2.65	0	0.00	0	0.00	8	100
รวมศูนย์ประสานงาน		1269	3.53	2.74	1.71	1.45	1.28	1.93	6.60	13.34	43.26	5.12	360	48.61	686	39.61	318	20.36

หมายเหตุ : ** ไม่ได้รับการประเมินค่าของศูนย์ประสานงาน
ที่มา: กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฯ สทศ. วิทยาลัยราชวินิต

ตารางที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (รวมโรงเรียน
วิชา ภาษาอังกฤษ ศูนย์ประสานงานที่ 11 สนามบิน

ร.ร.	โรงเรียน	จำนวนผู้เรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนน (10)	คะแนน (12)	คะแนน (1.2) 77%	คะแนน (1.1) 80%	คะแนน (1.0) 83%	คะแนน (0.9) 86%	คะแนน (0.8) 89%	คะแนน (0.7) 92%	คะแนน (0.6) 95%	คะแนน (0.5) 98%	จำนวนนักเรียนที่มีคุณภาพนักเรียนด้วย				
														คน	(%)	คน	(%)	
1	สนามบิน	463	463	3.25	1.32	2.10	1.38	1.60	1.10	14.81	37.03	5.38	160	36.93	296	67.24	29	6.26
2	มณีคุณสาร	99	464	2.27	0.89	2.18	1.35	1.63	1.66	5.63	13.81	1.81	99	100.00	0	0.00	0	0.00
3	มาลาไมศึกษาบ้านเมืองตากลงถล่ม	162	527	3.28	1.19	2.35	1.50	1.69	1.25	15.94	38.84	5.86	45	31.89	83	58.45	14	9.66
4	อัมรินทร์วิทยาลัย	62	380	2.42	1.88	2.21	1.15	0.87	0.85	12.50	31.45	3.61	34	54.84	28	45.16	0	0.00
5	ศูนย์พัฒนวิทย์	67	328	1.81	1.60	1.97	1.61	0.78	0.90	16.75	26.87	3.38	47	70.15	20	29.85	0	0.00
6	สุวิไล	6	317	1.67	1.17	2.17	0.83	0.83	1.33	11.17	27.52	1.83	5	83.33	1	16.67	0	0.00
7	การุณยโสมสงฆวง	31	326	1.80	1.80	1.42	0.87	0.71	0.90	16.16	25.40	2.86	24	77.42	7	22.58	0	0.00
8	พิศนงค	12	11.88	6.80	2.17	3.80	3.67	2.75	1.58	36.79	76.88	11.09	6	0.60	1	8.33	11	91.67
9	โกลดวิทยา	79	331	1.99	0.96	1.51	1.21	0.86	1.13	16.97	27.43	2.83	48	68.57	22	31.43	0	0.00
10	ราชวรัทศึกษา	32	363	1.84	1.38	2.66	1.16	0.75	0.88	11.63	29.06	3.77	19	58.38	13	40.63	0	0.00
	บ้านโป่งหลวง	1	280	2.80	1.60	2.80	1.60	0.80	0.80	3.80	7.50	0.80	1	100.00	0	0.00	0	0.00
	(None School)																	
	การศึกษาศาสนา																	
	ราชศูนย์ประสานงาน	994	460	2.65	1.31	2.10	1.41	1.67	1.11	13.43	33.97	4.27	480	48.93	440	44.72	54	5.48

หมายเหตุ *** ไม่สามารถบอกส่วนของผู้เรียนบาง
วิชา ผู้เรียนจะไม่เป็นสมาชิกวิชา สหกรณ์บางวิชา

ตารางที่ 5 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (รายวิชา)
วิชา วิทยาศาสตร์ ศูนย์ประสานงานที่ 11 สหกรณ์

ปี	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ค่ามาตรฐาน (T)	ค่ามาตรฐานที่คาดหวัง (S)	ค่าเฉลี่ย (M)	ค่าความแปรปรวน (V)	ค่าความแปรปรวนที่คาดหวัง (S ²)	จำนวนนักเรียนที่มีคุณภาพที่ระดับ											
								ปรับปรุง		พอใช้		ดี							
								คน	(%)	คน	(%)	คน	(%)						
1	สหกรณ์	483	4.07	5.15	3.00	1.29	2.25	2.50	1.41	3.55	15.16	47.93	6.62	189	23.54	264	51.24	70	15.12
2	แม่เปิน	90	3.49	0.82	2.70	0.59	1.82	2.26	1.25	2.87	3.20	20.75	3.84	88	88.89	11	11.11	0	0.00
3	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	542	4.08	1.03	3.15	1.33	2.01	2.53	1.25	3.23	16.82	46.55	6.48	32	22.54	92	64.79	10	12.00
4	อัสสัมชัญ	62	3.25	0.52	2.68	1.05	2.00	2.40	1.18	2.52	16.93	41.25	6.82	21	33.87	38	61.29	3	4.84
5	วิทยาลัยเทคโนโลยี	67	3.84	0.80	2.26	0.87	1.60	2.31	1.04	2.85	15.93	39.74	5.95	21	31.34	42	62.69	4	5.97
6	สุราษฎร์	8	3.33	1.17	2.00	1.00	1.67	1.00	0.50	1.33	12.99	30.09	2.83	4	66.67	2	33.33	0	0.00
7	กาญจนาภิเษก	31	2.84	0.64	1.97	0.81	1.71	1.04	0.71	2.29	13.19	32.98	4.96	19	61.61	15	48.39	0	0.00
8	พิบูลย์	12	4.63	1.17	4.08	1.63	3.25	3.42	2.68	4.67	25.83	64.58	8.46	1	8.33	5	41.67	6	50.00
9	โพนพิสัย	70	3.57	1.10	2.33	0.84	1.74	2.46	1.11	3.06	16.31	40.79	4.46	19	27.14	50	71.43	1	1.43
10	ระยอง	32	3.69	0.87	2.47	0.72	1.91	2.25	0.87	3.25	16.22	40.55	4.82	11	34.38	21	65.63	0	0.00
	บ้านเรียนดวงตะวัน (Home School) การจัดการเรียนการสอน "รวมศูนย์ประสานงาน"	1	6.00	2.00	3.00	1.00	5.00	3.00	2.00	7.00	17.93	42.93	0.60	0	0.00	1	100	0	0.00
		984	3.73	1.00	2.67	1.09	2.00	2.31	1.20	3.01	16.20	40.51	5.49	322	38.82	560	52.17	182	9.89

หมายเหตุ *** ใช้ค่าการประเมินแบบจุดเต็ม
ที่มา: คู่มือการวัดและประเมินผลทางการศึกษา สสว.กรมศึกษา

ตารางที่ 6 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (รายโรงเรียน)

วิชา คณิตศาสตร์ ศูนย์ประสานงานที่ 11 สท.บ.บ.บ.

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	สาระ 1 จำนวนสาระ	สาระ 2 การวัด (8)	สาระ 3 วิชาคณิต (5)	สาระ 4 ทัศนศิลป์ (2)	สาระ 5 การวัดภาษา (4)	คะแนนเฉลี่ย (40)	S.D.	จำนวนนักเรียนที่มีคุณภาพในระดับ					
										ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
										คน	(%)	คน	(%)	คน	(%)
1	สนามบึง	463	8.25	3.02	2.48	1.45	2.26	17.45	7.31	158	34.13	238	51.40	67	14.47
2	เมืองสุพรรณ	99	6.92	2.63	2.18	1.26	1.69	12.05	6.09	60	60.69	25	25.25	6	6.06
3	มหาไถ่ศึกษาบ้านน้อยสามเหลี่ยม	142	8.36	3.24	2.75	1.42	2.46	18.23	7.84	39	27.46	79	55.63	24	16.90
4	อัสสัมชัญวิฑิตยา	62	7.82	2.95	2.49	1.32	2.08	16.58	5.45	22	35.48	35	56.45	5	8.06
5	ยูงน้อยสหวิฑิตยา	67	7.04	2.70	1.84	1.37	1.66	14.72	5.66	33	48.25	30	44.78	4	5.97
6	สุริยาศรี	6	5.67	3.00	2.33	1.80	1.33	13.33	3.88	3	50.00	3	50.00	0	0.00
7	การกุศลวัดหนองแขวง	31	6.52	2.52	1.81	1.35	1.48	13.68	5.29	19	61.29	11	35.48	1	3.23
8	พิชญานันท์	12	14.25	5.00	3.42	1.92	2.83	27.42	8.13	1	8.33	3	25.00	8	66.67
9	ใหญ่สมิทธิยา	78	6.07	2.37	1.83	1.11	1.70	13.09	4.79	39	55.71	29	41.43	2	2.86
10	วรารัตนวิฑิตยา	32	7.59	2.56	2.19	1.25	1.72	15.31	5.12	13	40.63	17	53.13	2	6.25
	บ้านเรียนดวงตะวัน(Home School)** การศึกษาภาคกลาง	1	8	4	3	2	4	21	0.00	0	0.00	1	100.00	0	0.00
	รวมศูนย์ประสานงาน	984	7.85	3.00	2.33	1.35	1.92	16.18	6.06	395	43.10	470	43.86	119	13.05

หมายเหตุ ** ไม่สามารถประเมินผลของศูนย์ประสานงาน

ที่หา: กลุ่มบริหารพัฒนาระเบียบสุภาพศึกษา สท.บ.บ.บ.บ.

ตารางที่ 7 ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (รายโรงเรียน)
วิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 11 สหามิน

ปี	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียน (12)	1732 1 181 (พ.ร.บ. 173)	1732 2 181 (พ.ร.บ. 173)	1732 3 181 (พ.ร.บ. 173)	1732 4 181 (พ.ร.บ. 173)	1732 5 181 (พ.ร.บ. 173)	1732 6 181 (พ.ร.บ. 173)	คะแนนเฉลี่ย (40)	คะแนนเฉลี่ย (100)	จำนวนนักเรียนที่มีคุณภาพในระดับ					
												ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
												คน	(%)	คน	(%)	คน	(%)
1	สหามิน	463	7.09	1.04	5.27	2.83	3.92	1.33	21.49	53.73	6.76	99	21.38	215	46.44	149	32.18
2	มอญเศรษฐ์	99	5.87	0.88	4.09	2.20	3.44	1.23	13.22	33.86	6.269	65	65.66	30	30.30	4	4.04
3	มหาไถ่ศึกษาบ้านห้วยสามเหลี่ยม	142	6.54	0.92	4.94	2.68	4.22	1.32	20.61	51.53	6.97	38	26.76	66	46.46	38	26.76
4	ชัยคีรีวิทยลัย	62	6.19	0.87	4.73	2.68	3.74	1.16	19.47	48.67	6.29	17	27.42	32	51.61	13	20.97
5	บูรณไพศาลวิทยา	67	6.13	0.84	4.69	2.12	3.76	1.18	18.52	46.31	5.96	23	34.33	34	50.75	10	14.93
6	ศุภังคี	6	5.67	0.59	4.17	2.17	2.59	0.83	15.83	39.58	2.04	3	50.00	3	50.00	0	0.00
7	การกุศลเทพทอง	31	5.74	0.71	4.26	2.74	3.29	1.35	18.10	45.24	5.90	11	35.48	18	58.06	2	6.45
8	พัฒนานัก	12	8.69	1.33	6.33	4.68	6.68	1.17	28.50	71.25	8.16	2	16.67	0	0.00	10	83.33
9	ใหญ่วิทยุษา	70	5.20	0.73	3.74	2.43	2.99	1.31	16.40	41.00	5.20	35	50.00	32	45.71	3	4.29
10	วารวดีศึกษา	32	5.91	0.94	4.16	2.69	3.69	1.25	18.63	46.56	6.22	14	43.75	12	37.50	6	18.75
	บ้านเรียนดวงตะวัน (Home School)**	1	8.00	2.00	7.00	4.00	5.00	2.00	18.00	45.00	8.00	0	0.00	1	100.00	0	0.00
	รวมศูนย์ประสานงาน	984	6.25	0.89	4.62	2.72	3.61	1.21	19.08	47.69	5.88	307	37.14	442	41.69	235	21.17

หมายเหตุ *** ไม่สามารถประเมินผลรวมของศูนย์ประสานงาน
ที่มา: กองงานวิจัยและประเมินผลการศึกษา สห.อสมทกรุงเทพฯ

ภาคผนวก ง

บัตรประจำตัวของเด็กบ้านเรียน

บัตรประจำตัวนักเรียน
บ้านเรียนดวงตะวัน

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School)
ชื่อ เด็กหญิงอรนพร สิริขันธ์วิญญู
เลขที่บัตรประชาชน 1-4209-00184-73-1
ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

(Signature)
นางสาวอรนพร สิริขันธ์วิญญู
ผู้ปกครอง/บิดามารดา/ผู้ดูแลเรียนการสอน

หนังสืออนุญาต เลขที่ 12548 ต.ร.3 พยุหะคีรี 2548
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตที่ 380 / 188
ณ เมืองเมือง อ.เมือง จ.พยุหะคีรี 42000

วันออกบัตร 16 พฤษภาคม 2549
บัตรหมดอายุ 15 พฤษภาคม 2550

บัตรประจำตัวนักเรียน
บ้านเรียนดวงตะวัน

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School)
ชื่อ เด็กหญิงโกลนัน วรรณพงษ์
เลขที่บัตรประชาชน 1-1801-00056-89-9
ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

(Signature)
นางโกลนัน วรรณพงษ์
ผู้ปกครอง/บิดามารดา/ผู้ดูแลเรียนการสอน

หนังสืออนุญาต เลขที่ 12548 ต.ร.3 พยุหะคีรี 2548
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตที่ 380 / 188
ณ เมืองเมือง อ.เมือง จ.พยุหะคีรี 42000

วันออกบัตร 16 พฤษภาคม 2549
บัตรหมดอายุ 15 พฤษภาคม 2550

บัตรประจำตัวนักเรียน
บ้านเรียนดวงตะวัน

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School)
ชื่อ เด็กชายชววิชญ์ สาธุคุณ
เลขที่บัตรประชาชน 1-4209-01544-88-7
ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1

(Signature)
นายชววิชญ์ สาธุคุณ
ผู้ปกครอง/บิดามารดา/ผู้ดูแลเรียนการสอน

หนังสืออนุญาต เลขที่ 12548 ต.ร.3 พยุหะคีรี 2548
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตที่ 380 / 188
ณ เมืองเมือง อ.เมือง จ.พยุหะคีรี 42000

วันออกบัตร 16 พฤษภาคม 2549
บัตรหมดอายุ 15 พฤษภาคม 2550

บัตรประจำตัวนักเรียน
บ้านเรียนดวงตะวัน

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Home School)
ซึ่ง สังกัดเขตพื้นที่ กทม. เขตปทุมธานี
เลขที่บัตรประชาชน 1-4000-01631-08-7
ระยอง ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

[Signature]
คุณครู ศิริวรรณ

ขอเรียน..... ผู้ปกครองบ้านเรียนดวงตะวันเลขที่..... กทม. 1

หนังสืออนุญาตเลขที่ 12548 ต.3 พฤษภาคม 2548
ตามมติคณะกรรมการที่ 200 ก.008
ฉบับเรียนจบ สมทบ ๑.๒๐๐๐๐

วันออกบัตร 16 พฤษภาคม 2549
บัตรหมดอายุ 15 พฤษภาคม 2550

บัตรประจำตัวนักเรียน
บ้านเรียนดวงตะวัน

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Home School)
ซึ่ง สังกัดเขตพื้นที่ กทม. เขตปทุมธานี
เลขที่บัตรประชาชน 1-4000-01632-03-1
ระยอง ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

[Signature]
คุณครู ศิริวรรณ

ขอเรียน..... ผู้ปกครองบ้านเรียนดวงตะวันเลขที่..... กทม. 1

หนังสืออนุญาตเลขที่ 12548 ต.3 พฤษภาคม 2548
ตามมติคณะกรรมการที่ 200 ก.008
ฉบับเรียนจบ สมทบ ๑.๒๐๐๐๐

วันออกบัตร 16 พฤษภาคม 2549
บัตรหมดอายุ 15 พฤษภาคม 2550

ที่ปรึกษา

ดร.อำรุง จันทวานิช เลขธิการสภาการศึกษา
ดร.สิริพร บุญญานันต์ รองเลขธิการสภาการศึกษา
ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

นายแพทย์เกรียงศักดิ์ ลากจตุรพิช ผู้จัดการศึกษายานเรียนดวงตะวัน
นางปรีญาดา สุขสว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่นเขต 1

บรรณาธิการ

ดร.จินตนา ตักดีภู่อราม นักวิชาการการศึกษา

ผู้เขียน

ดร.จินตนา ตักดีภู่อราม นักวิชาการการศึกษา
นางสาวจักษณา อธิรัตน์ปัญญา นักวิชาการการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.จินตนา ตักดีภู่อราม หัวหน้ากลุ่มนโยบายส่งเสริมการ
จัดการศึกษาของสถานประกอบการ
นางสาวจักษณา อธิรัตน์ปัญญา นักวิชาการการศึกษา
นางสาวดารณี อรุณวรากรณ์ นักวิชาการการศึกษา

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานประกอบการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

**เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป**